

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 3 (1770) 1984 SAUSIS-JANUARY 19 • ŠV. KAZIMIERO METAI • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • Tel. (416) 275-4672

Abejones išsklaidžius

Ryšium su didžiaisiais užmojais išsiviskame gyvenime paprastai kyla diskusijos, svarstancios argumentus už ir prieš. Tai natūralus procesas demokratiniame gyvenime, rodantis visuomenės domesį iškeltam projektui. Ir kai po kiek laiko paaiškėja, kad iškeltas projektas yra naudingas, rimtas ir įmanomas, prasideda vykdomasis tarpsnis, kuris nuveda į galutinį projekto įgyvendinimą. Taip buvo su Lietuvių enciklopedija, taip buvo su Lietuvių fondu, taip buvo su Lietuvių opera ir kitais didžiaisiais užmojais. Dabar atėjo eilė lituanistikos katedrai. Ilgai ji buvo svarstoma, net per ilgai, kol pagaliau prasidėjo vykdomasis tarpsnis. Galbūt toks jau mūsų būdas, kad didžiuosius užmojus pradėdame vykdyti vis gerokai vėluodamiesi. Savo paguodai nusikalėm ir atitinkamą posakį — „geriau vėliau, negu niekad“. Pavėluotai pradėjus, reikia paskubėti, kad per ilgai vilkinamas užmojis nežlugytų pakeliui į gyvenimą. Ilgai svarstę lituanistikos katedros steigimą Ilinojaus universitete, turime paspartinti žingsnius ir nebežūrėti į vieno kito pavėluotai iškeliamą abejonę. Galimas dalykas, tų abejojusių dar ilgai bus, bet jų balsas jau nieko nebelemia. Prasidėjus vykdomo tarpsniui, priekini turi išeiti aktyvieji ir palikti abejinguosius nuošaliai, nes jie nieko pozityvaus nebeduoda.

LITUANISTIKOS katedros steigimo vykdomajame tarpsnyje iškyla du pagrindiniai sandai — finansinis ir akademinis. Pradinis finansinis pagrindas jau sudarytas — Ilinojaus universitetui įmokėta \$200,000. Bet tai tik pradžia — reikia tą sumą pakelti iki \$600,000. Kai kurie veikėjai baiminasi, kad tai per didelė suma. Bet žinant dabartines švietimo ir aplamai pragyvenimo kainas, tai labai kukli suma. Juk turime nemažą tautiečių, kurių rezidencijos yra žymiai brangesnės. Sutelkti \$600,000 visos išsivijos mastytų neturėtų būti sunku. Dauguma mūsų tautiečių yra prisigyvenę, gražiai įsikūrę, turi po keletą namų, automobilių, santaupų, tad yra į ką kreiptis aukų. Sunkiau rasti mokančius bei sugebančius prašyti bei telkti lėšas. Bet kai tokie atsiranda, lėšų telkimas geram ir didžiam užmojui darosi sėkmingas bei sklandus. — Antras vykdomojo tarpsnio sandas yra akademinis, būtent lituanistikos katedros turinys: ką ir kiek ji duos lietuvių visuomenei. Iš paskelbtų informacijų matyti, kad ji apims pagrindines šakas ir turės atitinkamą vadovą, talkinamą kitų. Abejones, kad nebus tam tinkamų žmonių irgi nepasitvirtino. Jau dabar girdėti, jog kandidatų netrūksta. Ateityje jų atsiras dar daugiau. Kai bus didesnis pareikalavimas, atsiras ir daugiau pasiūsiusių žmonių.

SU LITUANISTIKOS katedros įsteigimu įžengsime į akademines sferas, kuriose ir pačiai lituanistikai atsivers stipresnės galimybės. Ta linkme eina ir kitos tautybės. Ukrainiečiai ir lenkai yra įsitvirtinę daugelyje universitetų slavistikos skyriuose. Neseniai suskato organizuoti serbai ir vengrai. Pastarieji vengristikos katedrai Toronto universitete yra užsimoję sutelkti milijoną dolerių. Sujudo ir estai. Iki šiol jie turėjo tik tai estonistikos kursų Vankuveryje Simono Frazerio ir Toronto universitetuose. Dabar jie užsimojo įsteigti estonistikos katedrą Toronto universitete. Jų planas — sutelkti vieną milijoną dolerių, kurių palūkanomis galima bus išlaikyti profesorius, jo padėjėjų ir sekretorę. Be to, dalis lėšų bus skiriama studentų stipendijoms. Planas gana realus: \$300,000 duoda Tartu kolegija (estų studentų rūmai-bendrabutis), \$400,000 — estų bendruomenė, \$300,000 Kanados vyriausybė (tikimasi, nes yra davusi ir kitom tautybėm). Pažymėtina, kad visų katedrų organizatoriai neužmiršta lėšų ir būsimiems studentams. Į tai turėtų atkreipti dėmesį ir lituanistikos katedros organizatoriai. Studentų turėjimas yra nemažiau svarbus, kaip ir profesorių suradimas. Žinant, kad lituanistika nėra duondavęs mokslas, reikia pagelbėti ir studentams, kaip ir kitų kultūros šakų darbuotojams.

KANADOS ĮVYKIAI

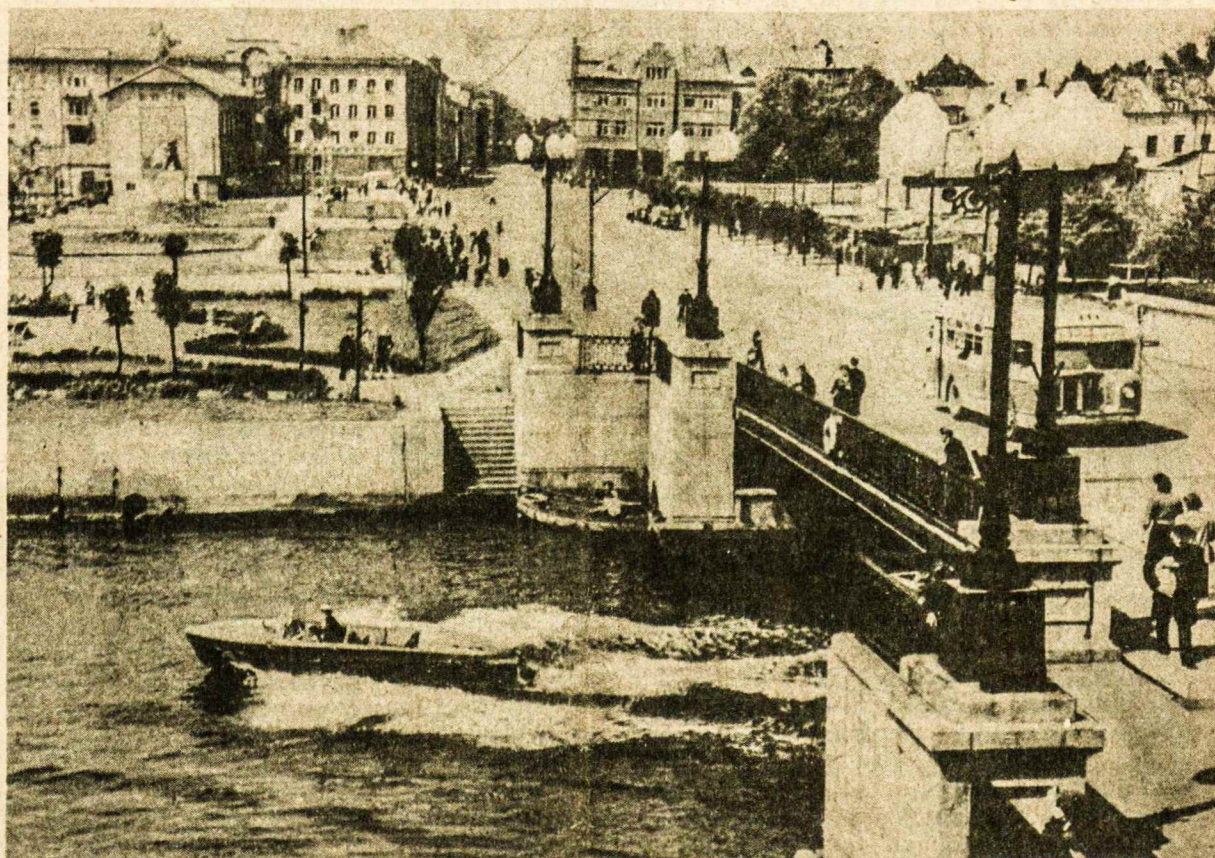
Rekordinė loterija

Praėjusi savaitė Kanadoje priklausė valstybinei provincijų loterijai „Lotto 6/49“, pasiekusiai pasaulinį rekordą. Šioje savaitinėje loterijoje bilietai pirkejasi pats turi pasirinkti šešių skaitmenų numerį nuo vieno iki keturiasdešimt devynių. Galimų kombinacijų tokiems numeriams yra 13.983.816. Tad galimybė laimėti pagrindinį prizą yra labai menka. Laimėjimą nulemia skaitmenimis paženklinoti bino kamoliukai, išmetami juos visą laiką maišančios mašinėlės. Loterija pradėdama su maždaug pusės milijono dolerių pagrindiniu laimikiu, kuris yra susietas su parduotu bilietais skaičiumi. Jeigu niekas nėra pasirinkęs laimingojo numerio, ta suma perkeliama į sekančios savaitės lošimą, prie jos vėl pridėdant naują laimikį pagal parduotų bilietais skaičių. Taip tas pagrindinis laimėjimas auga kas sa-

vaite, pasiekdamas milijonus dolerių, kurie atleidžiami nuo pajamų mokesčio. Valdžia savo dalį pasima iš milijonų, kurie nėra įtraukti į laimikius.

Kanadiečius, norinčius tapti milijonieriais, išjudino pagrindinio „Lotto 6/49“ laimikio pakilimas iki \$7 milijonų, nesulaukęs laimėtojo, perkeltas praėjusios savaitės lošimam. Prasidėjo besaikių vieno dolerį kainuojančių bilietai pirkimas. Per savaitę jų buvo parduota net 67.499.022. Lošimui buvo išleista beveik 70 milijonų dolerių. Pagrindinis laimikis pakilo iki \$13.890.588,80. buvo spėjama, kad iš tokio didelio bilietais skaičiaus gali būti susilaukta net kelių laimėtojų, pasirinkusių tą pačią numerio kombinaciją. Tokiu atveju jiems būtų tekę pasidalinti beveik 14 milijonų dolerių. Centrinis kompiute-

(Nukelta į 8-tą psl.)

Vaizdas iš dabartinio Klaipėdos miesto, okupuoto Sovietų Sąjungos

(Iš „Lietuva — šalis gražioji“)

Pranešimas iš Europos

Padidėjusi įtampa okupuotoje Lietuvoje

Sovietinių pareigūnų kaltinimai, tikinčiųjų laikysena, užsienio informacija

Tikinčiųjų ir režimo santykiai Lietuvoje šiuo metu yra tokie blogi, kad atsakingam religijų reikalų tarybos įgaliotiniui nieko kito nelieta, kaip įtikinti, kad jokių rimtų problemų nėra.

Visai neseniai per Vilniaus radiją, šviesdamas užsienio lietuviams, Petras Anilionis daug kalbėjo apie puikias Kauno kunigų seminarijos sąlygas, kad seminaristų skaičius persoko šimtą. Ta proga pareiškė nepasitenkinimą, kad užsienio radijas ir spauda nesirūpina tiksliai pranešinėti apie Lietuvos katalikų padėtį. Antai, pasak Anilionio, vieni užsienio korespondentai per daug sumažina, kiti per daug padidina klierikų skaičių Kaune.

Įgaliotinis atrodo netgi rimtai susirūpinęs užsienio žinių šaltinių patikimumu, nes restoriškai klausė: ir kas gi jų pranešimais gali tikėti, jei pranešamos tokios prieštaraujančios žinios? Tačiau Anilionis vis dėlto nepaklauso, kas dėl to kaltas, kad užsienis negauna pakankamai tikslų ir teisingų žinių apie Lietuvą. Kalbininku, bent jam, toli nereikia įsikišti. Reikėtų pradėti nuo savęs ir tos tvarkos, kuriai jis uoliai atstovauja.

Jei Lietuva nebūtų sistemingai nuo užsienio atskiriama, laisvas žinių perdavimas neužgniauziamas, jeigu spaudos darbuotojai nebūtų cenzūros nuostatai ir cenzorių žabojami, tai užsienis gautų tikslėsne informaciją apie tai, kas vyksta Lietuvoje. Dabartinėmis sąlygomis reikia iš viso stebuklingai vadinti, kad kas nors pasiekia pasaulį. Net ir ne visai tikslūs žinios, jų nuotrupos susilaukia dėmesio. Tai rodo, kad pasaulis nelinkęs susitaikyti su sovietinės sistemos vykdoma žinių kontrole. Už pasitaikančias informacijos klaidas dolių kainuojančių bilietai pirkimas. Per savaitę jų buvo parduota net 67.499.022. Lošimui buvo išleista beveik 70 milijonų dolerių. Pagrindinis laimikis pakilo iki \$13.890.588,80. buvo spėjama, kad iš tokio didelio bilietais skaičiaus gali būti susilaukta net kelių laimėtojų, pasirinkusių tą pačią numerio kombinaciją. Tokiu atveju jiems būtų tekę pasidalinti beveik 14 milijonų dolerių. Centrinis kompiute-

do laisvą pasikeitimą žiniomis pasaulyje. Ir tenkaltina už kislą tie, kurie iš savo akių nepasitino.

Sveikinimai persekiotojams

Austrijos miestas Salcburgas yra susigiminiavęs su Vilniumi. Iš čia Kalėdų švenčių proga atėjo kiek neįprasti sveikinimai... persekiotojams Lietuvoje. Šią akciją — siųsti kalėdinius sveikinimus persekiotojams Lietuvoje organizavo Salcburgo kunigas Jakobas Foergas. Jis yra vienuolis ir priklauso Švenčiausios Jėzaus širdies misijonierių vienuolijai, kurios reguloje sakoma:

„Mes turime rūpintis tais, kurie kenčia ir vargsta. Turime Evangelijos šviesoje, klausydami žmonių ir K. Bendrijos šauksmo, įsikišti vargo priežasčių, atsakymo, kuris remiasi išpareigojimu ir galtingumu. Atsakymas į Kristaus šauksmą reikalauja veiksmingos pagalbos, kuri reiškiasi ryžtingu siekimu apsaugoti vargstančiųjų ir skriaudžiamųjų teises ir atversti persekiotojų širdis“.

Tokio nusiteikimo skatinamas salcburgietis kunigas Foergas ėmėsi iniciatyvos siųsti kalėdinius sveikinimus persekiotojams Lietuvoje. Jis rašo:

„Kristaus meilė turi visur ateiti: į kalėjimus, lagerius, psichiatrines klinikas, pas tuos, kurie persekiojami, pirmiausia pas tuos, kurie persekiojami. Tik vienas Kristus gali vargą pašalinti“. Kun. Foergas pastebi: „LKB Kronika“ vaizduoja ne tik persekiotojų krikščionių, bet ir jų persekiotojų vargą. Persekiotojai esą didesniame varge, negu tikintieji. Juk „su Dievu visur gera“, primena austras kunigas Vlodo Lapienio žodžius, rašytus iš kalėjimo.

Kun. Foergas savo laiške pažymi, kad jį įkvėpė ir kunigo Antano Beniūšo žodžiai. Pernai vasarą Tauragės vikaras buvo kviečiamas į prokuratūrą. Susirinko apie du šimtai tikinčiųjų, kurie jį nulydėjo į parlydėjo, kad neatstiktų nieko blogo jų kunigui. Tada kunigas Beniūšis, dėkodamas visiems už parodytą gerą širdį, prašė nestokoti jos ir tiems, kurie dega neapykanta, ir juos taip pat lydėti savo malda ir auka.

Tokio krikščioniško nusiteikimo skatinami salcburgie-

čiai katalikai siuntė laiškus ir atvirukus su kalėdiniais sveikinimais Lietuvos mokytojams, gydytojams, vykdomųjų komitetų, saugumo organų, aukščiausiojo teismo darbuotojams, nes, kaip sako šventasis Paulius laiške Titui, „pasirodė mūsų Gelbėtojo Dievo gerumas ir meilė žmonėms“.

Užsienio žinios

Vakaru-Rytų žinių agentūra Wona paskelbė savo bendradarbio Huberto Huberio straipsnį iš Vienos apie Vatikano radio laidų klausomumą Lietuvoje. Kad Lietuvos žmonės jomis labai domisi, tai patvirtino ir religijų reikalų tarybos įgaliotinio pavaduotojas Edvardas Juozėnas. Kalbėdamas agitatoriams, Juozėnas skundėsi, kad Vatikano radijas perduoda pogrindinės „LKB Kronikos“ žinias, kurios esančios labiau patikimos, negu tos, kurias skelbia oficialioji spauda.

Wona korespondentas pažymėjo, esą valdžios atstovas pripažino, jog Lietuvoje slaptai veikia nemažai vienuolių ir kunigų. Valdžios organams pavyko nustatyti apie 1.200 slaptų moterų vienuolių. Antartiek vokiečiai dar nesuėmė, teigė Juozėnas.

Jis taip pat kalbėjo apie jėzuitus Lietuvoje. Jiems, kaip ir kitoms katalikų vienuolijoms, Sov. Sąjungoje veikti neleidžiama. Tačiau Lietuvoje, sakė Juozėnas, yra daugiau nei 10 jėzuitų. „Mes nežinome, — tęsė valdžios atstovas, — kaip jie atsirado, tačiau įtariame, kad svarbų vaidmenį čia atliko kašmyrinė Lenkija“.

Juozėnas ragino agitatorius neišleisti iš akių Tikinčiųjų teisėms ginti katalikų komiteto. Pasak jo, šią neoficialią organizaciją sudaro „ekstremistai kunigai“, kurie kursto gyventojus prieš vyriausybę ir įstatymus. Katalikų Bendrijos vedama pogrindžio veikla negali būti sustabdyta administracinėmis priemonėmis, bet reikalauja iš agitatorių ypatingų pastangų, — teigė religijų reikalų tarybos pareigūnas Juozėnas.

Taip sakoma Vakaru-Rytų žinių agentūros Wona vokiečių kalba išplatintame pranešime. Jį perspausdino ir Vienoje leidžiamas laikraštis „Ost Nachrichten“. Šio laikraščio vyriausiu redaktorium pasirašo Algis Klimaitis. Lmb.

Pasaulio įvykiai

PREZ. R. REAGANĄ BALTUOSIUOSE RŪMUOSE APLANKE komunistinės Kinijos premjeras Zao Zijangas. Ši viešnagė susilaukė didelio dėmesio kaip bandymas pagerinti JAV ir komunistinės Kinijos ryšius. Ž. Zijango sutikimą netgi transliavo Kinijos televizija, turinti apie 30 milijonų žiūrovų. Paskutinį kartą Vašingtone 1979 m. lankėsi komunistinės Kinijos premjeras D. Ksiaopingas, kai buvo oficialiai atstatyti diplomatiniai ryšiai. Šį kartą buvo pratesta penkeriems metams anksčiau pasirašyta mokslo ir technologijos sutartis, susieta su bendradarbiavimu tose srityse, finansine parama Kinijai. Neužbaigtas liko pastarimas dėl atominių reaktorių parūpinimo elektros jėgainėms dvidešimties metų laikotarpyje. Šiuo atveju problemą sudaro

prez. R. Reagano išpareigojimas kontroliuoti kurį parūpinamą uranijų, kad jis nebūtų panaudotas karo reikálams. Itampa tebėra ir dėl tautinės Kinijos Taivano saloje, kurią komunistinė Kinija laikė savo provincija. Ž. Zijangas Taiwanui siūlo taikų prisijungimą, žadėdamas beveik visišką savivaldą dabartinėje santvarkoje, bet neatsisako ir galimos invazijos. JAV vyriausybė 1982 m. rugpjūčio 17 d. išpareigojo palaipsniui sumažinti ginklų tiekimą Taiwanui. Ž. Zijango apsilankymas bei jo šilts sutikimas Vašingtone suerzino Sovietų Sąjungą. Jos valdovams nuraminti buvo skirta Ž. Zijango pasta-ba spaudai, kad jis nesiekia prieš Sovietų Sąjungą nukreiptų politinių ryšių su JAV. Vieš-nagės metu komunistinis Š. Korėjos režimas pasiūlė derybas su JAV ir P. Korėja dėl abiejų Korėjų sujungimo. Prez. R. Reaganui rūpi įtampos sumažinimas tame pusiasalyje, bet jo neįmanoma išspręsti be komunistinės Kinijos dalyvavimo derybose. Negalima užmiršti ir Š. Vietnamą remiančios Sovietų Sąjungos. Didens JAV suartėjimą su komunistine Kinija komplikuoja prez. R. Reagano ginamų žmogaus teisių laužymas. Viešnagės metu buvo paskelbta, kad ten kalėti 10 metų buvo nuteistas katalikų vysk. J. Ksuejanas, 76 metų amžiaus senukas, už ryšių palaikymą su Vatikanu apkaltintas krašto išdavimu. Tad ir Pekingas elgiasi kaip Maskva.

Merdeja Ščaranskis?

Kalėdų ir N. Metų laikotarpyje Maskvoje lankėsi du montrealiečiai. Jiems ten teko susitikti su Anatolijaus Ščaranskio motina Ida, ką tik aplankiusia savo sūnų Čistopolio darbo stovykloje, kur jis atlieka 13 metų bausmę. Žydų teisių gynėjas A. Ščaranskis buvo nuteistas kaip JAV šnipas, nors Vašingtone griežtai paneigtas jo įsivėlimas špionazanu. Stovykloje jis buvo pradėjęs bado streikus, kuriuos nutraukdavo priverstinis maitinimas. Pasak motinos, A. Ščaranskis turi nusilpusią širdį, yra beveik apakęs, vos gali stovėti.

Neteko savo rėmėjo

Jeruzalėje vėžiu mirė buvęs Libano kariuomenės mjr. S. Hadadas, prieš aštuonerius metus įsijungęs visiškon Izraelio tarnybon pietiniame Libane, Izraelio pasienyje. Ten jis vadovavo krikščionių milicininkų grupei, apmokytai, apginkluotai ir finansuojamai Izraelio. Velionis buvo aršus Sirijos, palestiniečių PLO organizacijos ir Libano mahometonų milicijos grupių priešin. Kai Izraelio kariuomenės daliniai 1982 m. įsiveržė Libanui, premjeras M. Beginas mjr. S. Hadadui padovanojo ką tik užimtą Beauforto pilį. Jo mirtis dabar gali sujaudinti Izraelio kariuomenės pasitraukimo planus. Izraelio pasienio saugumą pietiniame Libane turėjo užtikrinti ten pasilikęs mjr. S. Hadadas su savo milicininkais.

Atnaujino ryšius

Prez. R. Reaganas atnaujino pilnus diplomatinis ryšius su Vatikanu, nutrauktus 1867 m. Neoficialius ryšius 1939 m. paskelbė prez. F. D. Rooseveltas, paskirdamas asmeninį savo atstovą prie Šv. Sosto. Diplomatinis ryšių atnaujinimą 1951 m. planavo prez. H. S. Trumanas, bet šios minties turėjo atsisakyti dėl protestantų protesto. Nuo to laiko JAV prezidentai pasitenkindavo tik asmeniniais savo atstovais. Naujuoju ambasadorium Vatikane prez. R. Reaganas paskyrė dabartinį savo atstovą W. Wilsoną. Popiežius Jonas-Paulius II Vatikano nuncijumi Vašingtone turėtų pa-

Šiame numeryje:

Abejones išsklaidžius

Lituanistikos katedra — nuo abejonų į vykdomo tarpsnį

Padidėjusi įtampa okupuotoje Lietuvoje

Gausėjantys žinios apie didėjančius sovietų varžtus Lietuvoje

Lietuva ir Lenkija Vokietijos informacijoje

Vokiečiai daug kalba apie Lenkiją, mažai — apie Lietuvą

Kaip vokiečių rudmarškiniai užėmė Silutę

Rašo buvęs gimnazijos mokytojas apie 1939 metų įvykius

Klaipėda seniau ir dabar

Jos pradžia, augimas šimtmečių eigoje ir sovietinė dabartis

Sadūnaitė išsiuntė peticijas Andropovui

Pasiekė Vakarus jos atsiminimai, kuriuose pasakoja apie save

„Vėjas iš rytu“ pasakoja apie kelionę į sov. kraštus

Įspūdžiai A. Saudargienės, keliaujusios per juos Varšuvon

Lietuvos istorija anglų kalba

Seniau pradėtas užmojis, kurio pabaigos dar nematyti

Evolucija — mokslas ir pasaulėžiūra

Mokslingo vokiečių jėzuito mintys žurnale „Stimmen der Zeit“

Sibiro atsiminimai „Igarkos Naujamiestis“

Buvusios Sibiro kalinės Elenos Juciūtės pergyvenimai

TEVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672

Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Žiburiai"
Redaguoja: k. dr. Pr. Gaidamavičius ir Vyt. Kastytis

Metinė prenumerata \$19, pusmetinė — \$10. Rėmėjo prenumerata \$25
Skelbimui ruošiamam numerui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų
turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuostata.
Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly
Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc.
Subscription rates: \$19.00 per year, \$10.00 per 6 months. Deadline for
advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509.

Lietuva ir Lenkija Vokietijos informacijoje

K. BARONAS

Lenkijos vardas, lenkiškas erelis vėl aukštai skraidė antrą 1983 m. gruodžio savaitę, kai Norvegijos sostinėje Danutė Valensienė vyro vardu priėmė taikos premiją. Nežinau kiek laiko šiam įvykiui skyrė JAV ir Kanados televizija, tačiau vokiečiai mūsų pietų kaimynai savo programose atidavė gan didelę duoklę.

Ir ne tik didesniuose įvykiuose televizijos bei radijo komentatoriai skiria lenkams daug dėmesio. Man atrodo, kad vokiečiai savo širdyse dar ir šiandieną jaučia padarytą skriaudą ir mėgina beveik po 40 metų moraliai ar materialiai už ją atlyginti. Vokietijos gyventojai gan stipriai parėmė lenkus siuntiniais (vienu metu paštas siuntinius priėmė be užmokesčio) bei piniginių rinkliavų (daugiausia šventovėse). Jie priėmė vasaros atostogoms vaikus savo šeimose, o atbėgusiems lenkams davė politinės globos teises.

Labai dažnai televizijoje ar spaudoje iš mažos adatos priškaldomas pilnas vežimas. Tokiu pvz. gali būti L. Valensa. Rodė jį einantį į darbą, padėdantį, vainiką prie paminklo Dancige, gimtadienio proga Sv. Brigitos šventovėje su šeimos kapelionu kun. Jankovskiu ir t.t.

Man atrodo, kad vokiečiai pertempia stygą lenkų atžvilgiu, užmiršdami kitų Europos tautų kančias, kalinamus kunigus.

Tik mažos žinutės pasirodė spaudoje (ir tai ne visoje) po kun. B. Laurinavičiaus nužudymo, kun. A. Svarinsko ir kun. S. Tamkevičiaus nuteisimo.

Tad apsidžiaugiau Ulmo "Sued Presse" laikraščiu ir jo straipsniu 1983 m. gruodžio 10 d. "Litauen erwartet den Papst" (Lietuva laukia popiežiaus). Autorė D. Treffert ilgame straipsnyje pažymi, kad su tikybine delegacija Berlyne viešėjęs kunigas pareiškė,

jog popiežiaus Lietuvoje laukiama kazimieriniais metais, vėliausiai 1986 m., kai Lietuva švęs 600 krikščionybės sukaktį.

I savo straipsnį autorė įjungė ir vysk. Povilonio "ad limina" viešnagę Romoje ir jo kvietimą popiežiui, jeigu leis sąlygos, apsilankyti Lietuvoje. Vokiečiai rašo, esą katalikai tiki, kad sąlygos Sv. Tėvo apsilankymui bus palankios.

Pasiremama "LKB Kronikos" 59 nr., autorė gan plačiai rašo apie tikinčiųjų padėtį Lietuvoje, kunigų bei tikinčiųjų protestus, kun. A. Svarinsko ir kun. S. Tamkevičiaus teismus. Šių kunigų nuteisimu komunistai perspėja ir kitus dvasiškius. Tačiau visiškai teisingai D. Treffert rašo, kad komunistinis režimas apsirinka. Komunistai nesupranta, kad lietuviai kunigai sunkią bausmę priima kaip grandinę, jungiančią dvasišką su pasauliečiais. Savo bausmę kun. A. Svarinskas vadina savo kunigystės vainikavimu, o savo bendrabrolį kun. S. Tamkevičių kaimyninėje Vilniaus kalėjimo vienetėje girdėjęs besijuokiantį.

Toks ilgas vokiečių straipsnis, palyginus su atspausdintais trumpais pranešimais, gal neties kelia į Vokietijos televizijos kanalus. Tiesa, 1983 m. rugpjūčio 12 d. beveik 10 min. filmo ir plačiais komentarais televizija perkėlė žiūrovus į Lietuvą, tikriau pasakius į mūsų sostinę Vilnių, supažindindama vokiečius su sunkiu Lietuvos katalikų gyvenimu. Taip pat Stuttgarto radijas 1983 m. lapkričio 20 d. rytinėje "kitų tautų" muzikos programoje davė tris lietuviškas dainas. Čia pranešėjai trumpai suminėjo Lietuvos istoriją ir katalikų gyvenimą.

Gaila, kad sulaukusi nauja gimio, nebeprisirodo televizijoje lengvo žanro dainininkė L. Valaitė. Ji televizijoje labai dažnai pasisakydavo esanti lietuvaite, kartais sudainuodavo programoje lietuvišką dainą.

P A D Ė K A

Staigi ir netikėta mirtis atėmė iš mūsų tarpo

mylimą mamytę

MONIKĄ ŽALIAUSKIENĘ

Nuoširdžiai dėkojame visiems, kurie dalyvavo šv. Mišiose, spaudoje, raštu ar žodžiu pareiškė užuojautą. Ypatingai dėkojame ponioms ir panelėms, kurios prisidėjo prie laidotuvių pusryčių paruošimo.

Jūsų parodytas nuoširdumas mūsų skausmo valandoje liks su mumis visados.

Dievas telaimina jūsų kelius —

vaikai Mikutis, Birutė,
Laimutė, Susan

Canadian Art Memorials Ltd.

176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4

LOUIS TEMPORALE - oficialus skulptorius -
Bank of Canada, Bank of Montreal,
Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg.
King George VI Niagara Falls

Atlieka įvairius kapų paminklų akmenų ir skulptūros darbus — greitai ir meniskai. Užsakykus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms

Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą meniską darbą pagal pageidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

KAZLAUSKAS

Kaip vokiečių rudmarškiniai užėmė Šilutę

1939 metų gimnazijos mokytojo atsiminimai

A. RINKŪNAS

Po ilgų diplomatinių kovų, pareikalavusių net ginklo, prie Lietuvos respublikos 1923 m. buvo prijungtas Klaipėdos kraštas su sąlyga, kad jis turės savo atskirą statutą, vadinamą Klaipėdos krašto konvencija. Ją padiktavo I D. karą laimėjusių sąjungininkų atstovai, vadovaujami anglų ir prancūzų. Pagal tą konvenciją, vokiečiams Klaipėdos krašte buvo duota daug teisių, įskaitant mokyklų tvarkymą. Tuo būdu Klaipėdos krašto direktorijos žinioje esančios mokyklos liko grynai vokiškos. Lietuviams neliko nieko kito kaip pasinaudoti konvencijos duota teise turėti privačias mokyklas. Oficialiu tą lietuviškų mokyklų išlaikytoju buvo Klaipėdos krašto mokyklų draugija, ilgas metus vadovauta kieto lietuvių klaidėdiško M. Purvino. Ši draugija greitai sudarė visame krašte lietuviškų mokyklų tinklą (įskaitant gimnazijas Klaipėdoje, Pagėgiuose ir Šilutėje), pastatė joms naujas bei modernias patalpas. Didelę dalį lėšų minėtoji draugija gaudavo iš centrinės valdžios Kaune.

I vieną tą gimnaziją, būtent Šilutėje, 1937 m. pavasarį buvau perkeltas vyresniuoju mokytoju "tarnybos labui" iš Tauragės mokytojų seminarijos.

Palyginus su Taurage, Šilutė buvo tik miestelis, išsitiesęs pagal vieną centrinę gatvę. Dauguma miestelio gyventojų buvo vokiečiai arba provokiškos orientacijos tautiečiai, tad teko ir man, tada dar nevedusiam, apsigyventi vokiečių šeimoje. Į tuos namus dar nebuvo atėjusi net elektros šviesa: kambarį apšvietdavau dujine lempa.

Šilutės gimnazija tais metais teturėjo šešias klases, dirbančias keliuose mediniuose gyvenamuose namuose, bet minėtoji mokyklų draugija buvo jau nupirkusi didelį sklypą ir pradėjusi statyti naują mūrinę gimnaziją.

Netoli tos vietos veikė sena ir gerai įsikūrusi vokiška Herderio vardo gimnazija, iš kurios vakarais sklido hitlerinės Vokietijos dainos ir marsai. Mūsų gimnazijos direktorius buvo lietuviškos orientacijos klaidėdiškas V. Bajoras, rodęs kiek simpatijų ir vokiečiams. Aš, gavęs iš direktorijos vokišką Studienrat titulą, buvau jo pavaduotoju.

Miestelyje buvo šiek tiek iš Didžiosios Lietuvos atkeltų tarnautojų. Dauguma jų valgdavo vienintelėje lietuviškoje valgykloje, kuri greitai tapo mūsų visų nuolatinio susitikimo vieta.

Gimnazijos mokiniai buvo labai įvairūs. Iš pačios Šilutės buvo tik keli. Dauguma mokinių buvo suvežami kasdien pašto autobusais. Dalį jų atveždavo iš Nemuno žemupio lietuviškųjų kaimų, glūdinių delftos pelkėse, neretai vasarą tik laiveliu pasiekiamų. Kiti buvo tarnautojų vaikai, atvežti iš Rusnės miestelio ir iš geležinkelio stotelių. Du autobusai atveždavo iš Didžiosios Lietuvos pusėje esančios Žemaičių Naumiesčio, kuriam tada buvo tik pradžios mokykla.

Rudmarškiniai užima paštą

Vieną 1939 m. kovo popietę mūsų valgyklą pasiekė liūdna žinia: Lietuvos valdžia turėjo nusileisti Hitlerio reikalavimui ir atiduoti Klaipėdos kraštą vokiečiams. Ramino mės ir bandmė tuo netikėti, bet vėlyvesnės vakariinės metu į valgyklą įpuolė trys mūsų pasienio policininkai, be diržų, be kepurų, ir jų pirmas sakinyus buvo: "Pona, kas čia darosi?" Pasirodo, jiems bestovint ant mūsų sienos ties Rusne ir tebevykdytą įsakymą kiekvieną nelegaliai einantį per sieną perspėti, o po to šauti, — sieną užplūdė rudmarškiniai vaikėžai. "Negi į vaikus šaudysi, — teisinosi policininkai, — tai mes ir atbėgome pas jus". (Nuo Rusnės iki Šilutės buvo keliolika kilometrų). Mums visiems tai buvo naujiena, kurios Šilutėje negalėjome patikrinti, nes policija buvo vokiška.

Mane ta žinia ypatingai sujaudino, nes aš buvau vietos šaulių būrio vadas (būrys bu-

vo sudarytas daugiausia iš paštininkų) ir savo žinioje turėjau didoką ginklų sandėlį viename geležinkelio stoties namelyje. Čia buvo keli sunkieji maksimo kulkosvaidžiai, keli lengvi čekoslovakieški Bruno, daug šautuvų, granatų ir net kardų. Taigi, pašaukęs savo vyrus, turėjau pakankamai ginklų miesteliui užimti. Vis dėlto nedrįsau savo vieno sprendimu tai padaryti, bandžiau paskambinti savo šauliškam viršininkui — Klaipėdos krašto komendantui ir šaulių rinktinės vadui. Buvo jau vėlus laikas. Ilgai neatsakė telefonas. Matyt, žmogus ramiai miegojo. Pagaliau atsiliepė piktas balsas su tokiais atakymu: "Leitenante, nesi-karsčiuok! Viskuo yra pasirūpinta. Eikite miegoti". Ir padėjo triubelę.

Kaip įsakė, taip padariau, bet visą naktį negalėjau užmigti. Man vis rūpėjo, kas bus, jeigu tie vokiečiai išplės mūsų ginklų sandėlį? Nemažai šautuvų buvo įvairių šaulių kuopų dovanotų ir turėjo plokštelę su įrašu "Broliams klaidėdiškiams — n.n. šaulių būrys". Nebeįskentęs paryčiais nueėjau sandėlio patikrinti. Laimei, jis buvo dar neišplėstas.

Rytą pusryčių metu valgyklą pasiekė žinia, kad prie iš Vokietijos atėjusių vokiečių prisijungė dalis Herderio gimnazijos mokinių. Vietiniai vokiečiai jiems parūpino ginklų, tad jie jau užėmė Šilutės paštą, kuris, pagal konvenciją, buvo Lietuvos centrinės vyriausybės žinioje. Priešęs prie telefono bandžiau į paštą skambinti. Atsiliepė vokiškas negirdėtas balsas "Amt", vadinasi — tik tarnybiniai pasikalbėjimai teidžiamai. Buvo aišku, kad telefono centrinę tikrai užėmė vokiečiai.

Sujudimas gimnazijoje

Artėjo 8 valanda — laikas eiti į gimnaziją. Tuo metu naujieji rūmai buvo jau pastatyti, ir gimnazija ten įsikūrusi. Gimnazijoje radau savotišką paniką. Ją daugiausia kėlė autobusais suvežti mokiniai. Jie buvo išgirdę, kad vokiečiai pašte autobusus atėmė, tad mergaitės koridoriuose verkė kartodamos: "Kaip mes grįšime namo?" Direktorius Bajoras buvo kažkur dingęs, tad man teko perimti jo pareigas. Nuraminęs mokinius ir pradėjęs pamokas,ėjau į paštą pasižiūrėti, kas ten darosi. Paštą radau veikiančią normaliai, tik telefono centrinėje sėdėjo vokiečių ir prie jos — kažkoks gimnazistas su šautuvu. Panašus gimnazistas vaikščiojo ir apie pašto kieme sustatytus autobusus. Paprašiau į šaulių vieną paštininką, kuris buvo mano pavaduotojas šaulių būryje, ir pradėjome tartis, ką daryti. Jis buvo drąsus ir pasakė: "Nesirūpinkite mokinių grąžinimu namo. Leiskite man su pora vyrų pasiimti truputį ginklų iš sandėlio, įskaitant maksimą".

Pagal vokišką tvarką, Klaipėdos krašto mokyklose mokslo metai turėjo baigtis kovo gale, ir nuo balandžio pirmos dienos prasidėti nauji. Ta taisykle pasinaudodamas, paprašiau mokytojus tuoj pat išvesti mokinius metinius pažymius ir paskelbti atostogas. Naujas sunkumas susidarė su mokytojų afgomis, kurios būdavo išmokamos mėnesio gale. Algų pinigai jau buvo pervesti į Lietuvos banko skrydį Šilutėje, tačiau trūko direktoriaus Bajoro, kurio parašu galėjo būti tie pinigai iš banko išimti. Vis dėlto banko direktorius sutiko patikėti mano parašu, ir mokytojai savo pinigus tą pačią dieną gavo.

Užtrukęs kiek banke, grįždamas pamačiau mokyklos autobusus jau stovinčius gimnazijos kieme. Už vairų sėdintieji šauliai pasisveikino kariškai. Vienas jų pirštu parodė ant sedėnų ramiai "miegantį" maksimą. Vėliau paaiškėjo, kad priartėję autobusai prie buvusios Klaipėdos krašto sienos, rado medinę barikadą, bet maksimui paleidus keletą šūvių, niekas neišėjo tos barikados ginti. Pirmasis autobusas, palengva važiuodamas, nesunkiai ją nustumė.

Nuleisti Lietuvos vėliavą

Praėjo pora dienų. Išgirdau, kad į Šilutę atvažiuo keli gestapininkai (nacių saugumo policija) ir užėmė vienintelį čia esantį viešbutį. Buvau savotiškai patenkintas, nes maniau, kad jie bus geresni, negu miestelyje karaliaujantieji ginkluoti vaikėžai.

Ir štai vieną rytą matau pro raštinės langą, kad į gimnazijos kiemą atžygiuoja gimnazistų būrys, vadovaujamas vieno vyresnio žmogaus, apsirengusio ruda nacių uniforma. Palikęs jaunuolių būrį kieme, vyresnysis atėjo pas mane į raštinę. Tuoj pažinau, kad tai buvo vienas man matytas Herderio gimnazijos mokytojas. Naciškai pasisveikinęs, jis pareiškė atėjęs perimti gimnaziją. Lietuviškąją vėliavą aš privalęs nuleisti, o jis jos vietoje iškabinsias savo atineštą nacišką vėliavą su hitlerine svastika. Aš privalęs jam perduoti visas gimnazijos bylas. Po to aš, sekretorė ir, jei norės, vienas kitas mokytojas, dar galėsime vieną kitą dieną iš duos rūmus iesti, bet nieko neišsinešti.

Pasakiau tam vadui, kad mudu abu esame Klaipėdos krašto tarnautojai ir paprašiau, kad jis man parodytų gimnazijos perėmimo raštišką įsakymą. To jis neturėjo. Tada jis kaukštelėjo kulnais, pakėlė naciškai ranką, išėjęs išrikiavo savo būrį ir išsivedė.

Grįžo jis su ta pačia procedūra sekancią dieną ir padėjo ant stalo Klaipėdos krašto direktorijos švietimo inspektoriaus įsakymą gimnaziją perduoti. Padėjau ant stalo visus raktus, bet atsisakiau pats judinti lietuvišką vėliavą. Tai jis padarė pats, iškėlęs jos vietoje nacišką, o būrio gimnazistai ta proga sugiedojo nacių himną.

Pajutau gestapo pirštą

Grįžęs namo, norėjau tuoj pat iš Šilutės išvažiuoti, bet gimnazijoje dar buvo likęs vienas kitas nebaigtas darbelis, tad nutariau dar dieną palaukti. Rytą prie gimnazijos durų jau stovėjo uniformuotas rudis su šautuvu, tačiau neklidė man įteiti.

Neilgai trukus suskambėjo telefonas, ir vokiškas balsas man liepė tuoj pat ateiti į minėtą viešbutį. Žinant, kas tame viešbutyje buvo apsigostę, pasidarė kiek neįjauki ir gailėjau, kad neišvažiuau vakar. Nuėjęs radau prie durų juodai apsirengusį gestapininką, kuris mane nuvedė pas viršininką.

Vyresnio amžiaus gestapininkas sėdėjo už stalo, prie kurio prisiartinęs pamačiau kažkokią apyskaitą su mano parašu. Gestapininkas atsistojo ir, prinešęs prie manęs dokumentą, piktą balsu pasakė: "Tai ką, už Lietuvos pinigų papirkinėjai vokiečių vaikus?" Paprašiau, kad duotų man tą dokumentą pasižiūrėti. Gavęs jį, pamačiau, kad tai buvo stipendijų lapas. Tos stipendijos buvo duodamos neturtinųjų Nemuno žemupio žvejų vaikams, lankantiems mūsų gimnaziją. Stipendijos nebuvo visai mažos, tad gal šiek tiek padėjo ir tėvams. Prisiminiau tada ir tai, kaip čia pateko mano parašas. Tuo metu aš dar nėjau direktoriaus pareigų. Tebebuvo V. Bajoras, bet aš buvau stipendijoms skirstyti būrelio pirmininkas, tad minimą lapą ir pasirašiau.

Viršininkas liepė mane uždaryti į atskirą viešbučio kambarį, kur turėsiu palaukti kelias valandas, kol jis susisieks su Klaipėda. Tada paaiškės mano tolimesnis likimas. Laimei, Klaipėdos gestapo viršininkams tas dalykas atrodė per smulkus ir įsakė paleisti. Dėžė su savo daiktais buvau išsiuntęs traukiniu į Tauragę. Jau buvau vedęs, ir mano žmonelė mokytojaivo netoli Žemaičių Naumiesčio. Išvažiuau dviračiu. Taip ir baigėsi mano dienos Šilutėje.

Pianino technikas

A. BRICKUS

gali sutvarkyti jūsų turimus pianinus, pagelbėti juos perkant arba parduodant.

Skambinti 255-9924 Toronte.

Mielai mamytei

A+
GENOVAITEI BILKŠTIENEI

mirus,

jos dukras — REGINĄ, NIJOLĘ ir BIRUTĘ su šeimomis
nuoširdžiai užjaučiame —

M. S. Jokubaičiai

A. M. Pranevičiai

A+
MARIJAI ENZINIENEI

mirus,

dukterį BIRUTĘ ABROMAITIENĘ, jos vyrą MEČL, dukterį ANGELE ir visus artimuosius nuoširdžiai užjaučia —

Toronto skautininkai-kės

Mielai mamytei ir močiutei.

A+
MARIJAI ENZINIENEI

iškeliavus amžinybėn,

dukrai skautininkei BIRUTEI ABROMAITIENEI, sesei ANGELEI ir visiems artimiesiems nuoširdžią užuojautą reiškia —

Toronto "Šatrijos" tuntas

Mielai mamytei

A+
MARIJAI ENZINIENEI

mirus,

jos dukroms BIRUTEI ABROMAITIENEI, IRENAI BALTAKIENEI, jų šeimoms, visiems giminėms bei artimiesiems reiškia gilią užuojautą —

Ada ir Valius Poškaiciai

Brangiam broliui

A+
PAULIUI VINDAŠIUI

mirus,

jo brolių GEDIMINĄ, šeimą ir artimuosius nuoširdžiai užjaučiame —

KLB Windsoro apylinkės
valdyba

MYLIMAI MAMYTEI

Lietuvoje mirus,

nuoširdžiai užjaučia mielą HENRIKĄ

ŠIAURĮ —

M. S. Briedikis

M. Poškus

A. Kužmarskis

Mylimam Tėveliui

A+
JUOZUI AUŠTRUI

mirus,

dukra IRENĄ ŽEMAITIENĘ ir žentą ALGĮ ŽEMAITĮ nuoširdžiai užjaučiame —

Paulius ir Anelė Adomaičiai

Ona Adomavičienė

Albinas ir Marija Statulevičiai

Mobawk
Furniture Ltd.
PILNAS NAMŲ APSTATYMAS

* Elektros reikmenys
* Televizijos aparatai
* Skalbiamosios mašinos
* Vaikų baldai
* Įvairūs kilimai

* Saldytuvai
* Valgomųjų kambarių apstatymas ir kt.
* Siuvamos mašinos
* Rašomos mašinėles

Nemokamas pristatymas į namus.

KRAUTUVĖS:

Vakaruose —
137 RONCESVALLES Ave.
Tel. 537-1442

Rytuose —
2448 DANFORTH Ave.
Tel. 699-4444

Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro

Klaipėda seniau ir dabar

B. STUNDŽIA

Laivai, nežiūrint metų laikų, įplaukia į uostas, iškrauna važtą, vėl pasikrauna ir išplaukia. Paprastai laivai uostuose stengiasi neužsibūti, galimai greičiau viską sutvarkyti ir uostą palikti. Jūreiviams ne daug laiko lieka su vietove susipažinti, todėl dažniausiai jie toliau uosto smuklių nenukeliauja. Daug laivų ir jūreivių, plaukiodami Baltijos jūroje, aplanko ir Klaipėdą.

Vartai į pasaulį

Pasaulyje tai mažai žinomas uostas, bet mums, lietuviams, jis brangus kaip vartai per Baltiją į visas pasaulio jūras ir net vandenynus. Tai vienas iš neužsalančių uostų, gal ir ne toks svarbus bei gilus kaip Rygos ar Talino uostai, bet Lietuvai yra vienintelis.

Dėl uostų ir priėjimo prie jūros tarp valstybių vyksta varžybos. Gal ir Baltijos valstybės iš dalies dėl to neteko nepriklausomybės, kad turi patogius neužsalančius uostus, iš kurių jūros kelias per Baltiją veda į Atlanto vandenyną.

Klaipėda, kaip ir kiti uostai ir miestai, turi savo praeitį ir dabartį. Archeologai teigia, kad lietuvių protėviai jau anksčiau akmens amžiuje gyveno vietoje, kur Danės upė įteka į Kuršių marias, t.y. ten, kur dabar yra Klaipėdos miestas. Vėlesniais laikais, VIII-X š., Baltijos jūros pakraščius plėšė vikingai ir danai, kurių puolimas ne kartą teko atremti baltiečių gentims. Spėjama, kad tais laikais dabartinės Klaipėdos vietoje buvo ir medinė pilaitė. Nei danams, nei vikingams nepavyko įsitvirtinti baltiečiams priklausančiame pajūryje.

Pirmos istorinės žinios

1202 m. į dabartinę Latvijos teritoriją įsibrovė karinė vienuolių brolija, vadinama Livonijų ordinu. XIII š. prūsų gyvenamas vietas emė kolonizuoti kitas vienuolių ordinas, vadinamas kryžiuočiais. Abiem ordinam ant kelio stovėjo pradėjusi vienytis Lietuva. Norėdami sujungti savo jėgas, ordinais emė įsitvirtinti Lietuvos pajūryje. 1252 m. Livonijų ordinui pavyko užimti Klaipėdą ir pastatyti pilį, vadinamą Memelburg. Nuo tada iki 1923 m. Klaipėdos vietoje pasaulio žemėlapiuose buvo tik "Memel" vardas.

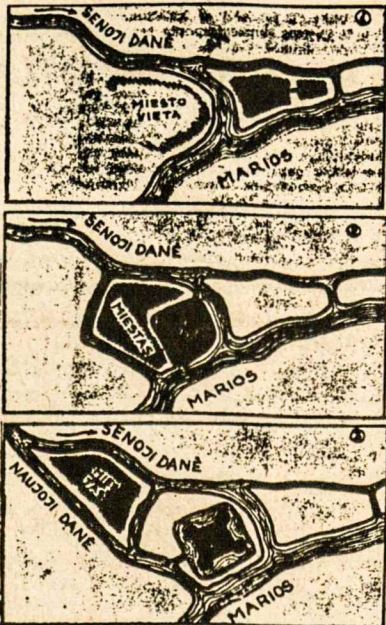
Kasinėjimai

Iš V. Žulkaus rašinio žurnale "Mokslas ir gyvenimas" sužinome apie Klaipėdos mieste atliktus kasinėjimus.

Pirmą kartą Klaipėdos pilies vietovę tyrinėjo Mokslų akademijos archeologai, vadovaujant A. Tautavičiui, o nuo 1975 m. septynias vasaras kasinėjimus vykdė Paminklų konservavimo instituto mokslininkai. Buvo surastos pilies griuvėsijų liekanos ir daug smulkių radinių, tik nieko neuztikta vėlesniui nei XIV š. archeologinių liekanų.

Kaip ir daugumą istorinių gyvenviečių, miestą sudarė pilis ir pats miestas. Ordino laikais gyvenvietė nesiplėtė, nors miesto teisės buvo gavusi tarp 1254 ir 1257 m. Dauguma Klaipėdos praeities tyrinėtojų stengėsi surasti pirmosios, ordino pastatytos medinės pilies vietą. Naujosios Danės upės atšakos, statant pirmą pilį, dar nebuvo — turbūt ji atsirado XVI š. iškasus pilį saugantį griovį, kuris pamažu virto nauja upės vaga.

Sekanti pilis, jau mūrinė, iš dviejų šonų buvo apsaugota marių ir Danės upės, o nuo sausumos buvo atskirta giliais grioviais, kurių vienas buvo

Pirmame piešinyje iš viršaus Klaipėdos piliavietė 1252-1253 m., antrame — Klaipėda XIII-XV š., trečiame — Klaipėda XVI š. Iš V. Žulkaus straipsnio žurnale "Mokslas ir gyvenimas"

iškastas mažo upelio vagoje. Gynybinės sienos buvo 8 žingsnių pločio.

1290 m. minima, kad šalia katedros buvo ir kiti maldos namai bei kapinės.

Kryžiuočiai Klaipėdoje

XIV š. pradžioje Livonijos ordinas perdavė pilį kryžiuočiams, ir nuo tada turime apie pilį daugiau žinių.

1360 m. miestas ir pilis buvo lietuvių sunaikinta. Nežinia, kiek buvo spėta atstatyti, bet 1379 m. žemaičiai vėl pilį išgriovė ir sudegino. Tos pilies vietoje tyrinėtojai jau surado šokių tokių pėdsakus — gaisro žymes, buitinius bei karybos reikmenis. Ten rastas ir vienintelis Lietuvoje ordino magistro Vinricho fon Kniprodes (1351-82) nukaltas pinigai. 1393 m. pilis vėl buvo sunaikinta.

1401 m. pradėta statyti nauja pilis, bet darbus trukdė žemaičiai, kurie 1402 ir 1404 m. sudegino miestą, bet neaišku, ar ir pilis buvo paimta. 1409 m. buvo baigiami pilies sutvirtinimo darbai, bet tais pačiais metais vėl sulaukta žemaičių puolimo.

Po Žalgirio mūšio Lietuva atgavo žemaičius, bet Klaipėda liko kryžiuočių ordino valdoje, nors Vokietijos imperatorius, kuris tarpininkavo derybose, pareiškė: "Yra nustatyta, kad Klaipėdos pilis buvo pastatyta ant žemaičių žemės, ir ordinas nepajėgia įrodyti priešingai".

Stiprinimo darbai

Ir po Melno taikos pilies stiprinimo darbai vyko toliau. Naujoji pilis turėjo virš 2 metrų pločio ir 11 m aukščio gynybinės sienos su bokštais kampuose.

XVI š. Klaipėda, Prūsijos karalių ir Vokietijos kaizerių valdoma, dėl artilerijos tobulėjimo emė storinti pilies sienas. Šiaurės rytų kampe buvo išmūrytas virš 30 m aukščio bokštas. Kasinėjant rasta šio bokšto rūšio liekanų. Rūsio sienos buvo 4 m storumo. Taip pat užtiktos pilies sienų ir grindinio liekanos. Perstatyta pilis turėjo 5 bokštus ir didelius pylimus, po kuriais buvo įrengtos patalpos.

Pats miestas beveik nesiplėtė, nes dar 1527 m. tik apie 100 žmonių turėjo miestiečių teises. Perstačius pilį ir išplėtus įtvirtinimus, gyventojai buvo išskelti į kitą vietą — į rytus nuo senojo miesto griovių. Danės upėi pradėjus tekėti iškas-tu grioviu, miestas atsідūrė lyg ir saloje. Dabar ten yra senamiestis.

Kasinėjant iš XIII š. statybų neužtikta jokių liekanų, nes jos XVII ir XVIII š., plečiant gynybinę pilies sistemą, buvo sunaikintos.

Vokiečių rankose

Septynis šimtus metų Klaipėda ir visa M. Lietuva buvo valdoma visokių užkariautojų: Livonijos ir kryžiuočių ordinų, Prūsijos karalių, Vokietijos kaizerių. 1629-35 m. miestas ir apylinkės valdė švedai; per septynerių metų karą (nuo 1757 m.) 5 metus ten stovėjo rusų caro kariuomenė.

Isteigus 1871 m. vokiečių imperiją, prasidėjo sustiprinta vokietinimo veikla. Dar 1910 m. lietuviai kaimuose sudarė 66% gyventojų, bet miestuose tik 10%.

Ir po Klaipėdos prijungimo

1923.1.15 prie Lietuvos vokie-tinimas, dažniausiai naudo-jant ekonomines priemones, vyko ir toliau, ypač kai Vokie-tijoje Hitleris perėmė valdžią. Palengva augdama, Klaipėda iš pasienio miesto tapo moder-niu uostu ir gyvu prekybos centru.

Bet vokiečiai nenurimo. Ly-dimas keliasdešimt karo laivų ir kreiserio "Deutschland", šių laikų kryžiuočių vadas Hit-leris 1939 m. kovo 23 d. užėmė Klaipėdą, kuri vėl pasidarė "Memel".

Lietuviški Klaipėdos krašto laikraščiai ir organizacijos buvo uždaryti, šimtai lietuvių ištremti į koncentracijos sto-vyklas, tūkstančiai surado prieglobstį nepriklausomoje Lietuvoje. Klaipėda tapo vo-kiečių laivyno baze ir tvir-tove.

1945 m. sausio mėnesį rusai bene trečią kartą, nugaleję hitlerinės vokiečių kariuome-nės dalinius, okupavo Klaipė-dą. Tose kautynėse dalyvavo ir XVI divizija, vadovaujama gen. mjr. A. Urbšo.

Dabartis

Klaipėda turi ne tik tolimą praeitį, bet ir dabartį, apie kurią daugelis nenori žinoti. Deja, įvykių iš istorijos nega-lima ištrinti, kad ir kaip jie nemeli būtų.

Pasitraukdami vokiečių ka-riai sunaikino įmones, elekt-ras jėgainę, vandens tiekima, ryšių priemones, uostą ir du trečdalius gyvenamų namų. Mieste buvo likę gal tik kelio-lika gyventojų.

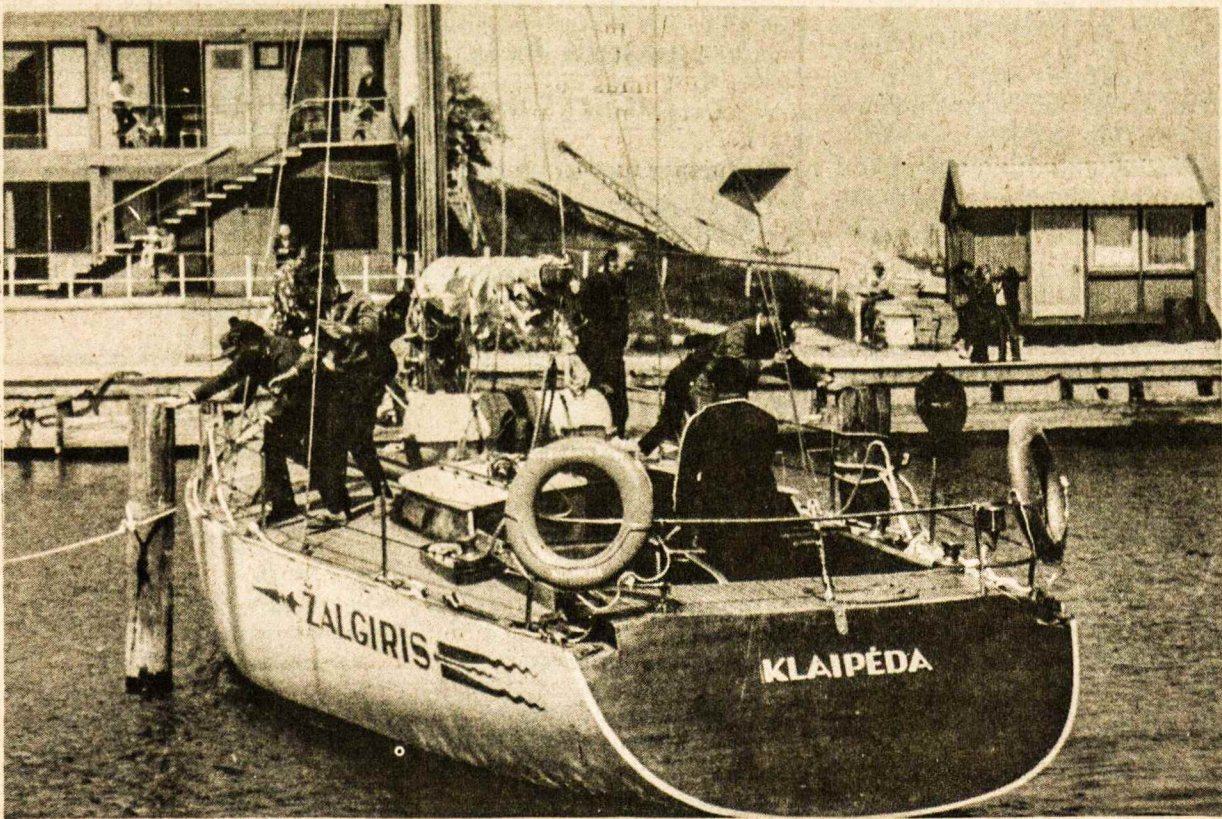
Atstatymas truko ilgai. Žve-joti atvyko iš smėlėtų gyven-viečių dūžiai ir daug rusų, ku-rie perėmė uostą, žvejybą ir at-statomas laivų statybos įmo-nes. 1939 m. Klaipėdoje buvo 47.000 gyventojų, dabar jų yra 180.000. Skirstant tautybėmis, gal pusę yra lietuviai, kita pusė — rusai bei kitokie sla-vai. Vietinių gyventojų kraš-te beveik neliko, nes dauguma stengėsi išvykti į Vokietiją. Dar likę lietuvininkai žvejai nesugyveno su atvykusiais iš didžiųjų Lietuvos ir taip pat emigravo į Vokietiją.

Dabar mieste yra Kauno po-litechnikos instituto skyrius, Pedagoginis institutas, įvai-rių technikos mokyklų, Lietu-vos filharmonijos skyrius, mu-zikos mokykla, dramos teatras, jūrų muziejus ir akvariumas.

Iš imonių pažymėtinos Balti-jos laivų statybos ir remonto įmonės, popieriaus ir celuliuo-zės gamykla, audyklos "Triny-čiai" ir "Gulbė", baldų gamykl-a, namų statybos ir žuvies ap-dirbimo įmonės, "Syrius", ga-minantis sausas baterijas.

Uoste yra suregistruota 40 prekybos laivų, kurie priklauso vadinamajai "Lietuvos jūrų laivininkystei". Yra daug žve-jybos laivų. Sakoma, kasdien Atlante dirba iš Klaipėdos apie 10.000 žvejų. Jūreivystės mokykloje anksčiau buvo ir lietuviškos klasės, bet dabar, rodos, jų nėra. Buves tos mo-kyklos mokomasis burlaivis "Meridianas" paverstas resto-ranu ir stovi Danės upėje. Yra ir jachtklubas, kuris turi ke-liasdešimt jachtų.

Nežiūrint koks bus Lietuvos likimas, Klaipėdai turbūt ne-bus daugiau lemta virsti "Me-meliu".

Jachta "Žalgiris", buvusi "Banga 2", Klaipėdos jacht klubo uoste 1982 metais. Ja naudojasi būrys lietuvių jūrininkų

Architektūrinė lempų kompozicija Klaipėdoje ("Lietuva — šalis gražioji")

Sadūnaitė išsiuntė peticijas Andropovui

Vakarus pasiekė Nijolės Sadūnaitės laiškas bei atsiminimai "Kaip patekau į KGB objektyvą?"

Lietuvių informacijos cen-tras Niujorke praneša, kad Ni-jolė Sadūnaitė, atlikusi pir-mąją bausmę Sibire, vėl yra pavojuje ir slapstosi nuo 1982 m. lapkričio. Jos jėško sau-gumiečiai. O ji kad ir slaps-tydamasi, reiškiasi kaip kovo-toja už tikrybės laisvę bei žmo-gaus teises.

Savo atsiminimuose, surašy-tuose 12-koje puslapių (ant abiejų pusių, 1983 m. spalio 7 d.), ji pasakoja savo pergy-venimus pastaraisiais metais ir seniau. Pvz. taip rašo apie saugumiečius ir savo brolių: "Saugumiečiai keršydami man, nutarė, kaip jau anksčiau žadėjo, susidoroti su mano broliu — sufabrikavo iš pir-što išlaužtą bylą, uždarė į psi-chiatrinę, bet pamatė, kad aš jiems daug kur kliudau (ypač jie bijo viešumos, pasaulio protestų, kurie brolių ir išgel-bėjo), nutarė izoliuoti mane — pasodinti į kalėjimą. KGB labiausiai pykina, kai jų nu-sikalstami darbai, kaip įvykę faktai, perduodami į užsienį. Tada vargšeliai šaukia, kad juos šmeizija, ir nekaltus žmo-nes sodina į kalėjimus, psi-chiatrines..."

N. Sadūnaitė iškelia ir ki-tą jaudinantį pergyvenimą tremtyje Bosuonuose Kalėdų švenčių metu, kai ji buvo pa-guldyta sveikatos patikrinimui į terapinį skyrių. Ji rašo:

"Kaip šiandien įvykusią bai-sią tragediją prisimenu 1977 šv. Kūčių vakarą. Į mūsų pa-latą atėjo jaunutė sanitarė ir drebančiu iš susijaudini-mo balsu papasakojo savo pa-jįstamai ligonei, kad gineko-loginiame skyriuje gimusių mergytę išmetė į nekūrenamą sandėliuką, o ji antrą parą verkia ir nemiršta... Papra-šiau sanitarę, kad mane ten nuvestų. Su savimi pasiėmiau švaraus vandens. Ant baltai nudažyto staliuko, ploname

vystyklėlėje suvyniota, gulė-jo maža mergytė, jau pamėly-navusi nuo šalčio veideliu. Kai ranka prisiliečiau prie jos, ji nusilpusiu balseliu pra-virko. Pakrikištijau ją ir, sku-biai išėjusi į medicinos sese-rų kabinetą, radau jas links-mai besnekučiuojančias...

Susijaudinusi paklausiau, ko-dėl jos išmetė nekaltą kūdikį bado ir šalčio mirčiai? Jos man atkirtė: 'Ne tavo reikalas! Gy-dytoja geriau žino kam gyven-ti, o kam mirti...' Niekad gy-venime neturėjau tokių liūd-nų šv. Kalėdų. Mergytė išgy-veno iki ryto, o kai atėjusiai į ginekologiją gydytojai-akusė-rei apie tai pranešė, ji pa-sakė: 'Seniai ją reikėjo išmesti į pamazgų kibirą!'

Toliau N. Sadūnaitė rašo: "Daug kartų įvairiais sumeti-mais manęs jėškojo KGB ir mi-licija. Tų 'draugų' vengiu tik todėl, kad noriu, kiek Viešpats laimins, dar šiek tiek patar-nauti žmonėms, kovojantiems už tiesą ir savo teises. Su džiaugsmu esu visada pasiru-šusi už tai eiti į kalėjimą ir jei Viešpats suteiktų tokią malonę — ir mirti."

Be kita ko, Sadūnaitė pra-neša: "1983 birželio 13 aš iš Maskvos pašto registruotais laiškais išsiunčiau Andropo-vui ir SSSR prokurorui pareiš-kimus dėl kun. Alfonso Sva-rinsko neteisingo nuteisimo ir kun. Sigito Tamkevičiaus nusi-kalstamo suėmimo ir įkalini-mo KGB rūsiuose, šmeizikiš-kai jį apkaltinus antisovietinė-je veikla. Po šiais pareiški-mais pasirašė dešimtys tūk-s-tančių Lietuvos tikinčiųjų. Visus šiuos pareiškimus iš-siunčiau savo vardu ir savo atgaliniu adresu. KGB, nega-lėdami atkeršyti man asme-niškai, emė terorizuoti bro-lio žmoną. Tebūnie Viešpats visiems gailestingas!"

Spaustuvės mašinų vajus

Atėjo laikas atnaujinti bei papildyti "Tėviškes žiburių" spaustuve

Su naujais metais dažnai pradedami ir nauji projektai. "Tėviškes žiburiams" toks pro-jektas yra spaustuvės atnau-jinimas bei papildymas.

Nuo 1949 iki 1974 metų pa-grindinės "Žiburių" spaustu-vės mašinos buvo linotipai. Nuo 1975 m. "TŽ" perėjo į mo-dernią ofsetinę sistemą. Pra-džioje naudojosi linotipais, darė jais surinktų tekstų nuo-spaudas ir tuo būdu galėjo pa-ruošti laikraščio puslapius ofsetiniam spausdinimui. Bet tai buvo pereinamo pobūdžio netobulas darbas, reikalau-jantis daug laiko. Jis buvo neišvengiamas, nes ofsetinėm rinkimo mašinomis išgity rei-kejo didelės sumos lėšų, ku-rių leidėjams trūko.

Per keletą metų leidėjams pavyko sutelkti minimalinę sumą lėšų ir nupirkti dvi mo-dernias rinkimo mašinas su atitinkamais priedais. Jos veikia puikiai, bet jų neuž-tenka visiems turimiems dar-bams atlikti — reikia dar vie-nos rinkimo mašinos, kurios kaina — \$11.000. Be to, tuojau pat reikalingas naujas adre-sografas, nes turimeji du se-nos sistemos adresografaai yra nepataisomai susidėvėję. Nau-

jo adresografo kaina \$8.000.

Prie šių būtinųjų mašinų reikia spaustuvei ir adminis-tracijai smulkesnių reikmenų, kurių kainos šiuo metu yra gana aukštos. Leidėjams ne-įmanoma visa tai įsigyti be visuomenės paramos. Dėl to šiuo atsišaukimu ir kreipia-mės į "TŽ" skaitytojus ir visą lietuvių visuomenę, prašydami ateiti į pagalbą.

Praeityje ne vienas "TŽ" kreipimasis nebuvo atmetas. Tikimės, kad ir ši sykį lietu-viškoji visuomenė dosniai pa-rems mūsų pastangas ir įgalins normalesnį spaudos darbą. Esame labai dėkingi visiems aukotojams, kurių dėka iki šiol buvo daug kas įsigyta bei padaryta. Neabejojame, kad jų pagalba įgalins taigpi naujuosius užmojus, ir iš ank-sto reiškiami jiems nuoširdų dėkingumą.

Aukąs prašome siųsti šiuo adresu: "Tėviškes žiburiai" (spaustuvės vajui), 2185 Stave-bank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3, Canada. Aukotojų pa-vardės bei jų aukos bus skel-biamos "T. žiburiuose".

Su geriausios sėkmės linkėji-mais naujaisiais metais —

"TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI"

Aukojo "Tėviškes žiburiams"

\$300: Priskelimo parapijos kre-dito kooperatyvas; \$250: Hamil-tono kredito kooperatyvas "Talka"; \$150: dr. M. Arštikaitė-Uleccienė; \$100: S. Paul-Laurinaitis, KLB moterų dr. Jos Lietuvos kanki-nių par. sk.; \$75: Lietuvių evan-gelikių liuteronų parapijos motė-rų draugija; \$30: A. Vaskevičienė; \$25: J. Juodikis, Leonas Ba-ziliauskas, JAV Lietuvių Bendruo-menės krašto valdyba (Kazys Žie-donis), KLB šalpos fondo Hamilto-no sk.; \$20: A. R. Jokūbaičiai, P. S. Jucevičiai, A. Katelienė, Mari-ja Jiešmantienė, Jonas Gudelis; \$15: Marija Skučienė, dr. J. Vin-gilis, V. Balsevičius; \$11: Monika Jasionytė, A. Gražulienė, Antanas Cepukas, Danutė Keršienė.

\$10: Andrius R. Mironas, Jonas Jurenas, A. Paulius, J. Vaičiūnas, Irena Šatras, Motiejus ir Da-nutė Jonikai, Ema Diršienė ir Lo-reta, Vladas ir Marija Miceikos, Ona Dailidienė, A. S. Grigaliūnai, "Pavasaris" (J. Adamonienė).

\$9: S. Balienė; \$6: Petras Peter-son, Vytautas Barisas, F. Mockus, H. Spilchak (Mrs.), K. Rožauskas, A. Smolskis, Jonas Vitkauskas, A. Zulyas, A. S. Kenstavičius; \$5: J. Dūnė, J. Bartkus, Petras Skab-lauskas, P. V. Kovelai, Liudas Merkelis, A. Simonavičius, A. Dra-gašienė; \$3: K. Gabriūnas, V. Skre-butėnas, K. Jakutis; \$2: B. Pač-kauskas, Ona Vasienė, A. Vasi-liauskas, Ema Sturmiene, Mikas Zaliauskas; \$1: A. Jokūbaitis, T. Varneckienė, M. Čapreckaitė, Ona Kuniutienė, V. Samulevičienė, V. Bubelis, Vl. Žemaitis, N. Pečiū-lytė.

Rėmėjo prenumeratą atsiuntė: \$50: A. Baltrušaitytė; \$30: Marija Skučas, A. Vapsva (Mrs.), Leonas Rudaitis, R. Prociw (Mrs.), Jonas Ranonis, Adolfas Kanapka, kun. M. V. Mankeliūnas, Antanas Gus-tainis, Juozas Vieraitis, A. Jaku-bauskas, Bronius Pranskus.

\$25: Bronė Galinienė, Pranas Pranaitis, P. Breichmanas, Na-

talija Liačienė, Kazimieras Ce-paitis, Ona Dabkuvienė, Mėrys Pranevičius, Julius Šinkevičius, M. Laurinavičienė, Petras Jūrė-nas, O. Baziliauskienė, Stasė La-buckienė, A. Jonaitienė, Mykolas Petronis, A. Elijošius, Leonas Radzevičius, Jonas Azubalis, J. Nacevičius, Jona Valiukienė, J. Zubrickas, V. Ivanauskas, Anta-nas Petraitis, Juozas Janeckas, S. Styra, Jonas Radas, V. Stanevičius, Povilas Šlapelis, M. Šarauskas, Vytautas Tikuišis, G. Zarkis, Aleksas Skardžius, M. Pranys, Pe-tras Skablauskas, dr. J. Vingilis, P. V. Kovelai, J. Barakauskas, Jo-nas Grajauskas, Jonas Yla, Vytau-tas Taseckas, Leonas Pilipavičius, Eliziejus, Dubininkas, Stasys Kėkštas, Genovaitė Bulotienė, kun. L. Musteikis, Juozas Juozai-tis, Jonas Paršeliūnas, Jonas Par-šelis, Vytautas Vaičiūnas, J. Par-gauskas, A. Nugent, Jonas Šums-kis, J. Vaičiūnas, Ignas Petraus-kas, Juozas Račys, Pranas Urbutis, P. Sidaras, P. Grunskis, V. Balse-vičius, vysk. V. Brizgys, K. Bub-liauskienė, Vytautas Janulaitis, Petronėlė Bružienė, Bronius Ab-romonis, Vincas Miskinis, Stefa-nija Miniotienė, J. Brazlauskas, Pr. Barteška, S. K. Karaška, Al-fonsas Kairys, Paulina Šimkevi-čienė, Roma ir Saulius Kupriai, Vaclovas Kerbelis, D. Jaffee (Mrs.), Balys Balaišis, J. Balsys, Bronius Mozūras, O. Balaišis, L. A. Monst-vilas, J. Misius, A. Juodvalkis, Jo-nas Lukoševičius, Elena Jaškus, J. Kęsgailienė, Vincas Bieliūnas, Herta ir Jonas Kukučiai, J. Baltuo-nis, L. Rickevičius, Giedra Gustas.

Už dvejus metus po \$25.00 rėmė-jo prenumeratą atsiuntė P. Juo-dienė, Aldona Aleliūnienė.

Nuoširdus aciū visiems už pa-ramą lietuviškai spaudai.

• Supažindinkite savo draugus su "TĖVIŠKĖS ŽIBURIAIS" — atsišaukite dar jų neskaitančių adre-sus. Jie gaus keletą numerių ne-mokamai.

savaitraštis, didelio formato, 8-10 psl., naujiem skaitytojams

tik \$15.00 metams (JAV-se amerikietiška)

reguliari metinė prenumerata — \$19.00

(JAV-se amerikietiška)

Prašau siuntinėti "Tėviškes žiburius" išstisus metus šiam naujam skaitytojui:

Vardas, pavardė

Adresas

.....

.....

.....

.....

Siunčiu prenumeratą dol., auką dol.

Laikraščio adresas:

"Tėviškes žiburiai"

2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario, L5C 1T3, Canada

Norintiem susipažinti "Tėviškes žiburiai" siunčiami nemokamai keletą savaičių. Prašome pranešti tokių asme-nų adresus.

ADMINISTRACIJA

DAŽYTOJAS-

DEKORATORIUS

su 30 metų patirtimi. Atlieka išorės ir vidaus dažymo bei po-pieriavimo darbus. Skambinti vakarais po 6 v.v. 769-7044 To-ronte, KAROLIS ABROMAITIS

Bookbinding Studio

"SAMOGITIA"

meniškai įriša knygas bei žurnalus. Savininkas — lietuvis. Telefonas 625-2412

P.O. Box 1343, Postal Station "B" Mississauga, Ontario L4Y 4B6

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

IŠGELBEJO GULBES

Zarasietis V. Baltakis 1983 m. gruodžio 15 d. "Tiesoje" skaitytojus supažindina su gulbės ištikusia nelaime: "Gulbės pamego Bobrinės ežerą. Šiomet, išskrisdamos į tolimus kraštus, ir vėl jos apsisotjo čia. Aštuonetas gražuolių gyveno ežere porą savaitių. Bet spustelėjo šaltukas, sukaustė ežerą, gulbės išalo į ledą. Eigulys Bronius Lumpickas pastebėjo gulbių nelaimę, talkon pasikvietė gamtos bičiulius. Pusę dienos jie laužė ežero ledą, kol prisikasė prie gulbių. Išlaisvintos gulbės pakilo ir, apsukusios ratą aplink ežerą, nuskrido į pietus".

GULBIENOS MEGĖJAI

Ramoškių tvenkinyje praėjusių pavasarį apsigyveno gulbių pora. Jos, globojamos Ramoškių gyventojų ir meškeriojančių žvejų, susilaukė ir mažylių. Tragedija gulbių šeimą ištiko vieną naktį, kai bronkierius T. Čeputis, Joniško rajono Skaistgirio kaimo gyventojas, medžiokliniu šautuvu nušovė gulbę. Vidurnaktį ją nusinėję pas savo kaimyną M. Gurskį, kuris gulbei nukirto kaklą ir kojas. Kai T. Čeputis sekantį rytą po natūrinio žygio dar išėjo į M. Gurskio lovoje, atėjo Lydiškių kaimo gyventojas K. Čičinskas ir pasiūlė nušautą gulbę parduoti. Esą bus pinigų ymelniui. Savo pažadą ištesėjo — gulbę, sveriančią 10 kg, už 12 rublių pardavė skaisčiųgričiui pensininkui J. Šandoriui. Pastarasis, susidęs gulbiene kėpsniu, vėliau teisinosi, jog tai žąsis. T. Čeputis, anksčiau baustas už nelegalų miško kirtimą, niekur nedirbes ir girtavęs, dabar vėl susilaukė laisvės atėmimo vieneriems metams griežto režimo pataisos darbų kolonijoje.

IŠTUOKOS LIETUVOJE

Gydytojas Č. Grizickas "Komjaunimo tiesoje" 1983 m. gruodžio 1 d. plačiau paličia gausėjančių ištukų problemas, atskaidamas į Varėnos rajone gyvenančio K. Jūro klausimus: "Mūsų šalyje ir respublikoje didėja ištukų skaičius — apie tai byloja statistika. Kaip paaiškinti tokį reiškinį?" Pasak Č. Grizicko, 1982 m. Sovietų Sąjungoje tūkstančių gyventojų teko 3,3 ištukos, o Lietuvoje — 3,1. Esą tai kelia nerimą, nes Lietuva pagal ištukus užima V vietą. 1972 m. čia susituokė 29.000 porų, o iki 1983 m. pradžios išsituokė 6.000 porų, t.y. 21%. Dabar kasmet ištukos paličia apie 30% susituokusiųjų. Ištukų skaičius nuo 1978 m. mažėja Vilniuje, bet 1982 m. duomenys liudija, kad tūkstančiui gyventojų Klaipėdoje teko 5,3 ištukų, Kaune — 4,6, Palangoje — 4,8, Jonavoje — 5,2, Kapsuke (Marijampolėje) — 4,0. Mažiausiai ištukų tūkstančiui gyventojų turėta Lazdijuose — 1,1, Pasvalyje — 1,4, Anykščiuose — 1,5, Neringoje — 2,2. Toliau Č. Grizickas pasakoja: "Dabar yra 13% šeimų, kuriose vaikus auginą tik tėtis arba tik motina. Respublikoje išsituokė 34.000 vyrų ir

70.000 moterų. Daugiausia šeimų skiriasi miestuose. Apie 58% išsituokusiųjų negyveno nė 10 metų, 29% — nė 5 metų. Didėja senesnio amžiaus (per 50 m.) išsituokiančiųjų asmenų skaičius..." Dalis jaunimo nepakankamai gerai supranta vedybų pasekmes, nepasiruošia santuokai. Nepatvariausios būna tos santuokos, kai tuokiamasi "iš reikalo" (dėl jaunosios nėsutumo). Č. Grizickas taipgi brėžia, kad dalis jaunimo atitolu nuo tradicijų, jas pamiršo, neklauso tėvų patarimų, negalvoja, kaip ir iš ko gyvens.

DIDŽIAUSIA POLIKLINIKA

Vilniuje, Antakalnio gatvėje, darbą pradėjo nauja poliklinika, didžiausia šio pobūdžio medicinos įstaiga Baltijos kraštuose. Modernų devynių aukštų pastatą suprojektavo architektas Z. Liandzbergis. Tuose liftais pasiekiamuose aukštuose įrengti specialistų kabinetai per vieną darbo dieną galės priimti 3.600 pacientų. Laukiama ne tik sergančiųjų, bet ir sveikųjų, norinčių pasitikrinti savo sveikatą. Pastariesiems galės būti peršviesta krūtinės ląsta, atlikti papildomi laboratoriniai tyrimai. Jie taipgi gaus specialistų patarimus, kaip saugoti širdį, akis, nervų sistemą. Į specialistų eiles yra įjungti Vilniaus universiteto medicinos fakulteto profesoriai. Informacijas pacientams teiks: terapeutai — L. Laucevičius, Ch. Kibarskis, chirurgijos specialistai — P. Norkūnas, A. Pronckus, E. Barauskas, V. Triponis ir daugelis kitų. Savo pacientus pas juos galės atsiųsti ir kitos miesto poliklinikos. Naujoji Antakalnio poliklinika dviejų aukštų priestate turi ir reabilitacinį centrą, kuriame atliekamos įvairiausios hidroterapijos ir gydymo purvo procedūros. Yra ir baseinas, vertikaliosios vonios, gydymosi fizikultūros salės.

PROPAGANDINIS VAKARAS

Lietuvos rašytojų sąjunga, gindama sovietinę "taiką", Vilniaus dramos teatre surengė poezijos vakarą "Širdimi apkabinkime žemę". Įvadinį žodį tarė rašytojas J. Baltušis, vadovaujantis Vilniuje sudarytam Taikos giminio komitetui. Jis kalbėjo apie dabartinę tarptautinę įtampą pasaulyje, pritarė kompartijos vado J. Andropovo pareiškimui dėl derybų nutraukimo branduolinių ginklų skaičiui sumažinti, ragino telkti jėgas, "kad būtų pažaboti imperalistiniai karo kurstytojai". Poetė V. Šulcaitė prisiminė "amerikiečių kariuomenos sukelto baisaus" Vietnamo karo, visiškai nutykdamas sovietinę Afganistano okupaciją ir ten vykstančias kovas, dėl kurių kaltė tenka Sovietų Sąjungai. Savo eilėraščių taikos temomis skaitė poetai — A. Baltakis, J. Vaičiūnaitė, E. Matuzevičius, V. Palčinskaitė, J. Strielkūnas, R. Graibus, V. Reimeris, M. Martinaitis. Ištraukomis iš S. Daukanto palikimo įsijungė aktorius L. Noreika. Vakare surinktos lėšos buvo atiduotos sovietiniam taikos fondui. V. Kst.

Toronto Lietuvių namų dainos grupė, koncertavusi įvairiose vietovėse, atliks meninę programą medžiotojų baliuje Hamiltone sausio 28 d.

Metinis zuikių

BALIUS

su įdomia programa

(vairūs gėrimai, šilta vakarienė, staliukų loterija, taurių įteikimas klubo nariams.

Meninėje programos dalyje — Toronto Lietuvių Namų Moterų Būrelio dainos grupė, vadovaujama muz. D. Deksnytės. Šokiams gros "TZYGANI" orkestras.

Baliaus pradžia — 18.30 v., meninės programos — 20 v.

Įėjimas — \$5.00, studentams — \$4.00.

Giedraičio lietuvių žūkloutojų ir medžiotojų klubo valdyba

Hamilton, Ont.

KLB HAMILTONO APYLINKĖS naujos valdybos rinkimai bus š. m. vasario 12, sekmadienį, t.y. tą dieną, kai čia bus švenčiama Lietuvos Nepriklausomybės šventė. Balsavimui vyks iš ryto Jaunimo centro salėje prieš ir po abiejų pamaldų, taip pat popietį Scott Park gimnazijoje, žmonėms atvykstant į mėginimą. Yra sudaryta rinkimų komisija: pirm. K. Milleris (545-4058), sekr. O. Stasiulis (528-2055), E. Bajoraitienė (549-3483), V. Sakas (528-4834) ir A. Pleinytė (549-5372). Visi apylinkės lietuviai prašomi susidomėti savo apylinkės lietuvių reprezentacija ir neatsisakyti kandidatuoti, patiekdami bei siūlydami pareigoms tinkamus asmenis. Į valdybą yra renkami 7 asmenys, į revizijos komisiją — 3 dvejim metų. Kandidatus rinkiminei komisijai reikia pasiūlyti ligi sausio 23 d.

Rinkiminė komisija

St. Petersburg, Florida

DAIL. ADOLFO AIDUKO paveikslų paroda buvo surengta 1983 m. lapkričio 27-30 d. d. mažojoje Lietuvių klubo salėje. Išstatyta 80 paveikslų, daugiausia gamtovaizdžių. Meną dailininkas yra studijavęs Vilniuje ir Vokietijoje pas dail. A. Rukštelę. Parodą atidarė dail. J. Juodis. Pažymėtina, kad dail. A. Aidukas yra egzotinių gėlių specialistas, dirbęs

GERRY LOUGHEED, jn., vėl paskirtas Ontario laidotuvių tarybos šios provincijos sveikatos ministerio Keith Nortonui antram trejų metų laikotarpiui. Ministeris Nortonas, vėl skirdamas tom pareigoms Gerry Lougheed, jn., pabrėžė su sugebėjimą vadovauti, palaikyti santykius su žmonėmis ir spręsti laidotuvių problemas. Po to Gerry Lougheed, jn., vėl buvo išrinktas pirmininku laidotuvių tarybos, kuri tvarko laidojimo reikalus Ontario provincijoje. Ji prižiūri Ontario laidotuvių įstatymo vykdymą, pateikia rekomendacijas sveikatos ministeriui, išduoda leidimus visiems laidotuvių direktoriams Ontario provincijoje.

Laidotuvių taryba, pirmininkaujama Gerry Lougheed, jn., pateikė pasiūlymus patobulinti Ontario laidotuvių įstatymui, pagerinti šios profesijos žmonių savitarpo ryšius, taip pat santykiams su atitinkamomis provincijos grupėmis ir visuomene, siekiant dialogo būdu atkreipti dėmesį į laidotuvių įstaigų vaidmenį bei jų įvertinimą.

Gerry Lougheed, jn., yra pirmasis sudurietis, tapęs mirties tarybos nariu. Jis yra gimęs ir užaugęs Sudburyje, dirba savo šeimos laidotuvių įstaigoje "Lougheed's Funeral Home" Sudburyje.

Įvedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus.

(Esu "Union Gas" atstovas)

Jurgis Jurgutis

Tel. 383-9026

154 Darlington Dr.

Hamilton, Ont. L9C 2M3

Hamiltono lietuvių pensininkų namuose "Rambynas" jau sudaromos

nuomos sutartys apsigyvenimui nuo 1984 metų kovo 1 dienos.

Kam skubu, baldūs galės atvežti jau sausio mėnesio galė. Galutinai pastatas bus užbaigtas iki vasario mėnesio 15 dienos. Taip pat dar tebeieškomas lietuvis vedėjo pareigoms. Suinteresuoti prašomi skambinti tel. 416 - 648-3428.

Statybos draugovė

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose —

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais — nuo 10 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais — nuo 10 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais — nuo 10 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto. Liepos-rugpjūčio mėn. uždaryta.

AKTYVAI PER 17 MILIJONŲ DOLERIŲ

MOKAME UŽ:
indėlius (P.C.A.) 6%
santapus 7½%
kasdienines palūkanas
už santapus 7%
term. indėlius 1 m. 9½%
term. indėlius 3 m. 10%
reg. pensijų fondo 9½%
90 dienų indėlius 9%
(minimum \$5.000)

IMAME UŽ:
nekiln. turto pask. 11%
asmenines paskolas 12½%
Nemokamas pilnas čekių patarnavimas. Nemokama narių gyvybės drauda pagal santapų dydį iki \$2.000. Nemokama asmeninių paskolų drauda iki \$10.000.

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Klebonų pasikeitimą Los Angeles Šv. Kazimiero parapijoje pranešė dabartinis ilgametis klebonas prel. J. Kučingis, 1983 m. gruodžio 23 d. sulaukęs 75 metų amžiaus. Pagal vyskupijos nuostatus tokiu atveju savo pareigas reikia atiduoti jaunesniems. Prel. J. Kučingis jau anksčiau buvo įteikęs savo atsistatydinimo raštą kardinolui T. Manningui, Los Angeles arkivyskupui. Galutinis sprendimas šiuo klausimu buvo padarytas kardinolo įstaigoje prieš Kalėdas. Visi pasikeitimo formai bus užbaigti iki š. m. birželio 1 d. Tada klebono pareigas perims ilgametis šios parapijos vikaras kun. dr. Algirdas Olšauskas, turintis 55 metus amžiaus. Pasak prel. J. Kučingio, lietuviškos Šv. Kazimiero parapijos tęstinumas bus užtikrintas dvidešimčiai metų. O tada gal atsisiras lietuvis jaunuolis, norintis tapti kunigu. Pats prel. J. Kučingis ir toliau gyvens klebonijoje, kol sveikata ir jėgos leis, dirbs lietuvių sielovadoje. Tradicinė Lietuvių diena, rengiama parapijos, šiemet įvyks birželio 13 ir bus skirta šv. Kazimiero 500 metų mirties sukakčiai.

JAV valstybės departamentas savo pranešime pasmerkė kun. S. Tamkevičiaus nuoseimą, sovietų iškeltas bylas rusų žmogaus teisių gynėjui Olegui Radzinskiui ir žydų veikėjui Josifi Begunui. Esą sugriežinti susidorojimai su žmogaus teisių ir religinės laisvės gynėjais nesiderina su Sovietų Sąjungos skelbiama taikos politika, prieštarauja sovietinės valdžios tvirtinimams, kad ji gerbia pagrindines žmogaus teises ir religinę laisvę.

"Amerikos balsas" naujųjų 1984 m. proga transliavo Lietuvos atstovo Vašingtone dr. S. A. Bačkio sveikinimą tautiečiams okupuotoje Lietuvoje. Jis apgailestavo, kad šį kartą jie negalės tradicinio Lietuvos diplomatinės tarnybos šefo S. Lozoraitio žodžio, nes jis mirė Kūčių rytą, nesulaukęs 1984 m. Toliau dr. S. A. Bačkis supažindino radijo klausytojus Lietuvoje su 1983 m. pasiektais laimėjimais užsienyje, turinčiais didelės reikšmės lietuvių tautos išsilavinimo kova. Pakartotinai pabrėžiamas JAV prez. R. Reagano palankumas nepriklausomai Lietuvai, atsisakymas pripažinti jos priverstinį jungimą Sovietų Sąjungon.

Brazilija

Tradicinė "Mūsų Lietuvos" spaudos šventė 1983 m. gruodžio 11 d. buvo skirta šio vienintelio savitraščio 35 metų sukakčiai. Jis buvo pradėtas leisti 1948 m. sausio 1 d. kaip dvisavaitinis lietuviškos minties laikraštis. Keitėsi leidėjai, keitėsi redaktoriai, bet "Mūsų Lietuva" išliko gyva ir netgi tapo biuletenio formato savitrasčiu. Sukakčiai buvo skirtos Mišios V. Želinos šventovėje, kur jas koncelebravo "ML" steigėjas prel. Pijus Ragazinskas ir kun. Pr. Gavėnas, SDB, kuriam tenka rūpintis dabartiniu "ML" leidimu. Mišiomis buvo prisiminti visi šio laikraščio steigėjai, redaktoriai ir bendradarbiai — jau mirę ar dar gyvi. Sukakčiai buvo skirtos Mišios V. Želinos šventovėje, kur jas koncelebravo "ML" steigėjas prel. Pijus Ragazinskas ir kun. Pr. Gavėnas, SDB, kuriam tenka rūpintis dabartiniu "ML" leidimu. Mišiomis buvo prisiminti visi šio laikraščio steigėjai, redaktoriai ir bendradarbiai — jau mirę ar dar gyvi. Sukakčiai buvo skirtos Mišios V. Želinos šventovėje, kur jas koncelebravo "ML" steigėjas prel. Pijus Ragazinskas ir kun. Pr. Gavėnas, SDB, kuriam tenka rūpintis dabartiniu "ML" leidimu. Mišiomis buvo prisiminti visi šio laikraščio steigėjai, redaktoriai ir bendradarbiai — jau mirę ar dar gyvi.

Vokietija

V. Vokietijos televizija rodė dokumentinį 15 minučių filmą apie katalikų būklę Sovietų Sąjungoje bei jos valdomuose kraštuose. Tame filme "Katalikų Bendrija po kūjų ir pjautuvų" nemažai vietos teko okupuotai Lietuvai. Komentatorius priminė žiūrovams, kad Katalikų Bendrija Lietuvoje turi nemažiau svarbų vaidmenį kaip ir Lenkijoje. Ji yra tautinės kultūros saugotoja, uztvara sovietų vykdomam rusinimui. Tad sovietinė valdžia ją persekioja, engia tikinčiuosius. Nepriklausomoje Lietuvoje buvo apie 1.600 kunigų, o dabar tėra likę apie 700. Tikybos pamokos yra uždraustos, kunigai baudžiami už vaikų katekizaciją. Vilnius turėjo 30 šventovių, o dabar lieka tik penkis. Šv. Kazimiero šventovė yra paversta ateizmo muziejumi. Ateistinė valdžia betgi nepavyko nugalėti Katalikų Bendrijos, turinčios gilią šaknis lietuvių tautoje. Esą apie 70% jaunavedžių tuokiasi šventovėse, jas reguliariai lanko daug tikinčiųjų. Filme buvo parodyti prie Aušros Vartų besimeldžiantys žmonės, pamaldos Šv. Petro ir Povilo šventovėje, Sekminių procesija aplink šią šventovę, neturinti teisės įeiti į šventoriaus. Dokumentinį televizijos filmą stebėjo 8 milijonai žiūrovų V. Vokietijoje ir kaimyninėse šalyse.

Argentina

Aušros Vartų parapija Buenos Aires Avellanedos priemiestyje savo metinei 1983 m. šventei pasirinko lapkričio mėnesį. Šventė paminėta keliais renginiais. Lapkričio 13 d. po pamaldų buvo surengta procesija Lietuvos gatvėje su jaunimo nešamu Aušros Vartų Marijos paveikslu. Lapkričio 18 d. šventovėje įvyko religinis koncertas, lapkričio 19 d. vakarą — jaunimo lauzas sporto aikštėje. Lapkričio 20 d. Aušros Vartų parapijos šventovėje Avellanedos vysk. A. Quarracino suteikė Sutvirtinimo sakramentą, o popietė buvo skirta vaizams ir kultūrinei programai.

mai. Dalyvavo ne tik lietuviai, bet ir argentiniečiai. Kun. A. Steigvilas, MIC, rodė Italijos vaizdų, Romos šventovių ir muziejų skaidres. Kelis tautinius šokius pašoko Lietuvių centro jaunimo grupė "Inkaras". Parapijos šventė užbaigta jos salėje lapkričio 27 d. surengta arbata pensininkams. Ja pagerbti pensininkai, prisidėję prie parapijos veiklos.

Australija

Baltiečių komitetan Perth 1983 m. lapkričio 24 d. buvo renkami nauji nariai. Komitetą dabar sudaro: pirm. prof. Z. Budrikis — lietuvis, vicepirm. H. Pihu — estas, sekr. J. Grinvalds — latvis, izd. O. Pihu — este, nariai — latvė B. Plucis ir lietuvis V. Skrolis.

Sydnejaus lietuvių pensininkų klubas 1983 m. gruodžio 11 d. surengė idomią popietę ne tik savo nariams, bet ir kitiems tautiečiams. Klubas, įsteigtas 1981 m., turi apie 50 narių, aptariančių vidinius reikalus mėnesiniuose susirinkimuose. Su juo veikla supažindino pirm. O. Osinienė. Popietės programon buvo įjungtos deklamacijos, dainos, tautiniai šokiai. Humoristinę dalį atliko Sydnejuje pagarsėję "Linksmieji broliai".

Britanija

Jonas Mašanaukas, atvykęs iš Australijos ir beveik pusmetį redagavęs "Europos lietuvių", šį darbą užbaigė sausio 7 d. Jis vėl grįžta Australijai. Leidėjų teigimu, savitraščio redagavimas buvo pažadėtas V. Kerui, anksčiau dirbusiam "Nidos" spaustuvėje, o pastaraisiais metais — fabriku. Kai "EL" redagavo J. Vilčinskas, V. Keris buvo įsijungęs į jo sudarytą redakcinę komisiją.

Italija

A. a. Stasys Lozoraitis, Lietuvos diplomatinės tarnybos šefas, mirė 1983 m. gruodžio 24 d. Romoje, apsuptas šeimos narių. Vysk. A. Deksnys suteikė ligoninio Sakramento. Atsisveikinimas su velioniu įvyko gruodžio 28 d. Jame dalyvavo apie 50 lietuvių, įvairių organizacijų atstovų iš Romos ir net kitų valstybių. Apie velionies, gimusio 1898 m. rugsėjo 5 d., gyvenimą ir veiklą kalbėjo jo sūnus Stasys Lozoraitis, jn., Lietuvos atstovas Vatikane. Lietuvos diplomatinės tarnybos vardu atsisveikino iš Berno atvykęs Lietuvos pasiuntinybės patarėjas Šveicarijoje dr. Albertas Gerutis, Italijos Lietuvių Bendruomenės vardu — mons. Vincas Mincevičius, Prancūzijos Lietuvių Bendruomenės — Ricardas Bačkis, Gerdulines Mišias Šv. Teresės šventovėje koncelebravo — vysk. Antanas Deksnys, Vatikano viešųjų reikalų tarnybos sekr. prel. Audrys Bačkis, Šv. Kazimiero kolegijos prorumatorius kun. Alg. Bartkus ir kiti Romoje gyvenantys lietuviai kunigai. Karštą puoselį vaikui — Lietuvos diplomatinės tarnybos, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės, Italijos Lietuvių Bendruomenės, Amerikos lietuvių tautinės sąjungos, Lietuvos nepriklausomybės fondo, dr. A. Geručio bei kitų asmenų.

Vokietija

V. Vokietijos televizija rodė dokumentinį 15 minučių filmą apie katalikų būklę Sovietų Sąjungoje bei jos valdomuose kraštuose. Tame filme "Katalikų Bendrija po kūjų ir pjautuvų" nemažai vietos teko okupuotai Lietuvai. Komentatorius priminė žiūrovams, kad Katalikų Bendrija Lietuvoje turi nemažiau svarbų vaidmenį kaip ir Lenkijoje. Ji yra tautinės kultūros saugotoja, uztvara sovietų vykdomam rusinimui. Tad sovietinė valdžia ją persekioja, engia tikinčiuosius. Nepriklausomoje Lietuvoje buvo apie 1.600 kunigų, o dabar tėra likę apie 700. Tikybos pamokos yra uždraustos, kunigai baudžiami už vaikų katekizaciją. Vilnius turėjo 30 šventovių, o dabar lieka tik penkis. Šv. Kazimiero šventovė yra paversta ateizmo muziejumi. Ateistinė valdžia betgi nepavyko nugalėti Katalikų Bendrijos, turinčios gilią šaknis lietuvių tautoje. Esą apie 70% jaunavedžių tuokiasi šventovėse, jas reguliariai lanko daug tikinčiųjų. Filme buvo parodyti prie Aušros Vartų besimeldžiantys žmonės, pamaldos Šv. Petro ir Povilo šventovėje, Sekminių procesija aplink šią šventovę, neturinti teisės įeiti į šventoriaus. Dokumentinį televizijos filmą stebėjo 8 milijonai žiūrovų V. Vokietijoje ir kaimyninėse šalyse.

Simon Travel

kviečia JAV ir Kanados lietuvius keliauti kartu!!!

KELIONĖS I LIETUVĄ 1984

DVIEJŲ SAVAIČIŲ

Pasirenkant: 10 dienų Lietuvoje arba Vilnius-Ryga, Vilnius-Leningradas, Vilnius-Jalta bei kiti Europos miestai.

Gegužės 25	Liepos 3	Rugsėjo 4
Gegužės 22	Liepos 10	Rugsėjo 11
Gegužės 29	Liepos 17	Spalio 2
Birželio 26	Rugpjūčio 14	Gruodžio 19

VIENOS SAVAITĖS ➤ Gegužės 22 Rugsėjo 11

Liepos 10 Spalio 2

Visos kelionės lydimos patyrusių palydovų

Mūsų įstaigoje:

- Nuperkami automobiliai, bei kiti daiktai giminėms Lietuvoje
- Sutvarkomi dokumentai iškvietimams
- Tarpininkaujama tvarkant palikimus bei suteikiant finansinę paramą artimiesiems giminėms.

Visais atvejais garantuojamas sąžiningas ir konfidencialus patarnavimas.

Smulkesnių žinių teiraukitės adresu:

2385 Dundas St.W. Toronto, Ont. Canada, M6P 1X2

Tel. (416) 532-8772 arba (416) 537-3060

Telex 06-986766 TOR

(Kelionių įstaigos registracijos numeris — 1835961)

Savininkė Audronė Našlėnaitė-Simon

“Vėjas iš rytų” pasakoja apie kelionę į sovietinius kraštus

J. VAIČELIŪNAS

Laisvojo pasaulio lietuviai turi progos pakeliauti po pasaulį ir savo kelionės išpūdžius perleisti per periodinę spaudą ar juos išleisti atskiru leidiniu — knyga. Šiandien keliavimas yra dvejetainis: laisvajame pasaulyje ir komunistų valdomuose kraštuose. Laisvajame pasaulyje žmonės keliauja normaliai, o komunistiniame pasaulyje — su įtampa bei kliūtimis, mokėdami už kiekvieną smulkmeną laisvojo pasaulio valiuta.

1983 m. išleista Avos Saudargienės, gyvenančios Australijoje, kelionių aprašymo knyga “Vėjas iš Rytų” ir yra viena iš tokių knygų. (“Nidos”) leidinys Britanijoje, 1983 m., 151 psl.; kaina — 3,5 sv.).

Jugoslavijoje

Autorėi į Jugoslaviją įvažiuoti nebuvo sunku: ji vizą gavo greitai, nors jugoslavams, grįžtantiems iš V. Vokietijos ir savo kraštą, susidaro daug sunkumų: kartais prie Jugoslavijos konsulato tenka pastovėti eilėje 10-20 dienų. Nors Jugoslavija nėra Sovietų Sąjunga, nors to krašto valdovas Tito (jau miręs) nusisuko nuo Maskvos, bet komunistiniai nuostatai yra apsunkinimas visur. Kadangi komunistas yra ne pažanga, o stagnacija, tai ir Jugoslavijoje dar matyti karo liekanų: sugriautų namų, sušaudytų sienų. Tiesa, Tito savo valdomame krašte neįvedė kolchozo, bet žemės ūkius apdėjo dideliais mokesčiais, todėl čia ūkiai verčiasi sunkiai. Vis dėlto čia gyvena ūkininkai, o ne suvargę kolchozininkai, kaip yra Sov. Sąjungoje.

Jugoslavijos krautuvėse ir turguose — nepriteklūs, prekės menkutės. Per milijoną jugoslavų galėjo išvykti darbams į Vakarų kraštus: V. Vokietiją, Prancūziją ir kitus. Jų uždirbtų pinigų Tito nenusavino, nes čia žmonės gali turėti ir užsienio valiutos. Jugoslavai Titu buvo patenkinti. Jis nepašalino nepriteklių, bet sulaukė sovietinius tankus. Autorė sako: “Nejauku vakariečiui turistui tyliame komunistų valdomame krašte... Vakare su Ada ir jos vyru išėjau pasivaikščioti. Viešpatavo nemiestiška tyla. Tuščiois gatvėmis automobilis nepravažiavo, žmogus nepraejo. Dusiai skambėjo mūsų žingsniai. Krautuvinių vitrinose tamsios, tik viešbučių ir kavinių aikštelėse prie stalų būrėsi žmonės, jų veidai vaiduokliška baltkvi menkoje šviesoje, balsai pritildyti. Jautėmės kaip pikto demono užkeikta mieste”.

Toliau autorė rašo: “Jugoslavijos viešbučiuose mūsų pasai buvo paimami ir išvažiuojant grąžinami. Ateityje nutariau prašyti pažymėjimo, kad pasas paimtas, kaip buvo patarusi turizmo biuro tarnautoja Sydnėje, nes gimusiai rusų okupuotame krašte pavojinga netekti dokumentų. Kibau į australiškus dokumentus, kaip skęstantis gelbėjimosi rato”.

Jugoslavijoje daug gražių kurortų, kurie yra pigesni, negu Vakarų pasaulyje. Jais mažiausiai kas naudojasi, nes komunistinių kraštų žmonės gauna elgetišką atlyginimą, kurio neužtenka prasimaityti. Iš ko keliausi į kurortus? Komunistai labai išnaudoja darbininkus bei tarnautojus, nes visi dirba tik valdiškią darbą.

Jugoslavijos moterys

Autorė rašo: “Žinojau iš okupuotos Lietuvos spaudos, kad komunistų valdomuose kraštuose moterys ne tik gatves šluoja, bet ir cementą maišo, plytas nešioja ir kartu su vyrais dirba prie sunkiausių darbų. Prieš išvažiuodama skaičiau Vilniuje leidžiamame žurnale ‘Tarybinė moteris’ Lietuvos moterų padėką Kremliaus diktatoriams ir komunistų partijai už ‘išvadavimą’ nuo sunkaus darbo ir už turtingą ir džiaugsmingą gyvenimą. Tad ypatingą dėmesį kreipiau į dirbančias moteris. Liūdni veidai, menkas apavas, skurdus apdaras sakė: mūsų našta sunki, gyvenimas be džiaugsmo. Tą patį liudijo ir apatiškų slovenių bei kroačių akys. Negalėjau suprasti kas jos: ar komunistų pasiaukojusios moterys, ar komunizmo

aukos. Kodėl tokia apatija? Paklausta viešbučio tarnautoja apsidairė prieš atsakydama: “Sugrūdimas gyvenamose patalpose, žlugdymas privačios iniciatyvos, maži atlyginimai, tuščios krautuvės”. Išskaičiavo dalį blogybių vokiškai kalbanti kroatė ir, galvą dar žemiau nuleidusi, greitai pasišalino”.

Autorė pastebi, kad komunistas nuturtino turtingus, o dar labiau nuskurdino skurdžius. Tenka dar pridėti, kad komunistas sukūrė raudonąją buržuaziją, kuri sau prabangą ima iš valstybės izdo, o ji pripildo kraštą vergais. Jugoslavijos pakelėse dar yra religinių kopytėlių, kurias komunistai sunaikino pavergtoje Lietuvoje.

Viešbučiai

Jugoslavijos viešbučiai užsienio svečiams su vertinga valiuta yra prabangūs, bet tokių svečių mažai. Vienas viešbučio tarnautojas pasakė: “Kurdami socialistinį rojų, netekome svečių”.

Jugoslavijos komunistas palieka savo pėdsakus. Prabangius rūmus užima kompartijos institucijos. Jos iš tų rūmų iškerta buvusių didikų herbų, o toje vietoje įmūrija raudonas žvaigždes. Jugoslavijos miestuose yra prekyviečių, kur vyksta gyvas judėjimas, ypač prie maisto gaminių, kurių taip trūksta valstybinėse krautuvėse.

Autorė turėjo progos kavinėje pasikalbėti su savo bendrakeleiviu kroatu Janko. Jis, kaip buvęs šio krašto gyven-tojas, sako, kad ūkininkai gyventų neblogai, jei ne tie dideli mokesčiai ir trūkumas buitinių prekių, žaliavų. Trūksta baldų, drabužių, mėsos, kiaušinių. Vidutinis darbininko savaitės uždarbis — 40 dolerių, bet prekių kainos kaip Australijoje. Kaip šeima gali išgyventi? Mes, išeiviai, juos šelpiame. Taip ir gyvena diena iš dienos. Dėl komunistinių gyvenimo sąlygų žmonės daug geria — pasigamina vyno ir skandina desperaciją.

Per Čekoslovakiją

Iš Miuncheno autorė važiavo ekspresu į Varšuvą. Tame pat vagono skyriuje važiavo ir viena vokiečių. Jos pradėjo kalbėtis vokiškai. Vokiečių važiavo į Pragę susitikti su savo seserimi, kuri per 30 metų negalėjo atvykti į V. Vokietiją. Vizą gavo greitai, o jos sesuo — po 6 mėnesių vargų. Vokiečiams iš R. Vokietijos kiek lengviau nuvykti į Čekoslovakiją, negu į V. Vokietiją. Autorėi buvo svarbu Prahoje patekti į traukinį, einantį Varšuvon.

Po valandos važiavimo traukinys sustojo laukuose, nes jau buvo Čekoslovakijos pasienis. Iš tamsumos išnėjo trys uniformuoti vyrai su šautuvais ir suėjo į vagoną. Pirmiau patikrino vokiečių dokumentus. Autorė paklausė, kodėl ji neturi Čekoslovakijos vizos. “Su vokiečiais pagalba, kuri kalbėjo čekiškai, paaiškinau, kad man buvo pasakyta, kad viza nereikalinga, nes Čekoslovakijoje nesustosiu. Vienas milicinininkas su mano pasu dingo. Likusieji ėmė surašinėti mūsų brangenybes: žiedus, auksines grandinėles, foto aparatus. Po valandos sugrįžo milicinininkas su mano pasu. Teko sumokėti 6 dolerius už Čekoslovakijos sienos peržaidimą”.

Autorės rūpestis — ar bespės Prahoje pagauti traukinį, einantį Varšuvon, kur jos lauks artimieji. Traukinys pajudėjo. Pilzeno — Prahos ruožė buvo nuo bėgių nuvirtęs prekinis traukinys. Ekspresas liko Pilzeno. Keleivius perkėlė į vietinio susisiekimo traukinį, kuriuo važiavo daug iš darbo grįžtančių darbininkų.

Į Pragę atvažiavo su valandą pasivėlavimu. Ekspresas į Varšuvą buvo išėjęs prieš 10 minučių. Kitas toks traukinys eis tik už paros. Ji, padedant čekams, kreipėsi į stoties budėtoją ir sužinojo, kad po 15 minučių eis rusų traukinys į Maskvą — sustos Prahoje ir Varšuvoje. Gal rusai kartais priims ir tą traukinį. Traukinys sustos trečiame perone.

Autorė atėjo į tą peroną kartu su dviem jos globėjais čekais darbininkais. Netrukus ir stotį įriedėjo rusiškas penkių vagonų ekspresas. Iš prieki-

nio vagono išlipo dvi stambios merginos tamsiomis uniformomis ir dvi iš paskutinio vagono. “Mano bičiuliai, priėję prie vienos palydovės, ėmė aiškinti mano padėtį. Mergina šurkščiai nutraukė: “Nepanimaju” ir nusisuko. Vyrai nubėgo prie kitos, ir mėlynakis pradėjo aiškinti mano padėtį. “Kalbėk rusiškai”, — aštriai nutraukė mergina. “Nemoku”, — atsakė mėlynakis. — “Laikas išmokti”, — grubiai atšovė rusė. Čeko akys sužibo, vos valdydamasis tarp pro suspaustus dantis: “Kai pati kalbėsi čekiškai, aš kalbėsiu rusiškai”. Rusė nusisuko. “Neerzink tų širšių”, — draugas perspėjo mėlynakį.

Mano bičiuliai taip lengvai nepasidavė. Jie priėjo prie nuošaliai stovinčios mažesnės palydovės ir ėmė iš naujo dėsdyti mano reikalą. Ji nurodė kreiptis į “načalniką”, kuris ką tik išlipo iš vagono. Ilgai jis kalbėjosi su čekais. Pagaliau nusisypsojo ir paklausė, ar aš turiu pasą, bilietą ir dolerį. Gavęs teigiamą atsakymą, parodė į vidurinį vagoną”.

Autorė įėjo į atskirą to vagono skyrį, užrakino duris, uždėjo durų grandinėlę ir prie durų pastatė lagaminą. Traukinys pajudėjo ir neilgai trukus sustojo. Į autorės skyrį atėjo lenkų pasienio kontrolė — vyrais ir moteris. Moteris — banko tarnautoja. Ji paklausė, kiek ir kokių pinigų vežasi. Dešimčiai viešėjimo dienų Lenkijoje iškeitė 300 DM į 3930 lenkiškų zlotų. Vyrais pavarštinėškai apžiūrėjo jos lagaminą. Paskui abu nuėjo pas “načalniką” patikrinti dokumentų. Jokios stoties nematyti.

Traukinys pajudėjo. Po valandos vėl sustojo. Atėjo “načalnikas”, padavė autorės dokumentus ir 30 dolerių sąskaitą. Už ką tas mokestis? Rusijos siena nebuvo pravažiuota. Traukinys pagrindinėje Varšuvos stotyje nesustojo, tik trum-

pam stablelėjo priemiesčio stotelėje. Iš čia vėl visokie sunkumai iki autorės vidurnaktį pasiekė gimines.

Varšuvoje

II D. karo metu 85% Varšuvos buvo sugriauta. Gyventojus žudė vokiečiai, žudė ir rusai, nukankindami Sibiro kace-tuose. Ne vien Varšuvos žydai buvo išžudyti, bet ir 87% Varšuvos lenkų.

Ir lenkai stoja į komunistų partiją, bet daugumas tokius pajaukia: blogiau yra įstoti į kompartiją, negu į mėsą.

Kodėl Lenkijoje trūksta maisto gaminių? Lenkijos ūkio gaminius suima Sov. Sąjunga tokiomis kainomis, kurios nepadengia gamybos išlaidų. Tai modernus krašto apiplėšimas. Lenkijoje darbininkas vidutiniškai per mėnesį uždirba 4500 zlotų. Bankuose už dolerį — 30 zlotų, o juodoje rinkoje — 150. Kilogramas cukraus — 50 zlotų, mėsos — 120, duonos — 18, puodelis kavos — 14, pora batų — 2000 zlotų. Savaitėmis nėra mėsos, sviesto, ryžių, kavos.

Tautietės iš Lietuvos

Autorė Varšuvoje sutiko dvi lietuves iš pavergtos Lietuvos. Jos nepasisakė nei savo vardu, nei pavardžiu, nes tai labai pavojinga. Jos šesis mėnesius laukė iki gavo vizą atvykti į Varšuvą. O į Vakarus išvykti vizos tenka laukti po keletą metų, ir dažnai jos visai negauna. Į Vakarus emigruoti lietuviams sunkiau, negu žydams. Žydų ir komunistai privengia. Be vizos negalima išvažiuoti į užsienį, nors tai būtų ir “tautų draugystė”, negalima gauti nė bilieto. O ir bilietui nusipirkti iš anksto reikia sugaišti pusę dienos. Mat “pažangi technika”.

Jos papasakojo, kad ir moterų padėtis pavergtoje Lietuvoje yra labai sunki: moteriai (Nukelta į 6-tą psl.).

VI-ji teatrų festivalį Čikagoje 1983.XI.24-27 surengęs komitetas. Iš kairės: Antanas Valavičius, Birutė Jasaitienė, JAV LB kultūros tarybos pirm. Ingrida Bublėnė, Apolinaras Bagdonas, Matilda Marcinkienė, pirm. Anatolijus Kairys, Juozas Šlajus. Nuotr. Z. Degučio

Svarbieji klausimai suvažiavime

Kanados Lietuvių Bendruomenės XII krašto tarybos pirmosios sesijos, įvykusios 1983 metų gruodžio 3-4 dienomis Toronto Lietuvių Namuose, REZOLIUCIJOS BEI NUTARIMAI

Sveikinimai ir padėkos

a. Šią valandą mūsų mintys ir širdys pirmoje eilėje krypstą į Jus, broliai ir sesės pavergtoje tėvyneje. Didžiųjų Jūsų dviasios kietumu ir linkime dar ilgai išstėti nelygioje kovoje su okupantu.

b. Sveikiname mūsų diplomatinę tarnybą, tiesioginę Lietuvos nepriklausomumo tęsėją; dėkojame gen. Lietuvos konsuliui Kanadoje dr. J. Žmuidzinui, mūsų suvažiavimą raštu pasveikinusiam.

c. Sveikiname PLB valdybą ir dėkojame ypač jos pirmininkui V. Kamantui, dalyvavusiam mūsų suvažiavime.

d. Sveikiname Vyriausią Lietuvos Išlaisvinimo Komitetą, nepalstamai vedantį laisvės kovą jau 40 metų, ir specialiai dėkojame jo vicepirmininkui visuomeniniams reikalams V. Jokūbaičiui, mūsų suvažiavime dalyvavusiam.

Kanados Lietuvių Bendruomenė prisideda prie 1984-ųjų metų paskelbimo VLIKo jubiliejiniams metais ir kviečia KLB apylinkės tą sukaktį paminėti, kartu prisimenant ir visą anų pirmųjų okupacijų mūsų pogrindį, kovojusių už laisvę ne tik žodžiu, bet ir ginklu.

e. Kanados Lietuvių Bendruomenė prisideda prie 1984-ųjų metų paskelbimo Šv. Kazimiero metais ir ragina visas apylinkes prie tų metų minėjimų prisidėti.

f. Suvažiavimas sveikina JAV Liet. Bendruomenės valdybą ir dėkoja jos pirmininkui dr. A. Butkui už sveikinimą.

g. Suvažiavimas dėkoja kadenciją baigusiai krašto valdybai ir jos komisijoms už atliktą darbą.

h. Suvažiavimas dėkoja KLB Toronto apylinkės valdybai už globą.

i. Suvažiavimas dėkoja Toronto Lietuvių Namams už leidimą naudotis patalpomis krašto valdybos posėdžiams ir šiam suvažiavimui.

k. Suvažiavimas dėkoja Toronto lietuviams pranciškonams už leidimą naudotis kambariu krašto valdybos reikalams.

KLB tarybos sesijų reikalu

a. Kiekvienos sesijos metu turi būti skiriama laiko simpoziumui, nagrinėjančiam kurį nors lietuviškąją problemą. Tarybos nariai turėtų gauti pranešimą apie simpoziumą iš anksto su simpoziumo pranešėjų kalbų santraukomis. Tai įgalintų tarybos narius iš anksto simpoziumui pasiruošti, kad galėtų aktyviai jame

dalyvauti.

b. Tarybos nariai turi gauti iš anksto, ne vėliau kaip tris savaites prieš sesijos pradžią, apylinkių pranešimus raštu. Sesijos metu apylinkės atstovai leidžiamą savo pranešimą trumpai papildyti.

c. Krašto valdybai priklausanti solidarumo įnašas dalis turi būti iš apylinkių persiųsta nedelsiant, jokių atvejų ne vėliau kaip dvi savaites prieš naujosios sesijos pradžią.

d. Visi KLB padaliniai, vedantieji savo atskiras finansines operacijas, turi būti revizuojami KLB revizijos komisijos bent vieną kartą į metus. Tiesiogiai Bendruomenei nepriklausantieji junginiai, jeigu jie nori būti Bendruomenės revizijos komisijos revizuojami, turi pranešti revizijos komisijai iš anksto, bet ne vėliau kaip vieną mėnesį prieš sesiją.

Kultūros, švietimo, lietuviybės išlaikymo reikalai

a. KLB valdybai pavedama sudaryti specialią komisiją lietuviybės išlaikymo klausimams studijuoti, įtraukiant tėvus, mokytojus, jaunimo sąjungą, paraprijas, ir kitus vienetus, dirbančius su jaunimu. Komisija yra nuolatinė, nesibaigianti su krašto valdybos kadencija, tačiau paskiri komisijos nariai gali keistis rotacine tvarka, po tris narius kas treji metai. Komisija kasmet padaro KLB tarybos sesijai pranešimą apie savo atliktus darbus. Jaunimo Sąjungos kongresų nutarimai perduodami minimai komisijai.

b. Krašto valdybos kultūros komisijai, bendradarbiaujant su minėta specialistų komisija, pavedama:

Suaukinti plačios apimties Kanados lietuvių kultūros kongresą, kuriame būtų nagrinėjamas mūsų spaudos, literatūros, dailės, šokių, muzikos ir įvairių kitų kultūros apraiškų puoselėjimas.

Isteigti daugiau premijų mūsų kultūrininkams. Tai pagyventų kultūrinį gyvenimą.

Imtis iniciatyvos paruošti ir išleisti išsamiai Kanados lietuvių istorijai. Tam reikalui galima būtų panaudoti mūsų studentus, kuriems už medžiagos rinkimą būtų atlyginama stipendijų forma.

Organizuoti pastovų Kanados lietuvių archyvą.

c. Krašto valdybos švietimo komisijoje turėtų būti, tarp kitų, po vieną narį Vasario 16-sios gimnazijos ir Jaunimo Sąjungos reikalam.

Pasaulinė paroda ir Kanados Lietuvių Dienos

a. Visi lietuviai kviečiami, pagal galimybes, dalyvauti pasaulinėje parodoje, įvyksiančioje Vankuveryje 1986 m. Krašto valdybai pavedama organizuoti finansinę, meninę ir moralinę pagalbą Vankuverio apylinkėi.

b. Sesija pritaria atskiro Vakarų Kanados Lietuvių Dienos rengimui Kalgarije ar kitoje Kanados vakarų vietovėje ir paveda KLB valdybai padėti vietinėms apylinkėms tokias dienas suorganizuoti.

c. 1984 m. Lietuvių Dieną Kanados rytuose pavedama rengti Hamiltono apylinkėi.

Kiti reikalai

a. Visi lietuviai raginami aktyviai dalyvauti politiniame kanadiečių gyvenime, išnaudojant solidarancijos santykius lietuviškiems reikalams.

b. Valdžios įstaigai pravedant Kanados gyventojų surašymą, lietuviai turi užrašyti lietuviškus KLB valdybai, kartu su kitomis tautybėmis, pavedama rūpintis valdžios įstaigose, kad atskirų tautybių įrašams būtų blankuose palikta atitinkama vieta.

c. KLB valdybai pavedama surasti žmogų ar žmones, kurie pastoviai teiktų žinias “Pasaulio lietuviui”, nes iki šiol tame žurnale žinių iš Kanados beveik nebūna.

KLB XII krašto tarybos pirmosios sesijos nutarimų bei rezoliucijų komisija

Dėmesio, turintieji nuosavybės metropoliniame Toronte!

NUOSAVYBĖS ĮKAINOJIMAS ir jūsų 1984 metų savivaldybės bei mokyklų mokesčiai

Regioninės įstaigos visoje Ontario provincijoje yra atsakingos už nekilnojamų nuosavybių įkainojimą savivaldybių ir mokyklų mokesčių reikalui.

Įkainojimo sąrašai yra perduodami savivaldybėms, kurios pagal tuos duomenis nustato promiles ir apskaičiuoja nuosavybės mokesčius savivaldybei.

Dydis nuosavybės mokesčių, kuriuos mokate už savo namus arba verslą, priklauso nuo įkainotos vertės ir jūsų savivaldybės nustatytos promilės. Įkainotoji vertė padauginta iš promilės ir sudaro jūsų 1984 metų nuosavybės mokesčius.

Informaciniai susirinkimai

Informaciniai susirinkimai (Open House) yra gera proga išsiaiškinti nuosavybės įkainojimą ir nustatyti jo teisingumą.

Susirinkimai yra daromi kiekvienoje savivaldybėje patogiu laiku ir tinkamoje vietoje. Juose sudaroma galimybė aptarti jūsų nuosavybės įkainojimą su regioninės įkainojimo įstaigos pareigūnais.

Įkainotojas mielai paaiškins jūsų nuosavybės įkainojimo duomenis. Be to, jis turi teisę pakeisti bet kurią informaciją, jei tam yra pagrindo, prieš nuosavybių įkainojimo sąrašą perduodamas savivaldybei.

Jei turite klausimų, bet negalite dalyvauti susirinkimuose, kreipkitės į regioninę nuosavybių įkainojimo įstaigą, kurios adresas ir telefonas yra nurodytas šio skelbimo gale.

Įkainojimo pranešimas

Savininkai ir nuomininkai gaus įkainojimo pranešimus tikrai tuo atveju, jeigu informacija, liečianti jų nuosavybę, arba pats įkainojimas buvo pakeisti per praėjusius metus, jeigu įkainojimas buvo apeliuotas praėjusiais metais arba jeigu nuosavybė buvo iš naujo įkainota pagal įkainojimo įstatymą 63 pastraipą. Gautame įkainojimo pranešime gali atsispindėti jūsų pageidauti pakeitimai mokyklų mokesčių

Susirinkimų tvarkaraštis

CITY OF NORTH YORK
Regional Assessment Office
55 Doncaster Avenue
Thornhill, Ontario L3T 1L7
(416) 889-9503

CITY OF SCARBOROUGH and
BOROUGH OF EAST YORK
Regional Assessment Office
7 Overlea Boulevard
Toronto, Ontario M4H 1A8
(416) 423-1240

CITY OF ETOBICOKE
and CITY OF YORK
Regional Assessment Office
4 Eva Road
Etobicoke, Ontario M9C 2A8
(416) 621-9400

Sausio 16 – 20 d.d., sausio 23 ir 24 d.d. nuo 8.30 v.r. iki 8 v.v. kasdien

Ministry
of
Revenue

CITY OF TORONTO
Regional Assessment Office
2221 Yonge Street
Toronto, Ontario M4S 2B4
(416) 486-6300

Sausio 16 – 20 d.d.
Sausio 23 – 27 d.d.
8.30 v.r. iki 8 v.v. kasdien

VERTIMAS PADARYTAS ŠIO LAIKRAŠČIO IS ONTARIO PAJAMŲ MINISTERIJOS PARŪPINTO TEKSTO

Lietuvos istorija anglų kalba

Turime kelias Lietuvos istorijos knygas, parašytas lietuvių istorikų nepriklausomybės laikais ir išėvijoje. Yra jų lietuvių, anglų, prancūzų ir kitomis kalbomis. Jų tarpe yra akademinio lygio veikalai, tačiau jie mažai tepasiekia kitataučius skaitytojus. Dėl to jau 1976 m. buvo užsimota parengti naują Lietuvos istorijos veikalą anglų kalba.

Iniciatyvos ėmėsi bostoniečiai — dr. Petras Kaladė, inž. Vytautas Izbickas ir leidėjas Juozas Kapočius. Sudarytas ad-hoc komitetas. Sutarta, kad toji istorijos knyga turi būti akademinio lygio, parašyta lietuvių ir nelietuvių istorikų, dėstančių universitetuose. Redaktorium pakviestas dr. Romualdas Misiūnas, tada Williams College asistentas — profesorius, vėliau Yale universiteto mokslinis bendradarbis. Jis pateikė komitetui priimtina veikalą planą ir sutelkė autorius. Komitetas ėmė rūpintis lėšomis darbui apmokėti. Buvo nutarta pasinaudoti kuria nors Amerikos universitetine leidykla.

Nuo 1980 m. vasaros leidybos komitetas sudaro bostoniečiai: pirmininkas chem. dr. P. Kaladė, vykdomasis vicepirmininkas inž. dr. J. Gimbutas, vicepirmininkas inž. V. Izbickas (ryšiams su LB kultūros taryba), sekretorius inž. Jonas Vasyis ir išdėtininkas mišk. Br. Palūlis. LB kultūros taryba pritarė projektui ir parūpino dalį reikalingų lėšų iš Lietuvos fondo.

“A HISTORY OF LITHUANIA” veikalą planas yra toks:

Prehistory to 1390/ 1390-1569/ 1569-1655/ 1655-1772/ 1772-1815/

Leidybos komiteto vardu:
dr. P. Kaladė,
redaktorius dr. R. Misiūnas

Lietuviai Britanijoje

Mirė Vytautas Andruskevičius

Stoke-on-Trent mieste 1983 m. gruodžio 9 d. mirė Lietuvos kariuomenės kapitonas, aktyvus visuomenininkas ir spaudos bendradarbis Vytautas Andruskevičius. Gimęs jis buvo 1908 m. kovo 10 d. Ukrainoje, kur tėvas dirbo anglų tvarkomoje angliš kasyklų firmoje.

I Lietuvą šeima grįžo 1918 m. ir arti Vaiguos įsigijo stambų ūkį, bet vėliau apsisprendė pabandyti miestieško gyvenimo ir persikėlė į Šiaulius. O jaunas Vytautas mokėsi Kražių gimnazijoje. 1928 m. baigęs ją, įstojo karo mokyklon. Kaip karininkas, atlikęs stažą IX DLK Vytenio pulke Marijampolėje, iki 1934 m. dirbo V pėstininkų DLK Kęstučio pulke. Tais metais jis dalyvavo gen. P. Kubilūno vadovaujamame sukilime, dėl to buvo iš kariuomenės atleistas, bet 1936 m. liepos 1 d. grąžintas į kariuomenę. Iš pradžių dirbo Kęstučio pulke Panėvėžyje, o 1938 m. perkeltas į I pėstininkų divizijos štabą ir išbuvo jame iki kariuomenės likvidavimo.

Frontui artėjant, 1944 m. spalio mėn. pradžioje poros arklių traukiamu vežimu pasuko į Vokietiją. Nuotykinga, pavojinga ir varginančią kelionę velionis trumpais bruožais yra apibūdinęs anuomet vestame dienoraštyje. Čia reikia slapstyti nuo bombas mėtančių lėktuvų ar trauktis iš kelio ant kulnų lipantiems tankams, čia jieskoti pakeliui šio kio tokios pastogės nakvynėi, rūpintis maistu ar sukūti, kad naciai sugaudę suaugusių neatskirty nuo šeimų ir neišvaryty apkasų rausti. Pavažiavus, žinoma, teko ir padirbėti, daugiausia žemės ūkyje, bet teko ir grovius kasti, ir bunkerius statyti.

Pasiekę Danijos pasienyje Flensburg, kelionę Andruskevičiai baigė 1945 m. vasario mėn. Čia Vytautas tuoj įsitraukė į lietuviškus darbus, įeidamas į vietinės bendruomenės valdybą, reikšdamasis kaip paskaitininkas ir talkindamas ten leidžiamai spaudai.

1946 m. iš to pakraščio persikėlė į Greveną. Ten dirbo UNRRA raštinėje, o atliekamu laiku — sporto klube. Atvažiuavęs 1947 m. į Britaniją, iš pradžių dirbo Silsdene, kur suorganizavo D. Britanijos Lietuvių Sąjungos skyrių ir pirmininkavo jam. 1949 m. iš Vokietijos buvo atgabenta jo šeima — žmona ir 5 vaikai. Bet į krūvą visi galėjo sueiti tik 1953 m., kai, sunkiai dirbęs ir kruopščiai taupęs, Vytautas galėjo Stoke-on-Trente nusipirkti namus. Darbo valandos negalėjo trumpėti ir toliau, nes vis didėjo šeima. Andruskevičiai juk išaugino ir išmokė 7 sūnus ir 3 dukteris.

Rūpesčiai šeimos išlaikymu netrukė V. Andruskevičiui ir toliau gyvai dalyvauti visuomeniniame gyvenime. Net 12 metų jis išbuvo DBLS Stoke-on-Trento sky-

Economics and Society/ The Culture of the Grand Duchy/ The Reformation in Lithuania/ 1815-1863/ 1863-1917/ 1918-1920/ 1920-1926/ 1926-1938/ 1938-1940/ 1940-1945/ 1945-1980/ Economics and Society, 19th and 20th centuries/ Culture and Society, 19th and 20th centuries/ Lithuania Minor.

Jau gauta penkiolika straipsnių. Juos atsiuntė šie autoriai: D. Beavois (Lille univ., Prancūzija), M. Brakas (Augustana College), D. Fajnhauz, M. Gimbutienė (UCLA), Vl. Krivickas, J. Lukowski (Birmingham univ., Anglija), R. Misiūnas, J. Ochmanski (Poznanės univ., Lenkija), L. Sabaliūnas (Eastern Michigan univ.), A. E. Senn (Univ. of Wisconsin), Saulius Sužiedėlis, R. Šilbajoris (Ohio State univ.). Jie yra žinomi akademiniame pasaulyje, visi turi daktaro laipsnius, atstūni jų yra Lituanistikos instituto nariai.

Dar laukiami penkių kitų autorių straipsnių. Dalį gautų rankraščių reikia versti į anglų kalbą, kiti jau išvesti arba parašyti angliškai. Susidarys apie 1200 maistraščio lapų vien tik tekstų. Prisidės vardų ir vietovių rodyklės. Knygos suredagavimas pareikalaus bent pusmečio. Po to lietuvių istorikų komisija turės viską perskaityti ir įvertinti. Tik tada rankraščiai bus atiduoti leidyklai. Manoma, kad universitetinė leidykla galės geriau išreklamuoti ir išplatinti knygą angliškai skaitančių visuomenėje, negu turimosios lietuviškos leidyklos.

Leidybos komiteto vardu:
dr. P. Kaladė,
redaktorius dr. R. Misiūnas

KLŽ sąjungos atstovai, pasveikinę Ontario provincijos gubernatorių JOHN AIRD Naujų Metų proga. Iš kairės: J. Karka, K. Raudys, R. Rudaitytė; priekyje — ten dalyvavusi čekoslovakų atstovė p. Koukol

“Vėjas iš rytų” pasakoja...

(Atkelta iš 5-to psl.)

tenka dirbti ir sunkiausiai, nešvariausiai darbus. Dirbti reikia, nes iš vienos algos pragyventi neįmanoma. Jaunesnioji sakė, kad savo 4-rių metų sūnelį nuveda į darželį ir ant kaklo užkabina namų rak-tą, kad jis vienas, grįžęs į namus, galėtų atsirakinti kambarį. O ir namie mažyliui tenka laukti iki 6 val. ir ilgiau, priklausomai nuo to, kiek laiko užtrunka prie maisto krautuvės. Namų bėga tekina, nes baus mažyliui vienam.

Gydymas nemokamas, bet jis labai prastas, jei nesi komunistas. Gydytojams privati praktika draudžiama. Gydytojais uždirba mažiau už mūrinius, todėl jie pasidarė abejingi žmonių kančioms. Ligoninių priežiūra menka, maisto neužtenka, artimieji neša maistą ligoninių iš namų. Už vaistus ligonis pats moka, bet dažniausiai mokėti netenka, nes vaistų nėra.

Jos privalejo palikti vaikus kaip užstatą, kad sugrįš. Baudžios laikais Lietuvos moterys neturėjo taip sunkiai vargti, nebuvu taip paniekintos, kaip dabar. Už skurdą, sunkų darbą, vaikų atėmimą ir nuta-tinimą lietuvių priverstos dėkoti Maskvai.

“Komunistai” — buvo keiksmažodis, o dabar — “išvaduo-tojas”. Jis išvadavo iš sotaus ir laisvo gyvenimo. Sakoma, kad dabar nemokamas mokslas. Tai apgaule, komunistinė pasaka. Už darželį moka tėvai, mokyklų mokesčiai išskaitomas iš mėnesinės algos. Aukštasis mokslas labai brangus ir ne visiems prieinamas. Į aukštąsias mokyklas patenka tik komjaunuoliai. Universite-to diplomai yra bereikšmės prieš kompartijos bilietą.

Mėsos gaminių krautuvės

Jos privalejo palikti vaikus kaip užstatą, kad sugrįš. Baudžios laikais Lietuvos moterys neturėjo taip sunkiai vargti, nebuvu taip paniekintos, kaip dabar. Už skurdą, sunkų darbą, vaikų atėmimą ir nuta-tinimą lietuvių priverstos dėkoti Maskvai.

“Komunistai” — buvo keiksmažodis, o dabar — “išvaduo-tojas”. Jis išvadavo iš sotaus ir laisvo gyvenimo. Sakoma, kad dabar nemokamas mokslas. Tai apgaule, komunistinė pasaka. Už darželį moka tėvai, mokyklų mokesčiai išskaitomas iš mėnesinės algos. Aukštasis mokslas labai brangus ir ne visiems prieinamas. Į aukštąsias mokyklas patenka tik komjaunuoliai. Universite-to diplomai yra bereikšmės prieš kompartijos bilietą.

Mėsos gaminių krautuvės

Jos privalejo palikti vaikus kaip užstatą, kad sugrįš. Baudžios laikais Lietuvos moterys neturėjo taip sunkiai vargti, nebuvu taip paniekintos, kaip dabar. Už skurdą, sunkų darbą, vaikų atėmimą ir nuta-tinimą lietuvių priverstos dėkoti Maskvai.

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

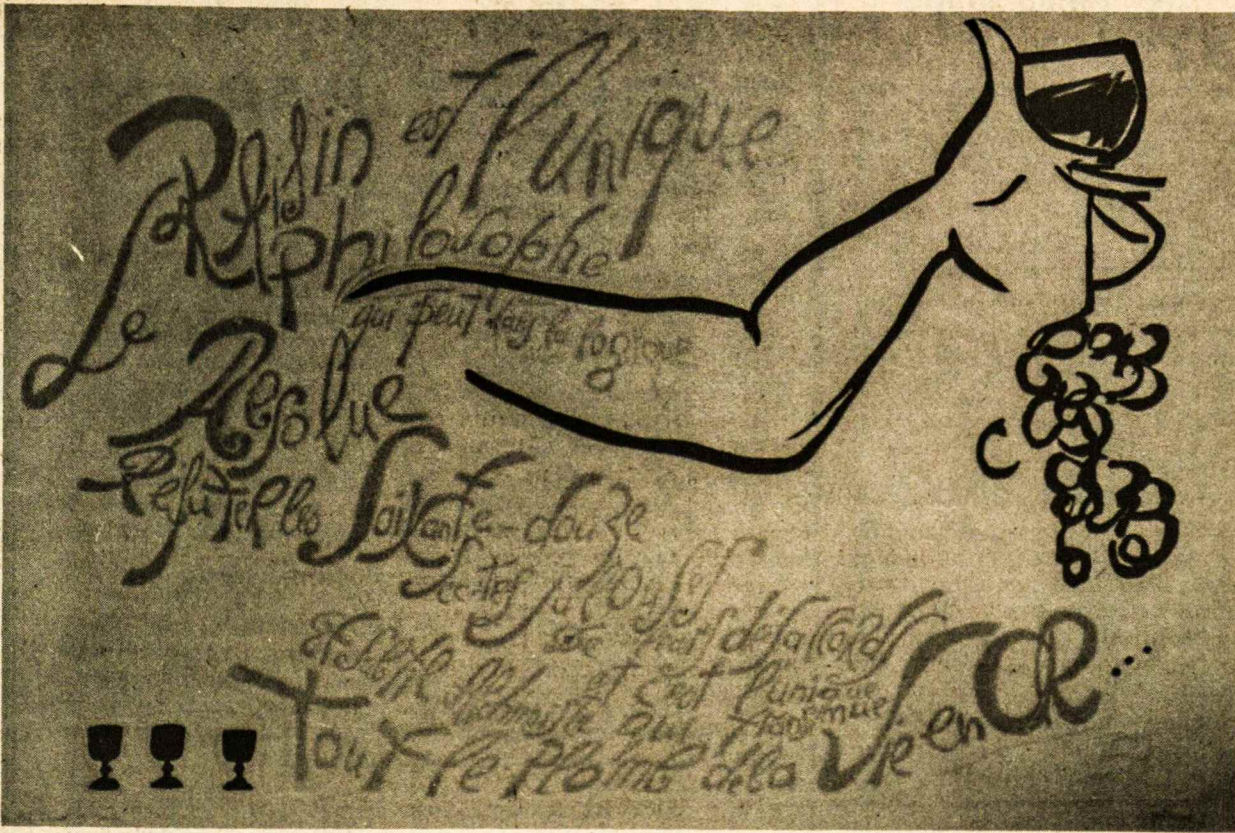
K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

K. Barėnas

Septynių lietuvių dailininkų paveikslų paroda buvo surengta Toronto meno galerijoje "Jarmain" 1983.XII.17 — 1984.I.14. Nuotraukoje — dail. PRANO GAILIAUS paveikslas iš serijos "D'un bel orient"

Sibiro atsiminimai "Igarkos Naujamiestis"

Buvusios Sibiro tremtinės Elenos Juciūtės pergyvenimai drauge su tūkstančiais tautiečių

J. V. SUDUVAS

Tai jau trečioji rašytojos E. Juciūtės Sibiro atsiminimų knyga. Pirmojoje knygoje "Pėdos mirties zonoje" autorė aprašė lietuvių tremtinių gyvenimo sąlygas Sibiro prievartinių darbų stovyklose, antrojoje — "Ažuolynėlis" — Lietuvos ūkininkų sunaikinimą, suvarymą į sovietinius kolūkius. "Igarkos Naujamiestyje" aprašomas gyvenimas didelės lietuvių tremtinių grupės, atvežtos į šiaurinio Sibiro vietovę — Igarką 1948 m.

Kas yra ta Igarka? Tai poliarinė šiaurinio Sibiro vietovė prie Jenisėjaus upės, jau pažymėta geografiniuose žemėlapiuose. Tai Sibiro medžio apdirbimo, lentpjūvių centras, lentinių barakų miestas, pastatytas Sovietų Sąjungos okupuotų įvairių tautų tremtinių. Kedrai ir maumedžiai Jenisėjaus upe plukdomi Igarkon ir čia lentpjūvėse apdirbami. Jenisėjas — didžiausia Sibiro upė, prasidedanti Mongolijos augštesnėse upe Igarkos, įteka į Šiaurės Ledjūrį. Apie tris vasaros mėnesius ši upė būna neužšalusi ir tinka laiviniams. Tuo metu didieji vandeniniai laivai per Ledjūrį atplaukia Igarkon ir perka lentpjūvėse apdirbtą Sibiro medį. Prie Igarkos upės plotis yra 10 km, o žiotyse — 50 km. Nuo birželio pabaigos iki rugsėjo pradžios Igarkoje būna poliarinė vasara — saulė nepasilepia už horizonto. Vasarą sniegas tundroje nutirpsta, sužaliuoja menki krūmokšniai, samanos. Jokių medžių. Įšalusi žemė atšyla apie pėdą gilumo, bet likusį metų laiką šiaurčia poliarinė žiema, sniego pūgis ir tik spalvotų šiaurės pašvaisčių pagražinta naktis.

Ir štai į tokia vietovę, kaip rašo autorė, 1948 m. birželio mėnesį lentpjūvių darbams buvo atvežta apie 4000 lietuvių šeimų — jų tarpe senelių, našlių moterų su mažais vaikais. Jie buvo apgyvendinti vienoje barakų vietovėje. Kad atsiskirti nuo kitų tautybių tremtinių, lietuviai savo barakus pavadino Naujamiestiu. Iš čia knygos pavadinimas — "Igarkos Naujamiestis". Atvežtiesiems NKVD vadovybės buvo pasakyta, kad jie čia turės gyventi, dirbti ir mirti. "Jokio iš čia išvykimo nėra".

Dauguma atvežtųjų, pamatę pasibaisėtinas gyvenimo sąlygas ir neįprastai šaltą klimą, puolė į desperaciją. Dauguma silpnėsniųjų jau pirmąją žiemą išmirė ir buvo sniege palaidoti. Tremtinių desperacija pirmiausiai metais Igarkoje E. Juciūtė taip aprašo: "Daug išlieta ašarų, tik niekas jų nerinko, neužrašė. Jos krito ant ledo, ir pačios virto ledais. Ir širdys virto ledinėmis. Niekas nežūrėjo į tuos verkiančius, nebuvo kam jų guosti, nes visi buvo lygiai tos nelaimės, neteisybės ir begalinio vargo slėgiami".

Jeigu autorė Igarkos įvykius būtų aprašiusi tik chronologiškai, istorinio pobūdžio tvarka, kaip pvz. amerikiečių istorikas William L. Shierer aprašo II D. karo įvykius, tai "Igarkos Naujamiestis" būtų pilna iškarpa Sibiro lietuvių tremtinių istorijos.

Istorinių atsiminimų rašyme El. Juciūtė yra unikumas mūsų tremties raštijoje. Ji sugeba dažnai nuogiems, pasibaisėtiniams įvykiams teikti literatūrinį charakterį, įvesdama centrinius veikėjus, intriga ir savitą kalbos stilių. Tai sudomina skaitytoją, pasakojimą daro gyvą, suprantamą ir lengvai skaitomą.

Kaip "Ažuolynėlyje" skaitytojas su įtampa seka pagrindinio veikėjo Domuko tragiškai pasibaigusį gyvenimą, taip ir "Igarkos Naujamiestyje" pagrindinio fabulos charakteriu yra ūkininkų Tamošiūnų šeima: tėvas, motina ir duktė Ona. Tamošiūnai atstovauja simtam panašių lietuvių šeimų, atvežtų Igarkon. Jų kūrimasis lageryje, darbo sąlygos lentpjūvėje, vargas, badas ir pastangos išsilaukiyti yra bendros visiems tremtiniais. Skirtumas nebent tas, kad Tamošiūnai, patekę į baisų vargą, nepraranda vilties. Senasis Tamošiūnas, nors ir neverčiamas, išsidarbina, nes dirbantiesi gali nusipirkti 600 g duonos. Tai gelbsti nuo bado. Duktė Ona po didelių pastangų pradeda susirašinėti su savo giminėmis Amerikoje ir iš jų sulaukia materialinės ir moralinės paramos. Giminės stengiasi Tamošiūnaitę atsikviesti į Ameriką. Tuo metu tai atrodo fantastiška, bet vėliau, pasikeitus politinei atmosferai, pasidaro realu. Čia ir yra kulminacinis veikalo intrigos taktas.

Pirmieji metai Igarkoje tremtiniais buvo sunkiausi, vėliau, išlikę gyvi, prisitaikė prie klimato sąlygų ir neįprastų sunkių darbų. Žmonės kentėjo ir laukė pasikeitimų. Jie atėjo Stalinui mirus. Chruščiovo vyriausybės paskelbtą amnestiją palietė ir Igarkos tremtiniai. Lietuviams pradėjo išdavinėti sovietinius pasus. Su pasu galima buvo iš Igarkos išvažiuoti, net sugrįžti į sovietinę Lietuvą. Tačiau laikuriems pase buvo iracija, kad Lietuvoje apsigyventi yra draudžiama, nepaaiškinant kodėl. Tokius pasus gavo ir Tamošiūnų šeima. Senoji Tamošiūnienė, prisijungusi prie išvykstančių grupės, slapta išvažiavo į Lietuvą, bevelydama numirti savo gimtojoje žemėje, negu Igarkos sniegyne. Ilgai niekas jos lageryje nepasigedo. Po kiek laiko Igarkoje mirė senasis Tamošiūnas. Duktė Ona, viena pasilikusi, nors ir gavusi lengvesnį darbą, išsirūpina atostogų ir išvažiuoja į Lietuvą lankyti motinos. Svarbiausia, tikėjosi gimtajame krašte galėsianti ištaisyti sovietinį pasą ir apsigyventi Lietuvoje. Tačiau visos Onos Tamošiūnaitės pastangos buvo veltui. Net ir pats sovietinės Lietuvos "prezidentas" Justas Paleckis, su kuriuo jau buvo išrūpintas pasikalbėjimas, neturėjo galios pakeisti pase įrašyto draudimo. Karo, okupacijos ir kolchozų sunaikintoje Lietuvoje gyvenimo sąlygos buvo pasibaisėtinos. Krašte siautė badas ir rezistencinės partizanų kovos, dauguma pažįstamų žmonių buvo žuvę arba išvežti į Sibirą. Negaledama pasilikti gimtajame krašte, Ona Tamošiūnaitė nusivylus ir susigraudus

grįžta atgal Igarkon baigti gyvenimo dienų. Čia bedirbdama pagalauja ji gauna iš Amerikos gimiųjų išrūpintus keliones dokumentus ir po kurio laiko per Maskvą išvažiuoja į JAV. Toks yra knygoje surašytų atsiminimų turinys. (Autorė juos vadina: "Dokumentinis reportažas iš lietuvių tremtinių gyvenimo Sibire").

Štai, kaip autorė aprašo gyvenimo sąlygas Igarkos barake: "Tremtinė Dūlienė išeidavo į darbą, palikusi tris savo vaikus (trejų, penkerių ir septynerių metų) barake be jokios priežiūros. Sulyse, išbalę, suvargę buvo tie vaikučiai, kakliukai kruvini, utelių apgraužti. Purvini, murzini būdavo, motina nepajėgė jų apšvarinti.

Kartą to paties kambario gyventoją Tamošiūnaitę, parėjusi iš darbo, radusi tuos vaikus stovinčius prie narų, kažkuo susidomėjusius, užsiėmusius.

— Ka čia veikiate, vaikučiai? — paklausė.

— Karves ganom... — atsakė vyriausias.

O kur tos karvės? Vaikai parodė narų lenta ropančias utėles ir paaiškino:

— Čia didelės karvės, čia mažos telyčiukės...

Tačiau, kad ir karo sunaikintoje Lietuvoje, nuotaika kitokia, negu Sibire. Žmonės sugeba ir sunkiausiose sąlygose maitintis ir sveičią pavaišinti. Ona Tamošiūnaitė, nuvažiavusi į gimtąjį kaimą pas seną pažįstamą, apie susitikimo vaišes taip pasakoją:

"Ankstį rytą, dar viešioms miegam, bobutė išbėgo čia pat į mišką ir parinko baravykų, raudonikių, voveruškų... Išvyrė, paspirgino su lašais. Tai gardumėlis! O bulvės, nors nedidelės, bet gardžios, miltingos, išsišiepė... Kad taip Igarkos gyventojams kas nors tokių duotų! Jie prarytų, kaip saldinius — be grybų, be lašinių..."

Juciūtės kalbos stilius gyvas, vaizdingas. Pasitaiko nereikalingų provincializmų, naujadary: supekioti, inkriminuoti, triubos ir t.t. Knygoje yra 20 nuotraukų iš Igarkos tremtinių gyvenimo, tačiau kaikiurios jų per daug išgrazintos, rodančios žmones ne darbo, bet išėginiuose drabužiuose. Pabaigoje įdėtas Stalino valdymo laikotarpio prievartos darbo stovyklų žemėlapis Sibire.

E. Juciūtės įnašas į mūsų istorinę Sibiro tremties literatūrą yra labai vertingas. Atsiminimų apie Sibirą išvežtų lietuvių buitį ir likimą nedaug teturime, todėl džiaugiamės kiekvienu rašyto žodžiu, primenančiu jų tragišką likimą. Gyvendami laisvuose Vakaruose, neturėjome progos arčiau pažinti Sibirą išvežtųjų kančių. O mūsų rašytojai mieliau griebiasi literatūroje spręsti socialines problemas, vaizduoti seką, nusikaltimus, pamiršdami savo tautos išlikimo problemas ir jos istorinę misiją.

Apie istorinės literatūros paskirtį žymiausias šio žanro atstovas L. Tolstojus savo veikalo "Karas ir taika" angliško vertimo įžangoje rašo: "Rašy-

Septyni dailės galerijoje

Lietuvių dailininkų kūryba Toronto "Jarmain" meno galerijoje

Vieno dalyko lietuviškajame Toronto gyvenime nestokojame — tai dailės parodų. Mūsų dailininkai, kur jie begyventų, mielai pristato savo darbus, o organizacijos dažniausiai rūpestingai ir be užmokesčio savaitgaliais juos išstato parapijų salėse bei kitose lietuviškose būstinėse. Nauda abipusė — dailininkai gauna progą pasirodyti visuomenei ir parduoti savo kūrinių, o žiūrovams būna pasigrožėjimo ir paskatinimo prieinamomis kainomis papuošti savo namus.

Tik visa tai lieka savųjų tarpe. Nors dailininkams ir yra reikalingas lietuviškas užnagaris, jiems svarbu, bet labai sunku prasiskverbti už bendruomeninių ribų. Tad buvo gera Kalėdų laikotarpyje matyti septynių lietuvių dailininkų grupinę parodą geriausiame Toronto miesto galerijų rajone (Hazelton ir Scollard gatvių sankryžoje) esančioje "Jarmain" galerijoje.

Nepernesiausiai įsteigtos galerijos dalininkė Ilona Stanaitytė pakvietė torontietę Snaigę (Valiūnaitę-Šileikienę) su autostradų tvaiką vaizduojančia grafika, torontietę Rita Bulovaite-Kvedariene su duslių spalvų abstrakčia tapyba, folklorinį grafiką Igną (Vytautą) iš Niujorko ir kitą niujorkietę Elena Urbaitytę, ką tik praėjusį rudenį matytą Priskelimo salėje. Taip pat buvo išstatytos Viktoro Petraviciaus spalvotos litografijos, Prano (Gailiaus) iš Paryžiaus atsiųsti dekoratyviniai atspaudai ir čekagietės Marijos Strasevičiūtės didelės abstrakcijos drobės. Ne viena proga daugumos šių dailininkų kūrybą esame jau išvydę savose salėse. Toronte debiutavo 1963 m. Lietuvoje baigusi mokslus architektė Kvedariene ir So. Illinois universiteto 1976 metų magistrė Strasevičiūtė.

Bendras dviejų dešimčių darbų parodos vaizdas atrodė ne kiek nekuklesnis už panašius renginius žymiausiose Toronto galerijose. Tai turėtų skinti kelią tolimesniems mūšiškių pasirodymams. Iš tikrųjų Ilona Stanaitytė jau planuoja netrukus surengti Prano ir Strasevičiūtės individualias parodas. algim.

Toronto meno galerijoje "Jarmain", kurioje įvyko septynių lietuvių dailininkų paroda. Iš kairės: dail. RITA BULOVAITE-KVEDARIENĖ, galerijos vedėja ILONA STANAITYTĖ, dail. SNAIGĖ ŠILEIKIENĖ

Vengristikos katedra Toronte

Prieš penkerius metus, t.y. 1978 m., Toronto universitete buvo įsteigta vengristikos katedra. Vengrų bendruomenė sutelkė \$600,000 ir tuo būdu įgaliavo katedros įsteigimą. Dalį šios sumos supunko Kanados vengrų bendruomenė, o kitą dalį, apie 50%, davė Kanados vyriausybė.

Vengristikos katedra veikia slavistikos skyriuje. Jos vedėjas yra prof. George Bisztray, gimęs Vengrijoje, bet akademinius laipsnius gavęs Minnesotos universitete 1972 m. Yra profesorius Minnesotos, Čikagos ir Albertos universitetuose. Nuo 1978 m. dėsto Toronto universitete.

Pagrindinė vengristikos katedros paskirtis — dėstyti bei mokymas. Šiuo metu dėsto m. septyni kursai. Studentai gauna stipendijas iš įvairių remėjų bei fondų. Pvz. "Rakoczy Foundation" kasmet skiria \$1000 studentų premijoms.

tojo tikslas nėra vien spręsti tuščias ir nepataisomas prabėgančio laiko problemas, bet skatinti skaitytoją pilnai mylėti gyvenimą visuose jo pasireiškimuose. Jeigu man būtų pavesta praleisti novelę, kurioje praveiktų pareikšti savo nuomonę apie neišsprendžiamą socialinius klausimus, tai tokiame darbe aš nepaaukočiau nė dviejų valandų laiko. Bet jeigu man būtų pasakyta, kad tai, ką aš parašysiu, bus skaitoma po dvidešimt metų tu, kurie šiandien yra vaikai, kurie tai skaitydami supras tą gyvenimą, — tam aš paaukočiau visą savo gyvenimą ir visas jėgas. (L. Tolstoj, War and Peace, New York, 1963).

Linkėtina, kad to susilauktų ir E. Juciūtės Sibiro tremties atsiminimų raštai.

Elena Juciūtė, IGARKOS NAUJAMIESTIS. Spausdino The Sisters of Immaculate Conception of the Blessed Virgin Mary. Putnam, Connecticut 06260, USA. 1983 "Aušros" Metai.

ne) su autostradų tvaiką vaizduojančia grafika, torontietę Rita Bulovaite-Kvedariene su duslių spalvų abstrakčia tapyba, folklorinį grafiką Igną (Vytautą) iš Niujorko ir kitą niujorkietę Elena Urbaitytę, ką tik praėjusį rudenį matytą Priskelimo salėje. Taip pat buvo išstatytos Viktoro Petraviciaus spalvotos litografijos, Prano (Gailiaus) iš Paryžiaus atsiųsti dekoratyviniai atspaudai ir čekagietės Marijos Strasevičiūtės didelės abstrakcijos drobės. Ne viena proga daugumos šių dailininkų kūrybą esame jau išvydę savose salėse. Toronte debiutavo 1963 m. Lietuvoje baigusi mokslus architektė Kvedariene ir So. Illinois universiteto 1976 metų magistrė Strasevičiūtė.

Bendras dviejų dešimčių darbų parodos vaizdas atrodė ne kiek nekuklesnis už panašius renginius žymiausiose Toronto galerijose. Tai turėtų skinti kelią tolimesniems mūšiškių pasirodymams. Iš tikrųjų Ilona Stanaitytė jau planuoja netrukus surengti Prano ir Strasevičiūtės individualias parodas. algim.

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

"Ateities" žurnalo redakcinis kolektyvas, vadovaujamas red. Kestučio Trimako, savo darbą užbaigė 1983 m. pabaigoje. Naujam kolektyvui vadovaus red. Stasė Petersonienė. Jai prašoma siųsti visą medžiagą nuo š. m. sausio 1 d. šiuo adresu: 2534 W. 40th St., Chicago, IL 60632, USA. Red. K. Trimakas dėkoja visiems bendradarbiams bei talkininkams, linki sėkmės naujam red. S. Petersonienė, prie linkėjimų pridėdamas dar nepanaudotą medžiagą, kurios turėtų užtekti porai numerių.

Prof. dr. Vytenis M. Vasyliūnas, V. Vokietijoje dirbantis fizikas, vis labiau garsėja vargonų muzikos koncertais, kuriems jis skiria savo laisvalaikius. Koncertai daugiausia rengiami V. Vokietijoje. 1983 m. lapkričio 18 d. jo koncertas įvyko Britanijoje, Lewes netoli Brighton, St. Michaels šventovėje. Koncertan buvo įjungti kompozitorių — J. S. Bacho, F. Mendelssohno, O. Messiaeno, J. Rheinbergerio kūriniai, pirmą kartą Britanijoje atlikta Jeronimo Kačinsko "Improvizacija".

Bruselyje leidžiamas poezijos bei jos kritikos žurnalas "Le journal des poètes" 1983 m. rugpjūčio-rugsėjo antologinį numerį paskyrė viso pasaulio poetams. Jį pirmą kartą buvo įjungta ir lietuvių Alfonso Nykos-Niliūno eilėraščių, kuriuos prancūzų kalbon išvertė prof. dr. Birutė Ciplijauskaitė ir Nicole Laurent-Clatice. Anksčiau jos buvo paskelbusios Marcelijaus Martinaičio eilėraščių vertimų, pridėdamos ir lietuvišką tekstą.

Ilinojaus universiteto slavistikos skyriuje prof. Marija Stankus-Saulaitė ir jos asistentė dėsto net 17 lituanistikos dalykų-kursų. Štai jų sąrašas: pradinis lietuvių kalbos kursas 1, 2, 3, pažengusių — 1, 2, 3, įvadas į baltų ir skandinavų literatūrą, pagrindiniai lietuvių prozos autoriai, pagrindiniai lietuvių poetai, lietuvių drama, lietuviškų tekstų vertimai, lietuvių kultūra, lietuvių išievių literatūra, savarankiškos studijos (du kursai), lietuvių kalbos istorija, lietuvių kalbos sąranga. Pradinį kursą dėsto asistentė, kitus kursus — prof. M. Stankus-Saulaitė. Su šiomis lituanistikos studijomis galima jungti istoriją, dėsto prof. Edvardo C. Thaden istorijos skyriuje. Galimi ir tyrimo darbai kalbos, literatūros ir baltų istorijos srityje. Lituanistikos kursas akademiniams laipsniams gauti Ilinojaus universitete bus įsteigtas už poros metų. Universiteto adresas: University of Illinois at Chicago Circle, Department of Slavic Languages and Literatures, Box 4348, Chicago, IL 60680, USA. Tel. (312) 996-4412. Iš turimos informacijos matyti, kad Ilinojaus universitete jau dar galima pasirinkti lituanistiką pagrindine studijų šaka.

Žymieji smuikininkai Danutė Pomerancaitė ir Jurijus Mazurkevičiai, prieš keletą metų atvykę Kanadon ir dirbę dėstytojais Londono Western universitete Ontario provincijoje, šiuo metu yra Australijoje. Svečių teisėmis šiais mokslo metais jie dirba Sydnejaus konservatorijoje. Pirmąjį savą koncertą jie suėgė konservatorijos salėje 1983 m. lapkričio 2 d., akompaniatoriumi pasikvietę pianistą D. Millerį. Programon buvo įjungti kompozitorių — Telemanno, Spohro, Prokofjevo, Leclair, Ysaye, Sarasate kūriniai. Ši koncerta "Sydney Morning Herald" dienraštyje šiltai įvertino muzikos kritikas Fred Blanks, kadaise kritiškai atsiliepęs apie St. Baro ir D. Stankeitytės koncertą tuo pačioje salėje. Koncerto klausėsi ir keli lietuviai, vėliau užmezgę ryšius su Jurijum ir Danute Mazurkevičiais. Savo koncertą, skirtą lietuviams, gruodžio 4 d. jie suėgė Sydnejaus lietuvių klube, škart atlikdami B. Dvariono, V. Klovos bei kitų lietuvių kompozitorių kūrinius. Lietuvių spaudoje primename, kad Danutė Pomerancaitė yra Lietuvoje gimusi žydų kilmės muziko dukra, kurią vokiečių okupacijos metais saugojo į globos sol. Kipro Petrausko šeima. Tad jai buvo labai miela Sydnejuje susitikti su tos šeimos sūnum dr. Leonu Petrausku ir dukra Guoda Petrauskaite, nes su jais teko augti kartu. Danutė ir jos ukraišniečių kilmės vyras Jurijus asyruonierius metus studijavo pas žymų smuikininką D. Oistrachą, dirbo dėstytojais Kijevo konservatorijoje. Vėliau apsigyveno Lietuvoje ir 1975 m. buvo išleisti užsienin.

Tokias informacijas paskelbė Toronto universiteto biuletenis ir universiteto ryšių įstaiga "Community Relations Office" 1983 m. gruodžio mėnesį. N.A.

Lietuvos meno darbuotojų rūmai vilniečių pakvietė į Sigitą Gedos poezijos vakarą "Žydinčių vyšnių, mėnulio šalie". Apie jų kūrybą kalbėjo literatūros kritikas Rikardas Pakalnikis. S. Gedos eilėraščius skaitė aktorai — Vladas Bagdonas, Gerardas Zalėnas ir Agnė Gregarauskaitė. Naujaisiais savo eilėraščiais išsijungė aktorius bei taktininkams, linki sėkmės naujam red. S. Petersonienė, prie linkėjimų pridėdamas dar nepanaudotą medžiagą, kurios turėtų užtekti porai numerių.

Saviveiklinis Žemaitės vardo liaudies teatras veikia Telšiuose. Ypač populiarūs yra Žemaitės "Marčios" spektakliai, paruošti rež. A. Milinio.

Simono Daukanto 190-tųjų gimimo metinių proga 1983 m. lapkričio 25 d. gėlėmis buvo papuoštas jo kapas Akmenės rajono Papielės miestelyje. Prie paminklo eilėraščių deklamavo jo vardo vidurinės mokyklos moksleiviai. Pagrindinis minėjimas įvyko Papielės kultūros namuose. Apie S. Daukanto gyvenimo bei kūrybos kelią kalbėjo rašytojas V. Girždžiauskas, filologijos kandidatas A. Mockus, savo eilėraščius skaitęs poetas Justinas Marcinkevičius. S. Daukanto kūrinius deklamavo aktorius L. Noreika.

Poezijos veteranas Antanas Miškinis, gimęs 1905 m. sausio 29 d. Juknėnų kaime, Daugailių vls., Utenos aps., mirė Vilniuje 1983 m. gruodžio 16 d., pakirstas ilgos ir sunkios ligos. Nekrologą spaudoje paskelbė Lietuvos rašytojų sąjungos valdyba. Jame primenama, kad velionis 1934 m. baigė Kauno universiteto humanitarinių mokslų fakultetą, mokytojavo Kauno gimnazijoje, dirbo redaktoriumi Kauno radijone. Eilėraščių rašyti pradėjo 1925 m. Į pirmacilius poetus iškilo su poezijos rinkiniais — "Balta paukštė" (1928), "Varnos prie plento" (1935), "Keturi miestai" (1938). 1944-48 m. dirbo Kauno dramos teatro literatūrinės dalies vedėju. Nekrologe visiškai nutylimas A. Miškinio ištrėmimas Sibirą, iš kurio jis grįžo tik 1956 m. vasarą. Toliau minimi jau po grįžimo bei "atgailos" atlikimo išleisti rinkiniai — "Eilėraščiai" (1960), "Arti žemės" (1965), "Dienoraštis" (1972), "Klevai prie kelio" (1982). Taip pat 1967 m. buvo išleista J. Janonio atminimui skirta poema "Svajonė ir maistas", 1977 m. — poetinė prozos knyga "Žaliaduonių gegužė", vaizduojanti kaimo buitį, įvertinta Žemaitės premija. Respublikinė literatūros 1983 m. premija paskirta už paskutinį poezijos rinkinį "Klevai prie kelio". Minima, kad velionis yra išvertęs V. Sekspyro dramų, V. Vitmano "Žolės lapus", A. Puškino, M. Lermontovo, J. Slovackio, J. Tumino poetinių kūrinių. Karstas su A. Miškinio palaikais buvo pašarvotas Vilniaus universiteto ritualinių apeigų salėje. Atsiveikimui su velioniu buvo skirtos dvi dienos. Palaidotas gruodžio 20 d. Antakalnio kapinėse.

Lietuvos kompozitorių sąjunga papildė du nauji nariai — kompoz. Audronė Žigaitytė ir smuikininkas Jurgis Dvarionas. A. Žigaitytė, gimusi 1957 m., yra baigusi prof. E. Balsio kompozicijos klasę Vilniaus konservatorijoje 1980 m., asistentūrą-stažuotę — 1982 m. pas prof. N. Sidernikovą P. Čaikovskio konservatorijoje Maskvoje. Dabar dėsto teorines šakas Vilniaus konservatorijoje. Sąjunginiame studentų ir aspirantų konkurse už savo vokalinių ciklą Justino Marcinkevičiaus žodžiais "Is toli sugrįžus", skirtą mišriam chorui, ji laimėjo II premiją, už operos "Mažvydas" prologą ir I veiksmą — III premiją. Pernai A. Žigaitytė paskirta III-jai respublikinė S. Šimkaus premija už vokalinę baladę mišriam chorui "Šešiolimčiai", kurios teksto autorius yra Justinas Marcinkevičius. A. Žigaitytė daugiausia kuria vokalinę muziką. Minėtini jos ciklai įvairių poetų tekstais "Akimirų atspalviai", "Gėlių kalba" (ž. J. Meko) balsui ir fortepijonui, dvi chorinės baladės "Nemunas" (ž. Justino Marcinkevičiaus), J. Dvarionas, gimęs 1943 m., baigė prof. B. Belenko smuiko klasę P. Čaikovskio konservatorijoje Maskvoje 1965 m., aspirantūrą — 1969 m. Menotyros kandidato laipsnį gavo 1973 m. už disertaciją "Lietuvių kompozitorių smuiko koncertai". Dirba moksline darbu, reikiama kaip muzikos kritikas spaudoje, dėsto smuiko specialybę Vilniaus konservatorijoje ir M. K. Čiurlionio meno mokykloje. V. Kst.

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont. • Telefonai: 532-3400
M6H 1A8 • 532-3414

AKTYVAI virš 23 milijonų dolerių

KASOS VALANDOS:		MOKA UŽ:	
Pirmadieniais	10-3	90 dienų termin, indėlius	8 %
Antradieniais	10-3	180-185 d. termin, ind.	8 1/2 %
Trečiadieniais uždaryta		term. indėlius 1 metų	8 3/4 %
Ketvirtadieniais	10-8	term. indėlius 2 metų	9 1/4 %
Penktadieniais	10-8	term. indėlius 3 metų	9 1/2 %
Šeštadieniais	9-1	pensijų s-ta	9 %
Sekmdieniais	9-12.30	spec. taup. s-ta	7 1/2 %
		taupomąją s-ta	7 1/4 %
		depozitų-čekių s-ta	6 %
ANAPILYJE skyrius veikia sekmd. 9.30 v.r. — 1 v.p.p.		DUODA PASKOLAS:	
		asmenines nuo	12 %
		mortgicinius nuo	10-12 %

Duodame asm. paskolas iki \$50,000 ir mortgicijus iki \$100,000 (75% įkainoto turto vertės). Draudžiame narių gyvybes pagal santaupų dydį iki \$2,000 ir asm. paskolas iki \$10,000. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionės čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas. MŪSŲ TIKSLAS — NE PELNAS, BET SĄŽINGINGAS PATARNAVIMAS

STEPHAN'S FURS 406 Roncesvalles Ave.
Telefonas 536-5936 ir
2239 Bloor Street West. • Telefonas 762-7775
Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės. Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

Dan Air Atlieku vėsinimo ir šaldymo sistemų
Handy-Man remonto darbus namuose, automobiliuose ir komerciniuose pastatuose.

Savininkas — Danny Jurėnas
Toronto tel. 233-9185 (tarnyba veikia 24 valandas)

HOMETARIO Real Estate Ltd.
Insurance Brokers
Pilnas patarnavimas nuosavybių srityje. Pasibaigę namų arba automobilio draudimas? Prieš mokėdami, pažiūrėkite mūsų kainas. Prašykite — "Ted" tel. 531-3506 171 Roncesvalles Ave, Toronto, Ont.

P. ir T. SERVICE CENTRE GARAŽAS
(2537 Wharton Glen Ave., Mississauga, L4X 2A8, tel. 279-4371)
Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kello 1 mylia, sukiti kairėn prie pirmųjų šviesų (1 pietus) Wharton Way.
Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniskus patarnavimus. Savininkai: Tom Thompson ir J. Tamošiūnas

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ
MARGIS-DRUG STORE
JOHN V. MARGIS, Phm. B.
408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944
PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
PENSININKAMS 15% NUOLAIDA NUO VISKO (IŠSKYRUS CIGARETES)
NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS
MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS SKAITYTUVĄ (KOMPIUTERĮ)

AUTOMOTIVE FIBER
AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS
Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas: sąžiningas darbas, pigios kainos.
Savininkas — RICHARDAS KYBARTAS,
22 BELVIA ROAD,
Etobicoke, Ont. M8W 3R3 Telefonas 252-8863

PROGRESS REAL ESTATE LTD.
REALTOR
1072 Bloor St. W.
Perkant ar parduodant nekilnojamoj nuosavybę visada
Jums sąžiningai patarnaus **A. Bliūdžius**
Telefonai: 534-9286 • namų 537-2291

AUTORITE SALES & SERVICE
1636 Dundas Street West,
Toronto, Ontario M6K 2M4 Telefonas 531-1331
BLOOR AUTORITE GARAGE
296 Brock Avenue
(Tarp Dundas ir College) Telefonas 531-1305
★ Automobilio saugumo pažymėjimai (Mechanical fitness Certification)
★ Sąžiningas ir patikimas patarnavimas. ★ Visi automobilių mechaniniai
★ taisymai. ★ Snieginės ir paprastos padangos, MICHELIN, B. F.
★ GOODRICH, RADIAL ir kt. Savininkas FRANK PETITT

BALTIC EXPORTING CO.
Siuntiniai į Baltijos kraštus ir Sov. Sąjungą
• Turime įvairių medžiagų ir kitų prekių, tinkamų siuntimui
Darbo valandos: 9 v.r. — 5 v.p.p., šeštadieniais 9 v.r. — 4.30 v.p.p.;
trečiadieniais uždaryta. Birželio, liepos, rugpjūčio mėnesiais — nuo
pirmadienio iki penktadienio 9 v.r. — 5 v.p.p.; šeštadieniais uždaryta.
482 Roncesvalles Ave., Telefonas Savininkai
Toronto, Ont. M6R 2N5 531-3098 S. ir F. Janavičiai

TIM'S AUTO BODY LTD.
Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas bei
dažymas (bakeoven) ir visi mechaniniai taisymai.
Parduodu varotus automobilius.
24-28 Howard Park Ave. (arti Dundas St.W.)
Toronto, Ont., M6R 1V5 **FILTSOS BROS**
Telefonai 533-8451, 533-8452

Kalėdų senelis, aplankęs Toronto Lietuvių namus Kūčių vakarą ir išdalinęs dovanas vaikams Nuotr. B. Taryvyo

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

ris betgi turėjo užregistruotą tik vieną laimingąjį bilietą, parduotą Ontario provincijoje. Rašant šias eilutes, nėra žinoma naujojo milijonieriaus ar milijonierės pavardė. Galbūt ji ir nebus paskelbta, norint išvengti aukų prašančių atplūdzio ir apipilimo pavojaus.

Neįtikėtinas beveik keturiolikos milijonų dolerių laimikis, loterijai sutelkęs \$67.499.022 per vieną savaitę, privertė susimąstyti blaiviau galvojančius kanadiečius. Tokia loterijos karštiligė daug kam atneša žalą, kai bilietai perkami paskutinėmis santaupomis, kai jiems išmetami tūkstančiai dolerių, o milijonieriumi tampa tik vienas asmuo, nors tokią klaidingą viltimi gyvena visi pirkėjai. Ontario pramogų ministeris R. Baetzas, tvarkantis loterijų reikalus šioje provincijoje, pasisakė už nustatymą ribos didiesiems laimikiams. Ja galėtų būti penki milijonai, o likusia suma būtų galima padidinti mažesnius laimikius, kad išeitų nuosaikesnis dolerių paskirstymas, iš kurio naudos turėtų daugiau kanadiečių. Kritiškai apie "Lotto 6/49" loteriją atsiliepė Jungtinės Bendrijos moderatorius C. MacDonaldas. Pasak jo, Kanada su tokiomis loterijomis grįžta į romėnų laikus, kai masės būdavo nušalinamos duona ir cirku. Dabar valdžia kanadiečių masėms parpina klaidingą viltį tapti milijonieriumi, nukreipdama jų dėmesį nuo ekonominio problemų. Panašios nuomonės yra ir vysk. Remi de Roo, vadovaujantis Kanados katalikų vyskupų socialinių reikalų komisijai. Jo nuomone, tokiomis valdinėmis loterijomis kurstomos apgaulingos svajonės neturtingų kanadiečių eilėse, kai iš tikrųjų jiems reikia ne loterijos, o nuolatinio darbo desperacijai pašalinti.

Kanados sveikatos ministrė Monique Begin ruošia naują įstatymą kontroliuoti provincinėms sveikatos draudoms, kurios didesles pašalpas gauna iš Kanados izdo. Remiantis statistikos duomenimis, padalinus Kanados vyriausybės pašalpas, 1979 m. kiekvienam gyventojui teko po \$478, 1980 m. — \$543, 1981 — \$601, 1982 m. — \$703. Didesles sumas išleidžia ir provincinės vyriausybės, įvedusios sveikatos draudas. Alberto, Ontario ir Britų Kolumbijos provincijose iš sveikatos draudos narių imamos mėnesinės įmokos, kurios kasmet yra didinamos. Jos betgi nėra vienodos. Aukščiausiomis įmokomis pirmąjį Ontario OHIP drauda. Kitose provincijose įmokos yra panaikintos, visa suma padengiama iš provincinio pajamų mokesčio. Ontario OHIP draudimas.

Naują sveikatos draudos planą remia Kanados vyriausybė, turinti liberalų daugumą parlamente. Jis greičiausiai bus priimtas ir patvirtintas iki š. m. balandžio 1 d. Provincijos tikėjosi, kad prieš tą planą pasisakys opozicinė konservatorių partija su savo naujuoju vadu B. Mulroniu. Ji betgi įsikiavo į plano rėmėjų eiles kartu su liberalais. Atrodo, tai buvo politinė taktika, kuria yra nepatenkinti provincijas valdantys konservatoriai. B. Mulronio strategams yra žinoma, kad visi sveikatos draudą turintys kanadiečiai nenori jokių papildomų gydytojų sąskaitose iš savo kišenės. Su konservatorių opozicija naujam planui šis klausimas būtų galėjęs iškilti sekančiuose parlamento rinkimuose, laimėti daug balsų liberalams. Dabar jis pasidarė visiškai neaktualus, kai tą planą remia visos partijos ir kai jis lengvai bus priimtas be jokių didesnių ginčų dar prieš parlamento rinkimus.

Dabartinė Kanados lietuvių jaunimo sąjungos valdyba. Iš kairės: korespondentė NIJOLĖ VYTAITE, tarybos pirmininkė RŪTA KURAITĖ, sekretorius DARIUS ČUPLINSKAS, išdininke DANUTĖ ČEPAITĖ, vicepirm. JŪRATĖ ULECKAITĖ, pirmininkė SIGITA BERSENAITE

Ateitininkų žinios

Moksleiviai sausio 14 d. buvo susirinkę pas p.p. Čuplinskus. Dalyvavo taip pat moksleiviai iš Hamiltono ir kun. A. Saulaitis, SJ. Buvo aptarti du filmai religine tema. Dekojame p.p. Čuplinskams už priėmimą.

Per Kūčias surinktas skardines konservų moksleiviai atidavė "Good Shepherd" misijai Toronte.

Studentai raginami nedelsiant registruotis uždarom rekolekcijom, kurios įvyks sausio 20-22 d.d. Joms vadovaus kun. A. Saulaitis, SJ, ir sesuo Ignė. Registruotis pas R. Punkrį 277-8682. Kaina — \$35 asmeniui. L. A.

Skautų veikla

• "Šatrijos" ir "Rambyno" tuntu iškilminga Vasario 16 sueiga įvyks vasario 12 d., 4 v.p.p., Prisikėlimo salėje. Visi renkasi su tvarkingomis uniformomis 3.30 v.p.p. Po sueigos — tėvynės lauzas ir vaisės.

• Vasario 16 švenčiant, abu tuntu organizuotai dalyvaus pamaldose vasario 19 d., 10.15 v.r., Prisikėlimo salėje. Visi renkasi su tvarkingomis uniformomis 3.30 v.p.p. Po sueigos — tėvynės lauzas ir vaisės.

• Minint sv. Kazimiero 500 m. mirties sukaktį, tradicinė Kazuko mugė įvyks kovo 4 d. Prisikėlimo salėje ir bus kiek kitokio pobūdžio. Taipgi ir aplinka žada būti kitokia — ruošiamos dekoracijos ir parodėlės.

• Romuvos valdybos posėdyje sausio 8 d. pirm. ps. M. Rusinas, sekr. G. Kuzmienė, izd. ps. A. Senkus ir k-to pirm. St. Kuzmas padarė pranešimus. Iš jų paaiškėjo stovyklavietės finansinė padėtis, planuojami darbai ir nuomojimai. Visuotinis narių susirinkimas numatomas vasario 26 d.

• K. Vaidoto laivo jūr. skautai dėkoja p.p. Pajaujams už leidimą pasinaudoti jų vasarvietę jūr. sk. slidinėjimo iškylų gruodžio 18-19 d.d.

• Skautų akademikų-kių blynų vakaras įvyks sausio 28 d. 7 v.v. pas Aldoną Bireitaitę, 199 Sylvan Ave. Visi akademikai-kių, kandidatai-tės kviečiami dalyvauti.

• Sausio 21, šeštadienį, 11 v.r., skautų būklė įvyks turtininkų-kių, susitikimas. Labai svarbu, kad bent vienas iš vietovės tame pastatime dalyvautų. Bus tariamasi XXI Romuvos stovyklos reikalais.

• Mindaugo dr-vės sueiga — sausio 21 d. po Maironio mokyklos pamokų Lietuvių namuose. Žiemos iškyla numatoma vasario mėn. Č.S.

SPORTAS

AUŠROS ŽINIOS

Krepšinio rungtynės. Sausio 8 d. Prisikėlimo parapijos salėje įvyko dvišios krepšinio rungtynės tarp Vycio — Aušros vyrų ir jaunių komandų. Aušros vyrai rungtynės laimėjo 102:57 (48:30). Aušros jauniai rungtynės laimėjo 107:78 (59:32).

Pauaukojo sporto klubui "Aušra": L. Matukas \$500, J. Genys \$100, Ant. Kairys \$100, L. Kirklis \$100, Arūnas Šlekys \$125, V. Bireta \$25, V. Ignaitis \$25, A. Domeika \$20, St. Vaitkus \$10, T. Tarvydas \$10, V. Gudaitis \$5, Pr. Kevelaitis \$30, K. Žebrauskas \$20, "Aušra" dėkoja savo rėmėjams. Jūsų dosni auka daug prisideda prie klubo gausių išlaidų padengimo. K. Š.

SPORTAS LIETUVOJE

Europos taurės plaukimo varžybos įvyko Turkijos sostinėje Ankaroje, turėjusioje tik 25 m. ilgio baseiną, neleidusį pasiekti pripažintų rekordų. Taurę Vilniun parsivežė Europos čempionu laikomas Robertas Žulpa, 200 metrų krūtine nuplaukęs per 2 min. 14.75 sek. Europoje jis vis dar neturi rimtesnių varžovų. Pirmą vietą užėmė Sovietų Sąjungos plaukikai su 210 taškų, antrą — V. Vokietijos su 182, trečią — R. Vokietijos su 163.

Pasibaigus futbolo sezonui, buvo paskelbtas geriausių teisėjų dešimtukas Sovietų Sąjungoje. Pirmon vieton iškilo vilnietis R. Juška, 1982 m. užėmęs III vietą.

Atviromis bokso pirmenybėmis Kėdainiuose paminėtas Lietuvos bokso šešiasdešimtmetis. Jėgas išbandė beveik šimtas boksinių iš įvairių Lietuvos miestų. Nugalėtojais įvairiose svorio kategorijose tapo: V. Ilijinas ir G. Buinovskis iš Vilniaus, R. Paurys iš Panevėžio, K. Bružas iš Kapuskio (Marijampolės), kėdainiečiai — G. Beloglovis, J. Kuzminas, R. Autukas, E. Blazevičius ir V. Mikalauskas. Geriausių teisėjų buvo pripažinti kaunietis J. Vaikšnoras.

Pirmasis Lietuvos kūno kultūros ir sporto veteranų sąskrydis buvo surengtas Vilniuje gruodžio 17 d. Pagrindinių pranešimą padarė Lietuvos kūno kultūros ir sporto komiteto pirm. Z. Motiekaitis, apžvelgdamas pastarųjų metų laimėjimus, veteranų darbo kryptis. Lietuvoje dabar įsteigtos sporto veteranų tarybos, jungiančios apie 600 narių, talkinančių jauniems sportininkams. Vetera-

Taupyk ir skolinkis

Pirmutiniame ir didžiausiam
TORONTO LIETUVIŲ
KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA:	IMA:
8% už 90 dienų term. indėl.	už asmenines paskolas nuo 11 3/4 %
8 1/2% už 6 mėn. term. indėlius	už nekilnojamo turto paskolas (mortgages):
8 3/4% už 1 m. term. indėlius	su nekeičiamu nuosimčiu
9 1/4% už 2 m. term. indėlius	1 metų 10 1/4 %
9 1/2% už 3 m. term. indėlius	2 metų 11 %
9 % už pensijų planą	3 metų 12 %
9 % už namų planą	(fixed rate)
7 1/2% už specialią taup. s-tą	su keičiamu nuosimčiu
7 1/4% už taupymo s-tas	1, 2 ar 3 metų 10 %
6 % už čekių s-tas (dep.)	(variable rate)

AKTYVAI virš 38 milijonų dolerių

Asmenines paskolas duodame iki \$50,000 ir mortgicijus iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama piniginių perlaidos, kelionės čekiai (American Express). Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antreipi mortgicijai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West,
Telefonai: 532-8723 Toronto, Ontario
ir 532-1149 M6P 1A6

AL GARBENS REALTOR
Telefonas 489-1543
22 Hedgewood Rd., Willowdale, Ontario M2L 1L5
ALFONSAS GARBENS, savininkas, dirbantis šioje srityje virš 30 metų, sąžiningai patarnaus nekilnojamo turto reikaluose

A. W. GARBENS REAL ESTATE INC.
Telefonas 773-6480
77 Kennedy St. West, Aurora, Ontario L4G 2L6.
Minėto Garbenio sūnus ALFONSAS, jn., specializuojasi nekilnojamo turto įkainavime (Capital Gains), investicijose, mortgicijų parūpinime ir kituose nekilnojamos nuosavybės reikaluose

A. E. LePAGE
Daiva T. Dalinda, B.A.

Kanados didžiausios namų pirkimo ir pardavimo įstaigos atstovė Jums sąžiningai patarnaus!

*** Nemokamas namo įkainojimas ***
(Istaiga priešais Toronto Lietuvių Namus)
1566 Bloor Street West Tel. 537-3431
Toronto, Ontario M6P 1A4 Namų 769-9424

"TYPE MASTER GRAPHICS"
3317 Bloor Street West, Toronto, Ontario M8X 1E7
Telefonas: 236-1048

* Raidžių rinkimo bendrovė.
* Renka tekstus lietuvių, prancūzų ir anglų kalbomis.
Skambinkite Linai Kuliavienei arba Vidai Šiaučiuilenei

PARKSIDE MEAT MARKET
335 Roncesvalles Ave.,
Toronto, Ontario Telefonas 535-1258

Dabar turime įvairių silkų pigia kaina: kibiras — \$32.50 arba \$1.39 už svarą (kibire yra 25 svarai — 50-70 silkų)
Turime įvairių rūkytų žuvų. Didelis pasirinkimas.
Gera kaina. Kviečiami atsilankyti.

Greitas ir tikslus patarnavimas!
DRAUDA
gyvybės, automobilių, gaisro atveju, nuomininkų turto, verslo
Juozas-Eimis Ramas
Tel. 364-5081, namų 766-5857
Allstate Simpson's, 176 Yonge St.,
Toronto, Ont., M5C 2L7 (Queen & Yonge)
Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

OPTOMETRISTAS
Dr. S. Brogowski
412 Roncesvalles Ave.
Toronto, Ontario
(prie Howard Park Ave.)
Kabineto telefonas 531-4251
Pacientai priimami susitarus telefonu

• Užsakykite "Tėviškos Žiburiai" kaip dovaną jaunavedžiams, draugams, pažįstamiems

SKAITYTOJAI PASISAKO

LITUANISTIKOS KATEDRA

Jos išlaikymo našta teks pakelti Amerikos ir iš dalies Kanados lietuviams. Kitų kraštų lietuviai vargiai galės prisidėti. Iki 1983 m. gruodžio 1 d. Amerikos lietuviai suaukojo maždaug 95%, o Kanados lietuviai tik 5%, t.y. \$200.000 ir \$10.000. Sekantis įmokėjimas \$100.000 turi būti padarytas 1984 m. rugsėjo 1 d. Lituanistinės katedros aukos yra skelbiamos "Drauge", "Dirvoje" ir "Pasaulio lietuvių". Gerai būtų, kad kanadiečių aukos būtų skelbiamos bent viename Kanados lietuvių laikraštyje.

Pagal skelbimus, be jau minėtų aukotojų "TŽ" 1983 m. 45 ir 50 nr., dar aukojo katedrai šie Toronto lietuviai: Strazdas Jurgis \$1000, dr. J. ir M. Uleckai \$1000, L. Balysys \$300, Lietuvių tautodailės institutas \$250, J. Starkevičius-Starkė \$200, K. Čepaitis \$100. Iš viso Kanadoje suaukota apie \$14.000.

Kaip matome, gal dėl nepakanamos informacijos ir propagandos kol kas katedros rėmimas Kanadoje eina lėtai. Pagal lietuvių skaičių Kanadoje turėjo būti suaukota vienas dešimtadalis jau įmokėtos sumos. Kai kas klaidinamai mano, kad JAV gyvena milijonas lietuvių, ir jie lengvai sudės katedrai \$600.000. Faktinai JAV gyvena tik apie 400.000 lietuvių, o Kanadoje — apie 30.000.

Kai 1962 m. steigėme Kanados Lietuvių fondą, buvo irgi nemažai kritikų ir net kenkėjų, kurie tą darbą kritikavo ir niekino. Dabar, po 20 metų, kai KLF kasmet duoda lietuvių kultūrinės organizacijos po \$50.000, tai visi kritikai nutilo. Steigiant lituanistikos katedrą, irgi kritikų netrūksta. Štai "TŽ" 1983.XII.22 J. Varčius aiškina, kodėl TLN nepaskyrė aukos katedrai. Esą Liet. namai negavo lit. katedros paršymo ir jo nesvarstė. Bet tai prieštarauja LN pirm. V. Dauginio pareiškimui susirinkime. Ten pirminkas, paklaustas kodėl LN nepaskyrė katedrai aukos, atsakė: valdyba tą reikalą svarstė ir nutarė pašalpos neskirti, nes lit. katedra nieko Kanados lietuviams neduos ir t.t.

Tikimės, kad Lietuvių namai lit. katedros rėmimą dar kartą persvarstys ir išspręs teigiamai.

P. Lelis

TAIP IR NE

Taip. V. Kirnaitienė, atsiliepdama į dr. S. Sereikio straipsnį kolektyvinės kaltės klausimu, šimtaprocentiškai paremia kitų autorių, besiginčijusių su Sereika, nuomones: tauta nekaltinga už kelių, keliasdešimties ar kelių šimtų tautiečių nusikaltimą žmoniškumui, o ypač kai tie nusikaltimai padaryti okupuotame krašte, prievarta ar išprovokuoti kitų nusikaltimo, mūsų atveju — žydų. Todėl nei dr. S. Sereika, nei T. Venclova, nei kiti kolektyvinio nusiteikimo šalininkai savo nuomonei ir iš jos kylančiai keršto agresijai paremti neturi jokių moralinių nei teisinių motyvų. Net jeigu ir didesnė pusė tautos įvykdytų nusikaltimą, tai vis tiek būtų negalima kaltinti visos tautos, nes mažesnioji jos pusė nenusikaltė. Tai geležinė logika!

Ne. Aš betgi pasigundau išsamesnių autorės išvadų straipsnio gale. Ten ji rašo: "Nepatriariu spaudoje keliamam erzeliui žydų klausimu. Ne tiek žydų, kiek pačių

lietuvių gan paviršutiniški straipsniai (nebuvo nė vieno svaraus) neįtikina mūsų žmonių — greičiau sukelia priešišumą žydams".

Ak, tu jargutėliau! Visų pirma mes giname tiesą, jog mūsų tauta nekaltinga žydžudystė, tai argi ši gynyba gali būti vadinama erzeliu? Kas šią gynybą išprovokavo — lietuviai, ar žydai? Žinoma, autorė erzelio pateisinimui turi motyvų: lietuvių straipsniai paviršutiniški, nė vieno svaraus, neįtikina, priešiški žydams. Čia autorė su savo motyvais labai suklydo: tik žydų gelbėjimo atvejais buvo parašyta apie 40-50 straipsnių. Ar šitokie straipsniai gali būti paviršutiniški, nesvarūs, neįtikiną? Ne, tai yra auksiniai faktai, ant kurių remiasi gynyba prieš žydų apkaltintą mūsų tautą. Sutinku su autore, kad jie yra priešiški žydams! Būtų labai labai gerai kad dar tiek pat ar net daugiau tokių straipsnių mūsų tautiečiai paskelbtų spaudoje!

Aplamai, straipsnių žydų klausimu mūsų spaudoje buvo paskelbta gana daug. Didžiąją jų dalį esu perskaitęs. Juos parašė profesoriai, advokatai, istorikai, kunigai, redaktoriai, mokytojai, knygų autoriai ir kiti išsimokslinę žmonės. Na, ir dabar sakysite, ar šie autoriai nesugebėjo parašyti nė vieno svaraus straipsnio?

Aš V. Kirnaitienės nepažįstu, bet tikiu, kad ji su savo straipsniu išsišoko ne iš blogos valios, bet dėlto, kad per mažai susipažinusi su gausa autorių ir jų straipsniais. Betgi tai turi būti pamoka kitiems ateičiai, nes žydai tokias progas, kaip, sakysime, A. Pakalniškio, panaudoja savo kaltinimams pagrįsti. Žiūrėkite, pasakys, ką lietuviai patys apie save rašo! O tai silpnina mūsų pozicijas.

Tiesa, galėjo būti šiek tiek straipsnių, kuriuose vienu ar kitu atžvilgiu buvo išsišokta. Betgi dar nė vienas lietuvis neparašė tokio grubaus laiško apie žydus, kaip žydais Oleiskis apie lietuvių. Netgi ir Dov Levinas ir kiti žydų autoriai daug kur stokoja logikos, objektyvumo ir lietuvių tautos padėties supratimo. Lietuviai savo tautą nuo žydų kaltinimo gyno, gina ir gins, betgi gynybos ginklai taip pat skaudūs, kaip ir puolimo. Ir dargi ateityje gali ir pastrėti, nes vargu ar žydai mūsų atžvilgiu kada nors priartės prie tiesos.

Nors V. Kirnaitienės ištarmė yra atgrasi, bet lietuvių straipsnių autoriai kaip rašė, taip rašys ir toliau, nes ši medžiaga bus labai pravartė ir būsimai Lietuvos valstybei.

A. Kalnius

MAŽOSIOS LIETUVOS HIMNAS

Himną "Lietuviais esame mes gimę" sukūrė didelis Mažosios Lietuvos veikėjas ir kovotojas už lietuvių teises dr. Jurgis Sauerėinas. Malonu girdėti, kad kaikiuriuose renginiuose, kurių programa pradedama Mažosios Lietuvos himnu. Kaip ir Tautos himną giedant, klausytojai privalėtų stovėti ir po himno neploti. Mažosios Lietuvos himnas nėra paprasta choro dainuojama daina. Renginių vadovai, prieš pradedant giedoti Mažosios Lietuvos himną, turėtų priminti klausytojams, kad himnas išklausomas sustojus.

K. D.

Niujorko lietuvių sektetas "Jinai ir trys gintarai", koncertavęs Toronte 1983.XI.5 Lietuvių namuose. Iš kairės: Feliksas Shapiro, Zenonas Jurs, Stasys Janušas, Vytautas Daugirdas (vadovas), J. Nakutavičius; priekyje — Danutė Striugaitė-Sommers

MARYTĘ TAMULAITIENĘ ir jos šeimą,

mirus
BROLIUI

Lietuvoje, nuoširdžiai užjaučiame —

Ema ir Adolfas Lorencai
Ada ir Algis Jagėtos

London, Ontario

A.a. ANTANĄ JONYNĄ IŠLYDEJUS. 1983 m. lapkričio pabaigoje Antanas Jonynas, grįžęs iš vienerių savo artimųjų laidotuvių, paskambino man ir pasiskundė: "Blogos naujienos: krinta kaip lapai Jonynai..." Draugiškai pabare, kad neateinu pas jį pasikalbėti. Pažadėjau užteiti po švenčių, bet, deja, ši pasirodė jau per tolma data: gruodžio 10 d. krito dar vienas didelis lapas — Antanas. Mirties priežastis — daugiasakė širdies ataka. Palaidotas gruodžio 14 d. Šv. Petro katalikų kapinėse Londone.

Iš šešių brolių ir dviejų seserų dabar yra išlikę tik vienas — dailininkas V. K. Jonynas, gyvenąs Niujorke. Jis su dukra G. Troncomi ir kitais giminingais buvo atvykęs į jauniausiojo brolio Antano laidotuves.

Antanas gimė Laučkainių k. Kybartų vls., Vilkaviškio aps. 1911 m. kovo 17 d. 1938 m. baigė VD universitetą ekonomijos fakultetą. Baigęs karo mokyklą (aspirantų laidą), įstojo į studentų atšargos karininkų korporaciją "Ramovė", kurioje aktyviai dalyvavo iki jos pabaigos. 1964 m. mirė jo žmona, bet jis įstengė išleisti į mokyklą savo vaikus — Dalią ir Vaidotą. Pirmoji yra reg. gail. sesuo, dabar studijuojanti statistiką Vakarų Ontario universitete, kuriame Vaidotas 1974 m. labai gerais pažymiais baigė filosofiją ir matematiką, o 1976 m. ten pat gavo magistro laipsnį iš verslo administracijos. Dabar jis yra investavimo vyr. analitikas "McLeod Young Weir Ltd. Toronte". Jo specialybė — aukštas.

Antanas buvo suvalkielis, nors gal ir ne visos jo būdo savybės atrodė suvalkietiškos. Jis buvo laikąs žodį, stačkalbis — atviras (be jokių užkulisių), nuoširdus, draugiškas. Londone porą sykių jis gėjo į KLB apyl. valdybą. Labai domėjosi tarptautine politika. Jautėsi ne tik patriotu lietuviu, bet ir patriotu suvalkiečiu. Man labiausiai atmintin įstrigo jo laikysena "kovoje" prieš žemaičius, daug ką pasakanti apie

Šypsenos

Vaikai ir muzika

— Kaimyne, tamstos žmona anksčiau dainuodavo ir skambindavo, o dabar — jau kuris laikas nieko nebegirdėti. — Matote, ji susilaukė kūdikio.

— Ačiū Dieviui, tie vaikai tikra Dievo palaima.

Pirmininkas

Mokytojas klausia mažą mergaitę:

— Kokį darbą dirba tavo tėvelis?

— Jis yra pirmininkas.

— Ar žinai, kas yra pirmininkas?

— Tai toks ponas, kurio niekada nėra namie.

• Kaikiurios šeimos žino, ką veikė jų proseneliai prieš 300 metų, bet nežino, kur buvo jų vaikas praėjusią naktį.

Cleveland, Ohio

KNYGOS SUTIKTUVĖS. Dievo Motinos nuolatinės pagalbos parapija, vadovaujama kun. G. Kijausko, SJ, 1983 m. gruodžio 11 d. surengė sutiktuves knygos "Nemarus mirtingasis" (arkivyskupas Teofilus Matulionis). Jos autorius kun. Pr. Gaida atnašavo rytinės sekmadienio Mišias, pasakė pamokslą, o po pietų didžiojoje parapijos salėje kalbėjo apie dvasinius Lietuvos švyturius, į kurių eilę įsiriškia ir vėlonis arkiv. T. Matulionis. J. Miltenis parodė apie 100 skaidrių, pavaizduojančių vėlonies gyvenimą įvadinį žodį tarė klebonas kun. G. Kijauskas, pabrėždamas LKM Akademijos leidinio vertę. Dalyvavo, palginti gausi auditorija (apie 150 asmenų ir daug kas įsigijo leidinį su autoriaus įrašu).

Sutiktuvų proga buvo išleistas specialus leidinėlis su pagrindinėmis žiniomis apie a. a. arkiv. T. Matulionį, jo monografijos autorių, ištraukomis iš monografijos. Leidinėlį viršelį puošė simboliška graviūra dail. Vlado Žiliaus, kuris yra taipgi autorius "Nemarus mirtingojo" aplanko. Gražiai surengtas sutiktuves "Drauge" ir "Mūsų žingsniuose" aprašė V. Rociūnas, vietinis spaudos korespondentas ir žurnalo "Į laisvę" redaktorius. DL

Sunnyhills, Florida

A.a. ANTANAS BALČIŪNAS, 65 m. amžiaus, mirė 1983 m. gruodžio 20 d. rytmetį, besirušdamas vykti žaisti golfo. Jį ištiko širdies smūgis.

Prieš dvejus metus atsikėlė su žmona Maryte į Sunnyhills. Prieš tai ilgus metus gyveno prie Niujorko miesto ir dirbo elektroninių prietaisų gamyboje.

Kilimo — biržietis. Didžiąją savo gyvenimo dalį praleido toli nuo savo tėvynės Lietuvos. Toli nuo jos tapo ir palaidotas — Sunnyhills šilėlio kapinėse.

Laidotuvių apeigas atliko vietinis lietuvių klebonas kun. Pranas Jaraška. Antanas yra jau trečias lietuvių kolonijos narys, vienerių metų laikotarpyje palaidotas Sunnyhills kapinėse. Jo kūnas ilsisi šalia dainininkės Onos Zubavičienės ir Adomo Rumšos kapų. L.A.

Šveicariškas sūris

Motina: Pauliaus, kas atsitioko? Kodėl tavo marškiniai skylioti?

Paulius: Mes žaidėme krautuvę, aš buvau šveicarišku sūriu.

Parinko Pr. AIS.

Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte

Daromi nauji minkšti baldai ir apraustai seni PIGIA KAINA. P.LUBYS. Tel. 638-3171, 663-9096

Optical Studio

OPTIKAS R. SCHMID

1586 Bloor Street West, Toronto, Ont. M6P 1A7 (prieš Lietuvių Namus)

Telefonas 535-6252

Greitas patarnavimas, neaukštos kainos. Gaunami kontakto lęšiai (contact lenses).

Visais kelionių

reikalais kreiptis:

V. BAČENAS

tel. 533-3531

nuo 11 v.r. iki 7 v.v.

Mylimai motinai

GENOVAITEI BILKŠTIENEI

mirus,

jos dukrai šaulei REGINAI DAUGĖLIENEI bei visiems artimiesiems nuoširdžią užuojautą reiškia —

Toronto VI. Pūtvio šaulių kuopos valdyba

Mylimai Mamytei

a. a. GENOVAITEI BILKŠTIENEI

mirus,

jos dukras REGINĄ, NIJOLĘ, BIRUTĘ, jų šeimas, visus gimines ir artimuosius nuoširdžiai užjaučiame —

A. R. Jokūbaičiai

A. A. Kazanavičiai

A+A

Mylimai mamytei

TEKLEI GRIGIENEI

Lietuvoje mirus,

jos dukterį ANGELE BLUSIENĘ ir visą šeimą

nuoširdžiai užjaučiame —

J. R. Rimai

J. A. Kaziliai

J. J. Bakiai

Mylimai Mamytei

A+A

VANDAI SLAPŠIENEI

iškeliavus amžinybėn,

dukra VANDĄ PETRAUSKIENĘ, sūnų MIKĄ, jų šeimas ir artimuosius nuoširdžiai užjaučiame bei

kartu liudime —

Kun. Pr. Gaida

S. J. Andruliai

G. V. Balčiūnai

G. R. Gaižučiai

V. Kastytis

O. Z. Girduškaitė

L. G. Kurpiai

F. V. Urbonai

A. E. LePAGE

REAL ESTATE SERVICES

PERKATE

AR

PARDUODATE NAMUS?

SKAMBINKITE

BIRUTEI GRIGAITYTEI-SPUDIENEI

3630 Lawrence Ave. East

431-5462

Scarborough, Ont. M1G 1P6

445-9469

Advokatas

ALGIS S. PACEVIČIUS,

B.Sc., LL.B

2 Jane St., Suite 303

Toronto, Ontario M6S 4W3

Bloor ir Jane gatvių kampas

Telefonai:

įstaigos (416)762-7393

namų 233-0303

Advokatas

PETRAS K. ŠIMONĖLIS,

B.A. M.L.S. LL.B

3031 Bloor St.W., Suite 200

prie Royal York

Toronto, Ontario M8X 1C5

Telefonai:

įstaigos (416)231-4138

namų 848-0234

DRESHER

INSURANCE & REAL ESTATE BROKERS

233-3334 — 231-2661 — 231-6226

3830 B Bloor Street West • Islington, Ontario M9B 1K8

Lietuvių kalba patarnauja — V. DREŠERIS ir A. MIKSIENĖ
Darbo valandos: 9 v.r. - 7 v.v., šeštadieniai - 9 v.r.-12 v.p.p., Narys "Better Business" Biuro

INSURANCE

* Namų — Gyvybės
* Automobilių
* Komerciniai

533-1121 Walter Dauginis

822-8480

Insurance Agency Ltd.

1613 Bloor Street West

Toronto

Ontario

A & L Windows

Savininkai — Algis ir Lenis Žilvyčiai

Esamus langus pakeičiame šiluminiais (thermal) langais dvigubo ar trigubo storumo stiklo. Taip pat įdedame aliumines duris 2" ir aliuminius išorinius langus (storm windows) įvairios rūšies ir spalvos, pagamintus pagal užsakymą. Nemokamas įkainojimas.

Lietuviams 10% nuolaida Skambinti telefonu

(416) 545-6556 Hamiltone,

Toronte ir apylinkėse

Perkant ar parduodant namus

skambinti ANTANAS GENYS

231-2839

Frank Barauskas Ltd. Realtor-3828 Bloor St.W., ISLINGTON

DRAUDA

MASKELL INSURANCE

BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskeliūnas)

Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814

2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403

Toronto, Ontario M8V 1C6

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA

• 20 METŲ PATIRTIS

• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

V. BAČENAS

All Seasons Travel, B.D.

Registration No. 0009239

1551 Bloor Street West,

Toronto, Ontario M6P 1A5

TORONTONT

Anapilio žinios

— Visuotinis parapijos susirinkimas — sausio 22, sekmadienį, po 11 v.r. Mišių, Anapilio salėje. Bus klebono ir tarybos pirmininko pranešimai, naujų tarybos narių rinkimai, svarstomi aktualieji parapijos reikalai.

— A.a. Genovaitė Bilkštienė, 69 m. amžiaus, palaidota sausio 14 d. lietuvių kapinėse.

— Kriščiūnų vienybės savaitė, skirta maldoms vienybės intencijai, skelbiama sausio 22-29 d.d. Maldos tema: "Kryžius visus kviečia vienybėn".

— Paskaita apie Šv. Raštą — sausio 29, sekmadienį, po 10 v.r. Mišių. Kalbės sesuo O. Mikailaitė. Visi kviečiami dalyvauti.

— V. Aušrotas, parapijos knygnybos vedėjas, paaugojo knygų, kuriomis buvo apdovanoti ligoniniai. Kalėdų proga per socialinę komisiją.

— Šv. Jono lietuvių kapinės A. Zalagėnas paaugojo \$50.

— Daug jaunų šeimų su vaikais dalyvauja pamaldose Lietuvos kankinių šventovėje ir naudoja šią specialią koplyčią, iš kurios gali sekti pamaldas ir kartu globoti savo vaikus.

— Mišios sausio 22, sekmadienį, 10 v.r. — už a.a. Petronėlę Polgriemienę, 11 v.r. — už a.a. Anastaziją Ščepavičienę.

Išganytojo parapijos žinios

— Pamaldas sausio 22, sekmadienį, 11.15 v.r., laikys kun. A. Celms anglų kalba.

— Pamaldas sausio 29, sekmadienį, 11.15 v.r., laikys kun. P. Dilyš, pamokslą sakys prof. Martynas Trautrimas iš Omahos, Nebr. Po pamaldų — metinis parapijos susirinkimas.

— Šv. Rašto apmąstymai — sausio 26, ketvirtadienį, 7 v.v., šventovės salėje.

— Kun. P. Diliui išvykus, pastoraciniais reikalais prašoma kreiptis į parapijos sekretorę M. Dambarienę 536-1433.

Lietuvių namų žinios

— LN dainos vienetas (A. Jucienė, A. Jankaitienė, D. Dargienė, V. Siminkeviciene, L. Mačionienė, A. Skilandžiūnienė, dirigentė-akompaniatorė D. Deksnys-Powell) koncertavo St. Peterburgo, Juno Beach ir Miami lietuvių kolonijose. Vienetas buvo labai šiltai priimtas.

— Sausio 10 d. KLB Toronto apylinkės valdyba turėjo savo posėdį. LN buvo svarstyti Vasario 16 ir Vilniaus karaliaus balius reikalai, santykiai su KLB valdyba ryšium su renginiu atsakomybės ir atsakomybės.

— Sausio 11 d. LN posėdžiavo Laisvės olimpiados komitetas ir "Atžalyno" tėvų komitetas.

— Sausio 14 d. "Tauro" klubas turėjo savo balių. Koncertinę dalį atliko "Gintaras".

— LN administracija prašo, kad organizacijos ir vienetai iš anksto praneštų ir užsitikrintų patalpas prieš rengdami posėdžius ar susirinkimus. LN turi paruošti patalpas ir tarnybą.

— LN šachmatininkų klubo visuotinis susirinkimas — sausio 22, sekmadienį, 1 v.p.p., L. namuose. Bus sprendžiami svarbūs klubo ateities reikalai. Valdyba kviečia visus narius dalyvauti.

ISNUOMOJAMAS kambarys ir virtuvė Sunnyside gatvėje. Skambinti po 5 v.p.p. tel. 534-9693 Toronto.

DIDELĖ NUOLAIDA vertikaliame langu užuolaidom (vertical blinds). Teirautis krautuves telefonu 481-5803, Oakvilles apylinkėse — 827-3446 vakarais ir savaitgaliais. The Stepping Stone Gift and Kitchen Shoppe.

K. CIBAS atlieka visus stalius darbus, taiso senus ir stato naujus namus už prieinamą kainą. Skambinti 534-3882 Toronto.

ATLIEKU visokius namų remonto ir stalius darbus, lauko ir vidaus daiktų, valau grindų kilimus ir sofas (steam cleaning) pigia kaina. Skambinti po 7 val. vakaro tel. 532-3410 Toronto — J. Baliūnas.

LIETUVIŠKA gėlių krautuvis

savininkė V. SIMINKEVIČIENĖ. Ivaizdus progoms skambinti į "Petals Florist" tel. 769-5009. Adresas: 710 Annette St., Toronto, Ont., vienas blokas į rytus nuo Jane St. Pristatymas į ligonines, laidotuvių namus ir t.t. Savininkė yra prityrusi vestuvių gėlių tvarkymo srityje.

CANDLELIGHT CATERERS

SAVININKAI J. S. BUBULIAI. Baliai, vestuvės, sužadėtuves, parengimai namuose ir įstaigose. Skambinti pirmadieniais, antradieniais, trečiadieniais ir vakarais po 9 v. v. tel. 667-8260 arba 667-8280 Toronto.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Praėjusį sekmadienį per visas Mišias pamokslus sakė svečias iš Čikagos kun. A. Saulaitis, SJ, jėzuitų provincijolas.

— Dar galima registruotis parapijos raštineje maldininkų kelionei į Romą ir šv. Žemę. Kelionė bus kovo 1-17 d.d.

— Šv. Rašto būrelio susirinkimas — sausio 17, antradienį, 7.30 v.v., Parodų salėje.

— KLB moterų dr.-jos šios parapijos skyrė susirinkimas — sausio 22 d. po 11.30 v. Mišių. Paskaita I. Paškauskienės tema "Mankštos svarba mūsų gyvenime".

— Rekolekcijos jaunimui nuo 18 iki 30 m. amžiaus, kurioms vadovaus kun. A. Saulaitis, SJ, ir seselė Ignė Marijošaitė, įvyks sausio 20-22 d.d. Sharon mieste. Registracijos pas R. Pūnkritel. 277-8682 arba pas J. Azubalį 766-7040.

— Parapijai aukojo: P. Šalna \$300, M. B. Abramaičiai ir J. I. Baltakiai \$250, I. A. Žemaičiai \$200, B. Baranauskas \$200, V. Sinkevičius \$150; po \$100: Vl. Ališauskas, J. Cepukas, J. Ignaitis, E. V. Abromavičiai, B. Rakauskas, G. R. Petruskai, B. Sapijonienė, J. O. Gustainiai, P. V. Jankaičiai; po \$50: O. Indrelienė, I. H. Stasiulai, L. G. Vyšniauskai, O. P. Karaliūnai, J. M. Vaseriai, I. Ehlers, A. Matulionienė; P. A. Vilimai \$40; klierikų fondai: B. M. Genčiai \$100, M. Caprackaitė \$50; vienuolynai: J. E. Girėnai \$50; kun. A. Grauslio knygos: U. Paliulis \$100, P. Siminkeviciene \$100, F. Mačiulienė \$100; religinei šalpai: P. Gaidelis \$100, Ant. Žilėnas \$50, P. Kirstukas \$50.

— Mišios sausio 22, sekmadienį, 8.30 v.r. — už Eugenijų Bubelį, 9.30 v.r. už Adomą Kaliukevičių, 10.15 v.r. — už Stasį Vaičiūną, 11.30 v.r. — už žuvusius bei mirusius Klaipėdos krašto vaduotus, 7 v.v. — už Gėlių mirusius.

Jūrų šaulių kuopa "Baltija" primena, kad Klaipėdos atvadavimo metinių minėjimas rengiamas sausio 22, sekmadienį, 3 v.p.p., Lietuvių namuose. Bus akademine ir menine dalis. Pamaldos už Klaipėdos vadavime žuvusius bei mirusius savanorius, karinius ir šaulius — sausio 22, sekmadienį, 11.30 v.r., Prisikėlimo šventovėje. Kuopos pirmininku yra J. Zavyš, sekretoriumi — K. Daunys.

Metinis Anapilio moterų būrelio susirinkimas įvyks 1984 m. sausio 29, sekmadienį, po 11 v. Mišių, buvusiose bankelio patalpose (šalia Parodų salės). Visų narių dalyvavimas pageidautinas, taip pat kviečiamos dalyvauti ir tos tautietės, kurios norėtų įsijungti šio būrelio veiklon.

Valdyba Bevardžių alkoholių (Alcoholics Anonymous) lietuvių grupės susirinkimai vyksta kiekvieną penktadienį, 7.30 v.v., Išganytojo parapijos salėje (1691 Bloor St. W., skersai gatvės nuo pensininkų rūmų "Vilnius"). Telefonas informacijai: 487-5591.

Mirus Lietuvoje broliui Kazimierui, miela Marija Sinkevičiūtė-Tamulaitienė ir jos šeimą užjaušdami, skiriame "T. žiburiams" \$20. E.V. Dailidžiai

Apie kazimierines iškilmes Romoje ir Kanadoje "Dirva" 1984 m. 2 nr. išspausdino išsamų J. Varciaus straipsnį "Kazimieriniai metai". Jame trumpai apibūdintas šv. Kazimieras ir išvardinti planuojami renginiai po mirties 500 metų sukakčiai paminėti. Ypač daug rašoma apie būsimas iškilmes Kanadoje.

Taisytiškos klaidos. "TŽ" 1984 m. 2 nr. straipsnyje "Lituanistikos katedros perspektyvos" paminėta dr. J. Grinaius pavarde; turėjo būti dr. J. Grinys, autorius knygos "Tauta ir tautinė ištikimybė". — To paties nr. 6 psl. išspausdinta pavarde Dabauskas, turėjo būti Dubauskas. Toronto kronikos žinutėje apie "Paramos" kalendorių pažymėta, kad jį spausdino "Litho-Art" spaustuve; turėjo būti "Time Press Litho Ltd."

ISNUOMOJAMI 3 kambariai ir virtuvė. Skambinti po 6 v.v. tel. 762-3715 Toronto.

NATŪRALAUS GYDYMO KLINIKA mediciniškas pooperacinius gydymas. Patarimai asmeniniams ir šeimos reikalais. B. Naujalis, M.T. N.A.N.P. 460 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. (416) 533-8008.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka stalius, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti 769-5024, Toronto.

LŠST jūrų šaulių kuopa "Baltija" Toronte
1984 metų sausio 22, sekmadienį, rengia

Klaipėdos krašto atvadavimo

MINĖJIMA

PROGRAMA: 11.30 v.r. Mišios Prisikėlimo šventovėje už mirusius vadavime rengėjus, kovose žuvusius savanorius, karinius ir šaulius. (Mišiose dalyvauja su vėliavomis — kūrėjai-savanoriai, Vlado Pūtvio šaulių kuopa, jūrų šaulių kuopa "Baltija" ir skautai).

(lėjimas — laisva aukta, moksleiviams — nemokamas. Prašome aukoti nemažiau 3 dolerių, nes susidarė nemažos rengimo išlaidos.

15 v.p.p. Toronto lietuvių namų Mindaugo menėje — generalinio Lietuvos konsulo dr. J. Žmuidzino žodis, J. Adomavičienės paskaita, choras "Volungė", baletas šokėja Laima Janušauskaitė, skautininko Stepo Kairio vardo muzikinis vienetas (kanklės).

Kuopos valdyba

KLB Toronto apylinkės valdyba kviečia į

VILNIAUS KARALAITĖS BALIŲ

šeštadienį, vasario 11,

Lietuvių namuose, Karaliaus Mindaugo menėje.
Pradžia 6.30 v.v.

Išrinkta karalaitė bus premijuota stipendija mokslui ir kitom dovanom
Šilta vakarienė, paruošta p. Gataveckienės, šokiai, įdomi programa

Bilietas, įskaitant vakarienę: suaugusiems \$15.00, pensininkams ir studentams \$12.00
Stalai numeruoti. Bilietus prašoma įsigyti iš anksto — sekmadieniais po pamaldų Prisikėlimo parapijoje, Anapilyje, Lietuvių namuose, o šokiadieniais pas R. Pacevičienę — 248-9458

Spaustuvės mašinų vajus

I "Tėviškės žiburių" leidėjų atsišaukimą dėl spaustuvės mašinų atnaujinimo bei papildymo atsiliepia vis daugiau šio laikraščio skaitytojų bei rėmėjų. Su dėkingumu skelbiame tęsinį dosniųjų aukotojų.

Marija ir Vladas Miceikos iš Simcoe, Ont., nuolatiniai tėviškės spaudos rėmėjai, atsiuntė \$100. "TŽ" bendradarbis V.B. prie savo paruošto straipsnio pridėjo ir \$100, pridurdamas pastabą: "Tai ubago skatikas "TŽ" modernizacijai". Prel. J. Kučingis iš Los Angeles, didelių projektų sumanytojas ir vykdytojas, kasmet remiantis lietuvišką spaudą, atsiuntė \$100. Torontiečiai Albinas Kantvydas ir Julius Gipsas, ilgamečiai "TŽ" skaitytojai, įteikė po \$100. Kun. A. Sabaliauskas, salezietis, buvęs misijonierius, dabar gyvenęs Bostone, atsiuntė \$100. Torontieškis ansamblis "Gintaras" įteikė \$77.50. Torontiečiai Petras Morkūnas, Anicetas Zalagėnas ir K. Šapočkinas įteikė po \$50. "Gintaro" vadovas J. Karasiejus paaugojo \$25.50, J. Vėgelis iš Oakvilles, Ont. — \$25, Juozas Staškevičius iš Toronto — \$20, Bronė ir Stasys Prakaipai — \$20, Zuzana Rajackienė iš Waterfordo, Conn. — \$11.

Dėkojame šiems aukotojams, tikėdamiesi, kad į šį vajų įsijungs ir kiti tautiečiai.

Meno galerijoje "Jarman" buvo surengta septynių lietuvių dailininkų paroda 1983.XII.17 — 1984.I.12. Plačiau apie ją žiūr. šio "TŽ" nr. 7 psl. Galerijos direktorė Ilona Stanaitytė planuoja surengti JAV-se gyvenančių dailininkės Marijos Strasevičiūtės paveikslų parodą kovo mėnesį, o dail. Prano Gailiaus, gyvenančio Prancūzijoje, gegužės mėnesį.

"Speak up" mėnraštis 1983 m. lapkričio-gruodžio mėnesių numerįje visą puslapį paskyrė baltiečių klausimams. Išspausdinti du straipsniai: "About Latvian Life" ir "Lithuania and the Soviet Union". Atrodo, kad tai bus pastovus skyrius, kuris pavadintas "Baltic Life". Jis pateikia aktualią informaciją apie baltiečių pastangas atlaikyti sovietinę priespaudą ir išvengti užmojų jiems padėti. Mėnraščio leidėjas yra G. Urbonas, redaktorius — K. Long. Metinė prenumerata — \$14. Adresas: Speak up, Box 272, Station B, Toronto, Ont. M5T 2W2.

Registruoti pensijos taupymo planai (RRSP)

- Gyvybės drauda
- Invalidumo (disability) drauda
- Įvairūs pensijos planai (annuities)
- Sąžiningas ir greitas patarnavimas

Marius E. Rusinas, "CANADA LIFE", 390 Bay St., suite 600, Toronto, Ontario. Telefonai: įstaigos 868-0922, namų po 7 v.v. 848-0320. Su klientu susitarus, atvažiuoju į namus.

JEIGU GERI IR GALI GERTI — TAVO REIKLAS, JEIGU NORI NUSTOTI — MŪSŲ REIKALAS.

Ateik į lietuvių A.A. (Alcoholics Anonymous) grupės **SUSIRINKIMĄ**. Susirenkame kiekvieną penktadienį Išganytojo parapijos salėje (skersai gatvės nuo pensininkų rūmų, 1691 Bloor St. West, kampas Indian Rd.) 7.30 v. vakaro. **Skambinkite: 487-5591**

Religiniame pasaulio lietuvių katalikų kongrese Toronte š.m. rugsėjo 1-2 d.d. numatyta religinė opera "Dux Magnus" (Didysis vadas), atskleidžianti šv. Kazimiero — Lietuvos globėjo gyvenimą. Jos libreto autorius — rašytojas Kazys Bradūnas, buvęs "Draugo" kultūrinio priedo redaktorius.

"Draugas" 1984 m. sausio 7 d. laidoje išspausdino platų pokalbį su juo. Pokalbyje rašytojas pareiškė, kad religinė opera šiuo metu pradeda įsivertinti ir pasauliniu mastu. Neseniai Čikagoje ir Italijoje buvusi pastatyta opera "Paradise Lost", sukurta lenkų kompozitoriaus K. Pendereckio pagal Miltono epinę poemą. Budapešte buvusi pastatyta opera apie šv. Stepono gyvenimą. Paryžiuje su dideliu pasisekimu lankoma opera "Šventasis Pranciškus Asyzietiš", sukurta kompoz. Messiaeno. Lietuviškoji operamisterija įsijungianti į šią naują laiko srovę.

Apie religinį pasaulio lietuvių kongresą Toronte š.m. rugsėjo 1-2 dienomis platų informacinį straipsnį, paruoštą Č. Senkevičiaus, išspausdino dienraštis "Draugas" 1983.XII.27. Taip pat platų straipsnį apie šį kongresą išspausdino "Darbininkas" 1983.XII.23 pirmame puslapyje. Straipsnį paruošė J. Vaičiūnas. Plataką informaciją išspausdino savaitraštis "Tėviškės aidai" Australijoje.

A.a. Alberto Vaičiūleno atminimui Marija ir Vladas Miceikos Simcoe, Ont., "Tėviškės žiburiams" paaugojo \$20.

A.a. Kazimiero Gečo atminimui Sofija Gečienė "Tėviškės žiburiams" paaugojo \$50.

"Gintaro" ansamblis (dainos grupė) pirmą 1984 m. pasirodymą turėjo suaktyviniame "Tauro" klubo baliuje. KLB Toronto apylinkės valdybos pakviesta, vyr. šokėjų grupė atliko dalį programos per Vasario 16-tos minėjimą Anapilyje. Visas ansamblis dalyvavo Toronto Lietuvių namų karnavale vasario 25 d. Balandžio 8 d. Lietuvių namuose įvyks "Gintaro" dainos grupės plokštelės vairo koncertas, kuriame bus atliktos plokštelėje įdainuotos dainos. Šio koncerto programą pajavins viena didžiausių Čikagos tautinių šokių grupių "Grandis", vadovaujama I. Smieliauskienės. Į VII-tą tautinių šokių šventę Klivlande "Gintaro" ansamblis vyks su šešiomis grupėmis (daugiau kaip 100 šokėjų).

Svarbiausias uždavinys yra ruošti tarptautiniam festivalui, kuris įvyks Anglijoje nuo liepos 21 iki rugpjūčio 6 d. Kanados etninio meno taryba vėl yra pakviesti "Gintaro" ansambli atstovauti Kanadai šiose varžybose. Festivalio varžybos bus vertinamos taškų sistema. Šis užsimojimas reikalingas daug lėšų, darbo bei pastangų. Norima tinkamai atstovauti Kanadai ir parodyti tarptautiniams ansambliams lietuvišką šokių dainas.

Nuoširdžiai dėkojame Prisikėlimo parapijos bankeliui už \$200 auką, P. Gulbinkui — už \$50 auką. K.P.

MONTREALQUE

"Rūtos" klubas yra susitaręs su dviem jaunom specialistėm, kad jos skaitytų pensininkams paskaitas iš savo sričių. Tuo būdu sausio pabaigoje Kristina Kličiūtė kalbės apie maitinimą, o vasario mėnesį Ina Lukoševičiūtė apie vaistus.

Pirmą 1984 m. savaitę mirė du lietuviai ir dvi lietuvių žmonos. Sausio 1 d. mirė Julie Bobinaitė, 63 m. amžiaus, ilgamečio Šv. Kazimiero parapijos klebono a.a. J. Bobino sesuo. — Sausio 2 d. mirė Izidorius Tamulis, kurio liūdi sūnus ir dukte O. Norkeliūnienė su šeima bei viena dukte Lietuvoje. Palaidotas sausio 6 d. iš Šv. Kazimiero šventovės Cote des Neiges kapinėse. — Sausio 1 d. mirė Gerda Schillig Lingat-Lingaitienė, 56 m. amžiaus. Liko jos liūditis vyras Petras. Sausio 4 d. palaidota Mount Royal kapinėse. — Sausio 6 d. mirė našlė Margarita Bučinskienė, 74 m. amžiaus. Palaidota sausio 9 d. rusų ortodoksų kapinėse Rawdon, Que. B.S.

"The Gazette" 1984.I.3 išspausdino rašinį "Pop off, Popov", kuriame pabrėžia, kad Sov. Sąjunga yra vienintelė imperialistinė valstybė, siekianti piesti savo plutus. Rašinyje suminėtos valstybės, kurias Sov. Sąjunga iki šiol užgrobė. Jų tarpe yra ir Lietuva. Rašinyje baigiamas šūkiu "Russki go home". L.S.

Šv. Kazimiero parapijoje. — Sausio 7 d. įvyko par. komiteto posėdis. Dalyvavo buvę nariai ir trys naujai išrinktieji su šeimomis. Savo tarnybą užbaigė pirm. P. Bunys, L. Simonelis, G. McNamara. Nauju pirmininku išrinktas Anthony Jauinis, vicepirmininku — O. Cousineau; nariai — E. Kurilienė, R. Martel, J. Naruševičius, Z. Valinskis, R. Skučas, A. Zienka. — Sausio 8 d. įvyko Šv. Onos dr.-jos susirinkimas ir pietūs. Dalyvavo 60 narių, kurios užsimokėjo metinį mokestį. — N. Metų proga parapijos choras buvo pakviestas klebonijon pietų, kuriuos paruošė šeimininkė Stenija Čeponienė. — Sausio 1 d. Beaconsfield, Que., mirė Julija Bobinaitė, 63 m. amž. Tai jauniausia Bobinų šeimos narė. Jos liūdi seserys — Ona, Elzbieta, broliai Petras ir choristas Edvardas. Palaidota iš Šv. Kazimiero šventovės šalia savo tėvų ir brolio kun. Jono Bobino Cote des Neiges kapinėse. Laidotuvių dalyviams buvo suruošti pusryčiai. Sk.

Greitas ir tikslus patarnavimas!

Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS C.I.B.

GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907 A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1475 DE SEVE STREET, MONTREAL, QUE. H4E 2A8. Telefonas: 766-5827

MOKA UŽ:		DUODA PASKOLAS:
certifikatus 1 m.	9 %	
Terminuotus indėlius:		
1 metų	8.5 %	Nekilnojamoji turtas,
180 — 364 d.	8 %	asmeninės ir
30 — 179 d.	7.5 %	prekybinės.
Trumpalaikiai indėliai		Paskolos
\$20,000 ar daugiau		mirties
Taupomosios sąskaitos:		atveju
specialios	7.25%	draudžiamos
su drauda	7 %	iki \$10,000
Čekių sąskaitos:	5 %	

VISI PATARNAVIMAI NEMOKAMI

KASOS VALANDOS		
1475 De Seve	3907A Rosemont	
Pirm. antr. treč.	9.00 — 3.00	4.00 — 8.00
Ketvirtadieniais	12.00 — 8.00	2.00 — 6.00
Penktadieniais	10.00 — 6.00	
Sekmadieniais nuo spalio 15 iki gegužės 15		
1475 De Seve ir Šv. Kazimiero par. salėje:	10.30 — 12.30	

A. a. Genovaitės Bilkštienės atminimui vietoj gėlių paaugojo "Tėviškės žiburiams" \$20 A. A. Kazanavičiai.

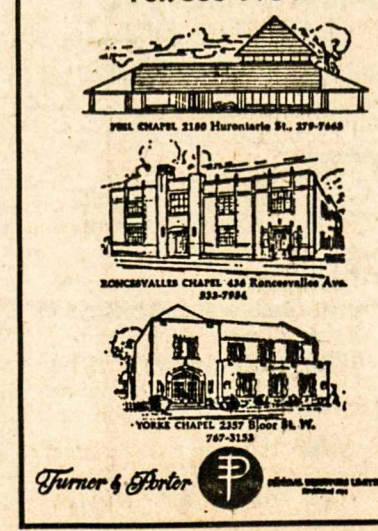
I. D. Šiurnos, pagerbdami mirusius a.a. Paulių Vindašių, a.a. Albertą Vaičiūleną ir a.a. Edmundą Kovalskį, paaugojo "Tėviškės žiburiams" \$30.

Irenos Žemaitienės tėveliui a.a. Juozui Aušrai mirus Amerikoje, jo prisiminimui aukojame "Tėviškės žiburiams" \$25 E. ir A. Prialgauskai.

A. a. Kazys Griškevičius, 84 m. amžiaus, mirė sausio 15 d. prieklaudoje. Laidotuvių Mišios — sausio 17, antradienį, 11 v.r., Lietuvos kankinių šventovėje.

Turner & Porter laidotuvių namai

436 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario
Tel. 533-7954

A.a. Vanda Slapšienė, 82 m., sausio 15, sekmadienį, mirė Western ligoninėje. Pašarvota Turner a. Porter laidotuvių namuose Roncesvalles g-vėje. Palaidota sausio 18, trečiadienį, lietuvių kapinėse Mississaugoje iš Prisikėlimo šventovės.

Būsimus lietuvių organizacijų renginius įvairiose salėse registruoja ir sudaro tvarkaraštį KLB Toronto apylinkės valdyba. Šiuo metu renginių tvarkaraštį rūpinasi apylinkės valdybos narys Algirdas Vaičiūnas, Lietuvių namų reikalų vedėjas. Tai daroma, norint išvengti per didelio skaičiaus renginių tą patį savaitgalį. Tuo reikalu informaciją teikia minėtasis A. Vaičiūnas tel. 532-3311.

Daugiakultūrių reikalų ministras David Collenette 1984 m. sausio 11 d. sukvietė spaudos atstovus į atidarymą naujos ministerijos įstaigos Toronte (Mony Life Building, Suite 1304, 797 Don Mills Rd. į pietus nuo Eglinton Ave.). Visus pavašino vynu ir užkandėliais. Ministerijos tarnautoja "Helen", pamačiusi lietuvišką mano pavarde, pasisakė, kad jos pavarde yra švelnys. Iš pasikalbėjimo sužinojau, kad jos vyras gimęs jau Kanadoje, kalbėjęs su tėvais lietuviškai. Dabar su lietuviiais nesutinka. Seniau buvęs lietuvių salėje ir valgė kugelį, kuris labai patikęs jų vaikams ir jiems. Žada vėl kada atvažiuoti pas lietuvių paragauti kugelio. (V. Matulaitis).